Povestea Vorbii 21

Publicație de cultură scrisă editată conf. Legii 186/2013

Asociația oamenilor de știință și artă - ECOSTAR 21

ISSN 2285 – 6919
ISSN-L 2285 – 6919

INTOL PRESS • Anul X (XIV-2006, XXVIII-1992), nr. 4 (60) - decembrie 2021

www.culturaarsmundi.ro

Cuprins:

- **SPIRITUL NAȚIONAL ÎN PUBLICISTICA ȘI PROZA EMINESCIANĂ** Al Florin ȚENE .....pag. 1
- **DE CE ACESTE LUCRURI?... (I)** Csaky E POE .....pag. 1
- **ILIE CÂMPEANU: „PORTRETE, PEISAJE, ATITUDINI“** Felix SIMA .....pag. 2
- **MIHAI SPORIȘ: „ZĂGANIADA“** P. CICHIRDAN .....pag. 2
- **PAVEL GOSTA: „DE DINCOLO“** Simion PETRE .....pag. 2
- **POEME SUPĂRATE... RĂU DE TOT!** Mihai SPORIȘ.....pag. 3
- **ORIGINILE STRĂVECHI ALE CRĂCIUNULUI** Mihai VINEREANU .....pag. 4
- **POEZII** Dennis Gabriel MOGA .....pag. 5
- **POEZII** Mircea VASII.....pag. 5
- **CUVÂNTUL FLOARE** Livia CIUPERCĂ.....pag. 5
- **VA FI SUMMITUL DE LA GLASGOW UN PUNCT DE COTITURĂ?** Gheorghe PANTELIMON.....pag. 6
- **O SUTĂ DE LEI PE ZI** Doru BOGORODEA .....pag. 7
- **POEZII** Andreea Cristina CĂLINESCU.....pag. 8
- **METAMORFOZA DIN BUMBAC** Ovidiu Cristian DINICĂ .....pag. 8
- **SENSUL POEZIEI** Ionuț ȚENE .....pag. 9
- **EPIGRAME** Ion MICUȚ .....pag. 9
- **EROII - MARTIRI AI REVOLUȚIEI DIN DECEMBRIE 1989** Constantin MĂNESCU-HUREZI.....pag. 10
- **ȘTEFAN DUMITRESCU TRADUS ÎN VIETNAMEZĂ!**.....pag. 10
- **TABLETA INGINERULUI PROGRAMATOR** Leontina RUS.....pag. 10
- **VECHEA BIBLIOTECĂ A MĂNĂSTIRII BISTRIȚA (I)** Arhim. Veniamin MICLE .....pag. 11
- **UN INTERVIU CU PROFESORUL UNIVERSITAR ANDREI OȚETEA** Titu GEORGESCU .....pag. 12
- **REPORTAJ ÎN DOUĂ MIȘCĂRI** Simona Maria KIS.....pag. 13
- **CUNOAȘTEREA DE SINE...** Luciana Cosmina VLAD.....pag. 14
- **JURNAL DE LECTURĂ** Mihai MUSTĂȚEA.....pag. 15
- **CĂ OM EȘTI** Pavel RĂTUNDEANU-FERGHETE .....pag. 15
- **ADINA ENĂCHESCU - SEVE APRINSE...** Zenovia ZAMFIR .....pag. 16

CULTURA vâlceană a primit premiul Ligii Scriitorilor Români (LSR) pe anul 2020

SPIRITUL NAȚIONAL ÎN PUBLICISTICA ȘI PROZA EMINESCIANĂ

Al Florin ȚENE

În perioada anilor 1870, când spiritual naţional românesc începuse să prindă rădăcini în urma unirii Principatelor Române, Moldova şi Ţara Românească, mulţi scriitori au militat pentru promova-rea naţionalismului ca fenomen al iubirii de glia strămoşească, a limbii române, a credinţei creştine în spiritual ortodoxiei şi a tradiţiilor poporului din spaţiul Carpato-Danubiano-Pontic. În acest context a început Mihai Eminescu să publice articole în care a promovat spiritul naţional românesc. Primele articole publicate de poet, în număr de trei, au apărut la Buda-Pesta, în ziarul „Federaţiunea” sub conducerea lui Alexandru Roman, membru al Academiei Române din 1870, în care expunea situaţia politică a românilor şi a celorlalte naţiuni din imperiul Austro-Ungar. După o perioadă de întrerupere, în anul 1876 Eminescu începe să publice articole în care promovează spiritul naţional în publicaţia „Curierul de Iaşi”, unde văd lumina tiparului interesante cronici teatrale, dar mai ales analize privind situaţia românilor de pretutindeni. Scria pe atunci: *„Şi când strănepoţii vor citi odată despre luptele naţionale, reflectate nu în lumina nouă a teoriei, care o preface într-o luptă de interese, ci în lumina viorie a simţământului cu toată bogăţia de culori, de pasiune, de înamorare specifică în fetişurile naţionalismului, – citirea acestor fapte va face asupra lor impresia romantică, care asupra noastră o face războiul Cruciaţilor şi cavalerismul de atuncea”.* (Despre luptele naţionale).

Activitatea sa de la „Timpul” din Bucureşti, începută la 1877, chemat fiind de la Iaşi de către Ion Slavici, este foarte intensă. Îşi începe campania cu articolul „Dorobanţii”, în care evidenţiază eroismul ostaşilor români în Războiul de Independenţă, şi dragostea de glia străbună. În 1880, Eminescu este numit redactor şef la „Timpul” în care continuă să publice „Studii asupra situaţiei”. În acea perioadă scrie articolul „Adevăratul naţionalism”, din care cităm: *„Dar Domnilor; mi-e ruşine să fiu Român! Dar ce fel de roman! Român care vrea a-şi fi însuşit monopolul, privilegiul patriotismului şi-al naţionalităţii – aşa Român de paradă mi-e ruşine să fiu. Naţionalitatea trebue să fie simţită cu inima şi nu vorbită numai cu gura. Ceea-ce se simte şi se respectă adânc, se pronunţă arareori! Hebreii cei vechi n-aveau voe să pronunţe numele Dumnezeului lor! Iubesc poporul românesc, fără a iubi pe semidocţii şi superficialităţile sale”.* (Adevăratul naţionalism).

La 1 ianuarie 1882 este schimbat din funcţia de redactor şef de către Grigore C. Paucescu, însă rămâne redactor pentru secţia politică. Se înscrie în „Societatea Carpaţi”, înfiinţată la 24 ianuarie 1882 cu intenţia de a sprijini lupta naţională a românilor împotriva stăpâniri străine. În această perioadă publică articolul „Naţionalii şi Cosmopoliţii”, în care scrie: „Dacă Domnii Internaţionali, în loc de a se lăsa purtaţi de spiritual timpului, ar avea bunătatea de-a atinge pământul cu picioarele şi ar ajuta pionirilor germani ai progresului de a adduce mai departe panerul cu cele câştigate de ei, poate că în cursul acestei lucrări cam rare ar reveni la ideia lor, la a cărei realisare nu servă înfrăţirea ilusorie a unor naţiuni egal-îndreptăţite (aşa ceva nu există, ci domnia unei naţiuni cu civilitatea şi limba ei)”.

(Continuare în pag. 6)

DE CE ACESTE LUCRURI?... LUMINĂȚIILE VOASTRE!

(I)

Csaky E POE

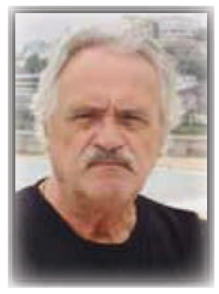

Prostia generalizată continuă!

Toate posturile de televiziune prin cablu anunțau deunăzi că Uniunea Europeană va interzice membrilor ei, adică României, să mai facă focul cu lemne pentru gătitul mâncării și încălzitul locuinței (și când te gândești că toate vilele sunt construite cu șemineuri)...De ce această știre de băgat frica în oasele românilor care într-un procent de 50 la sută, cât este populația care trăiește la sat, se încălzește și face focul cu lemne!?...De ce UE a acceptat România în anturajul ei știind că în această țară există acest raport de 50 la sută, între oraș și sat? Și, că satul românesc, cel puțin până acum, nu a avut apă curentă și dacă acum, parțial, are, nu are canalizare!? Toaleta din curte sau cea din grădină fiind una mutantă! Nu știa Europa că jumătate din populație a lucrat în troc la CAP și nu a beneficiat de pensie la bătrânețe? Cum să nu mai facă cei cincizeci la sută focul cu lemne, când până acum la orice numărătoare de recesământ, noțiunea de locuință și locuitor, se făcea după numărul de coșuri de fum? Păi dacă faci asemenea anunțuri este ca și cum ai condamna la moarte și arăți că nu știi că este imposibil să rezolvi problema cu gaze, că nu știi că în lume va urma criza de gaze, că de acum înainte omenirea va trece din criză în criză la fel cum a suportat până acum val după val de Covid 19; că pe zi ce trece numărul celor care nu fac nimic, ci numai prognoze, îl va depăși pe cel al celor care, încă, mai fac ceva!...Că prin plata lunară a facturii la abonamentul la cablu și telefonie, România își plătește condamnarea la sărăcie, teamă și moarte provocată chiar de aceste televizoare și telefoane mobile.

Vai, vai ...Împărtășania bat-o vina, acum!

De luni de zile, poate chiar ani, ateii Europei din ce în ce mai mulți, căci specialiștii se fac pe bandă rulantă fără nici o experiență, ci numai pe bani sau prin recomandarea tineretului politic născut de fapt politruc! De luni de zile, cum spuneam, ne-am plictisit, chiar suferim de scârbă(!)- deși n-ar trebui, se vorbește de lingurița de împărtășanie, că ea ar fi o cale de infectare cu același virus Sars Cov 2!... De cel puțin două mii de ani, dacă nu mai mult, din perioada antică, la fântână, izvor sau apă captată, se folosește ulcica comună prinsă cu lanț, sârmă sau sfoară, oamenii se împărtășesc cu aceeași ustensilă numită linguriță... Oamenii beau apă și vin sau bere cu aceeașiă cană sau sticlă. Mai mult, copilașii întind gura la preot să primească această împărtășanie, căci cei bătrâni o cam evită fiindu-le scârbă și de propria persoană!...Sunt lucruri care ne plac sau nu ne plac! Dar e bine de știut că animalele își ling rănile și acolo unde nu ajung se ling între ele...Se „spală”, își vindecă rănile unele la altele! Așa și oamenii pot să trăiască unii lângă alții doar imunizându-se natural...Așa și copiii, cel puțin simbolic dar și adevărat se imunizează la vârsta fragedă folosind aceeași linguriță de împărtășanie...Acesta este un exemplu minor, căci preotul are un ochi vigilent și nu bagă forțat la nimeni lingurița în gură! Deci lingurița este pentru oameni un prim vaccin! O primă cale de imunizare. În ce privește paharul liturgic ținut de preot în mână, și sfințit, și care este cel mai frumos simbol de viață prin Domnul nostru Iisus Christos, acesta (paharul) ne sugerează că trebuie să respectăm omul ca fiind cel mai de preț simbol al vieții, că omul este tot una cu neamurile toate...nici vorbă că acesta poate contamina, că poate strica echilibrul lumii!...Decât poate doar prin atitudinea unor dezechilibrați mintali, obișnuiți ai microscopului, se poate întâmpla cest lucru, care văd la microscop cum se mișcă materia solidă, statică a lumii și merg mai departe cu imaginația (deja bolnavă), cum bucăți de atomi din această materie se deplasează pe mâinile celor care nu se spală de mai multe ori pe zi câte „două minute și jumătate“ cu apă caldă și clăbuci de săpun... Așa că pace nouă tuturor cei care folosim lingurița și paharul liturgic! E he he de câte ori nu am văzut noi prin țările străine, europene, de pe alte continente, pe marginea drumului sau prin bodegi oameni care-și împrumutau stica și beau unii după alții sau mâncau la aceeași masă cu câinele și pisica... E o rușine ce susțin ateii și farmaciștii lumii!, mai ales când mă gândesc la Consiliul Europei. Da, domnilor, omenirea, mai ales frumoasa Europă, n-ar fi putut exista așa cum fost până în anul 2000, era lui Iisus Christos, dacă oamenii nu s-ar fi atins continuu unii de alții... Să mai spunem ce înseamnă împreunarea și forța sărutului acela prelung care îi caracterizează în general pe cei tineri?...Sărutul lui Constantin Brâncuși?...

PETRE CICHIRDAN - PREMIUL UZPR/2016 PENTRU „REVISTELE CULTURALE ALE RÂMNICULUI” CULTURA *Ars Mundi* • CULTURA *vâlceană* • POVESTEA VORBII 21 • SENIORII • FORUM *vâlcean*

ILIE CÂMPEANU: „PORTRETE, PEISAJE, ATITUDINI“

Felix SIMA

Cunoscut în lumea artistică vâlceană, retrăgându-se undeva, în peisaj, pe Strada Hogii (nu, nu este niciun hoge pe acolo și nici nu a fost niciodată, hoaga sau hududoiul este un tranșeu săpat de torenții ploilor, în apropierea Viaductului C.F.R. Goranu, drum asfaltat de Primăria Râmnicului), construindu-și o casă pe unul din locurile ce le aveau în stăpânire „părinții din părinți”. Retras în singurătate, îl vizitează fiica, zilnic și nepotul – apoi aceștia se duc la apartamentul lor, la bloc, „la casa lor”, Ilie rămânând cu pensulele, cu culorile din tuburi, cu culorile ce îi înconjoară locuința, cu culorile din lăuntrul său. Îl bucură jocurile și jucăriile nepotului căruia i-a creat spații speciale în fața casei și în spatele casei, se bucură de umbra foișorului în care se retrage în verile toride...

Viața lui a fost un șantier... șantier are și acuma, pe cele trei șevalete la care lucrează.

Cu cafeaua aburindă aproape, cu ochelarii cu lentile groase, în atelierul cu ferestrele spre apus, cu degetele și pensulele înmuiate în culori, gândind, privind, amestecând gânduri și pastă din tuburi, așa îl știm pe maestrul Ilie Câmpeanu. Cu figura impasibilă la orice eveniment, cu glas puternic, îți arată expozițiile de pe pereți în care a încadrat și ultimele lucrări: Reproduceri. Portrete. Peisaje. Atitudini. O atitudine este și a mea, când mă apropii de tablourile pictate cu pastă groasă, lată, largă, sigură, exprimând hotărârea de a continua și de a desăvârși lucrarea începută. Femei, Bărbați – apar în scenă, în monolog, în dialog, cuprinzându-se, abandonându-se, într-o dezlănțuire de forțe, alcătuind un univers veșnic deschis aflat într-un rechizitoriu al unei Instanțe Supreme în care Autorul reproducerilor este personajul principal, este cel asupra căruia se concentrează toate personajele adunate, cu penelul, în Universul propriu.

A scrie despre picturile lui Ilie Câmpeanu – reproduceri după tablouri celebre ale unor pictori celebri – nu înseamnă a te face celebru într-un Spațiu al Său, al Pictorului care are discernământul Său.

El își alege, conform stării spirituale de moment, tabloul pe care urmează să îl reproducă. Și reproduce în stilul originalului. Cu tușe apăsate, pregnante, reinterpretând culoarea originalului – stilul pictorului creator rămânând nealterat. Dar, în felul acesta, Ilie CÂMPEANU recreează opera orginală în stilul Ilie Câmpeanu. Îi sunt necesare aceste exerciții, tatonări, de câțiva ani le practică cu multă plăcere, cu performanță chiar, simțindu-i-se penelul propriu în cadrul fiecărui tablou lucrat.

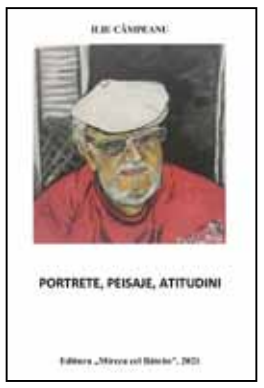

Tind să cred că este un pictor prolific, de pe șevaletele sale „zburând” multe tablouri spre expozițiile din țară și din Râmnicu-Vâlcea, spre case particulare doritoare de frumos și de culoare, spre rude apropiate și îndepărtate, spre prieteni și prietene, colegi – cărora le-a „încondeiat figura” cu penelul înmuiat în culorile dragostei de chip uman, fiindcă, înainte de toate, Ilie CÂMPEANU iubește Omul și dorește să-l servească, să-l „reproducă” într-un chip reușit – pe care acesta să-l așeze la vedere, în camera principală a sufletului, într-un Univers deschis...

Universul e aproape.../ Universul e deschis.../ Este tot ce pot să spun.../ Despre El... oral... și-n scris!

Despre Ilie CÂMPEANU... numai cu salutări de bine!

Numai de bine și lui Petre CICHIRDAN care a fotografiat cu talent și profesionalism tot ce vedem în această lucrare!

Numai de bine lui Werner RENNER care a sponsorizat apariția acestui ALBUM!

Numai de bine lui Puiu Răducan, tipograful meșteșugit al acestui dar pe care îl avem în mâini.

CÂTEVA CUVINTE ALE AUTORULUI

M-am născut în februarie 1948, fiind al doilea copil din cei patru ai părinților.

Copilăria ne-am dus-o pe malul Oltului.

Primele clase le-am absolvit la Școala cu ceas, după ce trecusem prin Grădinița numărul 1, „Olga Balcic”. Liceul sportiv la „Mircea cel Bătrân”. Am urmat Universitatea Populară din Pitești, pictură și sculptură. Câteva piese au fost expuse la expozițiile de la Palatul Culturii Pitești.

Stagiul serviciului militar l-am îndeplinit la Predeal, la vânători de munte, ocazie bună cu care am străbătut potecile Bucegilor.

După aceea, am lucrat pe Șantierul Național al Tineretului Lotru T.C.H., la Puru, apoi la Porțile de Fier II și apoi la alte hidrocentrale și microcentrale din țară. Am dus viață de „constructor pribeag” prin frumusețile țării.

Cu pictura am început din școala primară, cu schițe în creion ale scriitorilor și domnitorilor români, din manuale și după cărți poștale, am continuat cu icoane în ulei și schițe în cărbune.

În anul 2000 m-am pensionat, iar în 2002 m-am decis să văd dacă mai pot să țin pensula în mână. De atunci, fac reproduceri după pictori celebri. Îmi place să văd dacă pot face ce au făcut ei, la timpul lor. Lucrez în culori acrilice. Le prefer celor în ulei.

A decedat soția mea, Mariana, cu care am o fată, Corina Alexandra măritată cu Cosmin Răduț care au, la rândul lor, un băiețel, nepotul meu de șase ani, Rareș Andrei Răduț.

Am cataractă la ambii ochi și urmează operațiile de rigoare, ca să mai pot vedea, ca să mai pot picta...

Frumusețile ce mi-au trecut prin raza vizuală, locurile, oamenii și peisajele nu încap în câteva volume... Amintirile anilor ce i-am trăit sunt greu de spus în câteva cuvinte...

Ilie CÂMPEANU, 5 noiembrie 2021

NOTA: Redacția Intol Press cere scuze cititorilor ziarului Cultura vâlceană din luna noiembrie 2021 pentru publicarea acestui articol al domnului Felix Sima greșind în titlu și scriind Ion Câmpeanu în loc de Ilie Câmpeanu

MIHAI SPORIȘ: „ZĂGANIADA”

Recent revista de cultură CULTURA Ars Mundi (www.culturaarsmundi.ro) care are una dintre cele mai puternice arhive din lume într-un asemenea format: scris și video, a publicat noua carte de eseistică și poetică „Zăganiada” a publicistului și scriitorului Mihai Sporiș confrate cu noi de redacție, la Intol Press Râmnicu Vâlcea, și membru de marcă UZPR. A fost postată în PDF în anul 2021 și, în același an, a fost tipărită la Editura și Tipografia „Kitcom” din Verguleasa-Poganu, județul Olt în coordonarea lui George Tulea, care trebuie felicitat (împreună cu Rodica Matei) pentru calitatea rezultatului tipografic.....O carte pe care o așteptam, apărută și cu contribuția Simonei Maria Kis- tehnoredactare, Leontina Cichirdan- coperțile-grafica și Rodica Matei- corectura. ...În general pamflete în versuri și proză, separat și împreună, dând o notă originală acestor texte...Cartea are 140 de pagini și un *Cuprins* cu 52 de scurte creații-titluri. Niciun eveniment sau personaj de marcă nu-i scapă poetului, eseist binecunoscut și critic literar, critic fără licență, dar inginer cu doctorat, în lumea socială și politică unul dintre primii retori pe la tribunele culturale care în județul Vâlcea au mai fost, totuși, înălțate în ciuda chiar a acestei înspăimântătoare pandemii...De cele mai multe ori, mai ales în ultima vreme, retorul Sporiș, neobosit versificator, exprimându-se în versul scurt și laconic...„Dăm veste/ O poveste/ despre bune/ Din lume/ și ratate/ nesărate/ de unde oare?/ La Ocna cea Mare!... ... Vrut-au piticii/ Falși amicii/ S-arate aici/ Ocnele...Mici?” („Pierde...vară”)...deja celebră retorică! care face din cunoscutul publicist și scriitor vâlcean un vânjos luptător și apărător al dreptății privind desfășurarea actului cultural pe aceste meleaguri și nu numai. Spuneam mai sus că pamfletele acestea sunt scrise în „versuri și proză, separat și împreună”. Vă rog să citiți pe coperta IV și să observați o astfel de răstălmăcire în care este tratată Revoluția din Decembrie 1989 căci tot suntem la un pas de a 33-a sărbătorire (oare ce sărbătorim?) a ei... „(...) Alții: mame și tații/ surorile, frații/ celor înjunghiați/ în decembrie amar,/ pe altar blesteamă,/ fără teamă,/ corbii orbii:/ strigoi pe eroi,/ prânzind revoluția!

Au slobozit lupii în casele românilor la vremea colindelor. Păreau trimișii lui Irod să-i caute și să-i ucidă, de la orice vârstă în jos, numai să poată fi vânată puterea și pe cel ce încă purta sceptrul. Au trimis pentru goană televizorul să țină în hipnoză ținta, apoi criminalii năimiți au executat copiii nevinovați și pe cei ce păzeau adevărul...” Cartea lui Mihai Sporiș pare să fi fost scrisă în dublă ipostază: aceea, în același timp, de poet și narator pamfletist, elitist, dar mai ales de aspru critic al realității înconjurătoare atât sociale cât și politice. Trăim vremuri ilare, de râs, incredibile vremuri care nu anunță nimic bun...de cele mai multe ori ilogice vremuri ale timpului și contratimpului cu tot ce este mai nefast în urma mersului anacronic și dureros cu „n” pași înainte și niciun pas înapoi....și asemenea gesturi precum cartea lui Mihai Sporiș, ultimile sale cărți, sunt mai mult decât binevenite, vin parcă la cererea unei deculpabilizări generale a acestei societăți românești, implicit și vâlcene, care nu se vrea parte ale acestor vremuri, cum spuneam, ilare! și lipsite de sens...Cineva, undeva, parcă îi cere aceste cărți.

P. CICHIRDAN

PAVEL GOSTA: „DE DINCOLO”

Pe aceeași revistă on line CULTURA *Ars Mundi* (www.culturaarsmundi.ro), recent a fost postată în PDF cartea cu titlul de mai sus, Ed. Intol Press 2021, semnată de timișoreanul Pavel Gosta, inginer constructor, de trei ani (debut fulgerător în 2019 cu romanul „Viața- un drum întortocheat”- aproape octogenar!-s-a născut în 1940 în satul Ilidia, Caraș Severin) scriitor de talent, iată, acum cu două cărți extrem de valoroase...Romanul *De dincolo* fiind chiar o carte de excepție, autorul, pe parcursul a optzeci de pagini îmbinând la modul superlativ al compoziției artistice realul cu imaginarul, starea onirică...Pavel Gosta vrea să-și prezinte moșii și strămoșii copiilor și nepoților folosind un truc literar, iată, virtual, imaginându-și că a decedat, că este îngropat, și până la părăsirea definitivă a sufletului din natura proprie este chemat și plimbat de soție și de mamă, trebuind a fi pregătit pentru viața de apoi de către cele trei generații de înaintași: a tatălui Dănilă, a bunicului Pavel și chiar a străbunicului Dănilă...Desigur o ocazie foarte bună și potrivită pentru a prezenta realitățile sociale și istorice pe aproape un secol și jumătate, accentul fiind pus pe perioada interbelică și cea de început a comunismului în România, 1944-1970, desigur, zugrăvind literar portertul unui Gosta!...În cartea sa, Pavel Gosta, care acum trăiește în Timișoara împreună cu familia sa, trăind bucuriile și împlinirile pe care i le aduc, în fapt oricui, fiii și nepoții narează extrem de simplu, doar prin esențe, esențialuri, demonstrând că școala vieții este pentru orice om cea mai înaltă educație...Experiența, recte școala vieții, amândouă, este cel mai frumos dar pe care îl poate oferi un părinte fiilor și nepoților. Dar scriitorul timișorean (îmi permit să-i spun că are o stofă de mare scriitor, artist) folosește în plus, cu măiestrie, metoda separării esențialului de neesențial și reușește construirea unui bibelou literar pe care mulți îl caută și nu-l găsesc niciodată. Felicitări Pavel Gosta pentru acest demers literar!

Simion PETRE

POEME SUPĂRATE... RĂU DE TOT!

Mihai SPORIȘ

Așa ar fi numit poetul Adrian Păunescu poemele din car-tea lui Marius Ianuș: Sonata lui Madoff și alte poeme incorecte politic, primită de noi, la redacția revistei Cultura Vâlceană. Privind coperțile, cu grafica semnată Joe Le Corbeau - subtitlul cu atenționarea... incorectitudinii politice, sugestia privind deconspirarea lui Elie Wiesel (vezi notele de subsol, p.13, la poemul Sonata lui Madoff!); însemnele cu steua lui David marcată, cu simbolul dolarului; cartea purtând titlul Talmud și cu însemnul coronavirusului pe ea!- ai două posibilități: să nu o deschizi sau să te întrebi cum și de ce a fost editată/tipărită? ce mesaj scris are? și cui este adresată? Apoi de ce ne-a fost trimisă la redacția revistei noastre? Știa, oare?, autorul? că noi ceea la ce primim, citim îi și dăm un semnal public, asupra acestei apariții?

Autorul ne trimite de la Brașov cartea ivită la Garofina, 2021 (nu știm dacă... editură, dar ISBN-ul confirmă înregistrarea publică!) cu o dedicație: „Revistei Cultura Vâlceană, acest teatru de marionete al inimii mele-ss olograf”. Iată-ne obligați să procedăm, așa cum procedăm de obicei, să stăm de vorbă cu cele scrise de autor și să dăm răspunsul revistei, că ei i s-a transmis cartea.

Am citit-o, recitit-o, răscitit-o și am descifrat multe dintre supărările poetului, ba am găsit și posibila explicație de ce ne-a fost trimisă cartea nouă, după ce cu un an în urmă poemul (prezent în cuprinsul cărții): „O undă de fascism” cu adresa- „criticilor mei”. Nota de la p.42 face precizarea : Poemul a fost trimis spre publicare revistei România Literară la data de 10 iulie 2020, pe mai multe adrese email. Și nu a apărut, firește, în această publicație.

Credem că autorul va fi aflat, cumva, că în Vâlcea se face și presă culturală echidistantă politic și aceasta face corp separat culturii angajate, de porunceală, cu mâna întinsă la bugetul comanditarului! Faptul că în sarcina acelorași oameni, prin voluntariat asumat, mediul cultural vâlcean are la dispoziție: revista de atitudine Forum, revista Povestea Vorbei 21,- care a salvat de la derapaj Povestea Vorbei, odată cu deraierea Societății Culturale Anton Pann de la actul de creație neangajat!; revista Cultura Vâlceană, cu porțile deschise tuturor celor ce își asumă opinia, oricât de incomodă ar fi, de oriunde ar veni (vezi articole cu autori din toată lumea!); că un Cerc de la Râmnic își editează anual, spre informarea publică, Buletinul „România Grădina Maicii Domnului”, va fi ajuns departe. Apoi arhivele, în care se pot consulta ... la distanță (on line!) se pot găsi pe http://www.culturaarsmundi.ro, unde toate revistele ultimilor 15 ani, arată tematica de atitudine, militantă , pentru libertatea de expresie, pentru dezvelirea adevărului incomod (Dezveliți tot adevărul! Spune imnul eroilor!). Poetul, angajat soldat creștin, de pe vremea când Dumnezeu, era în proiecția profeților vechii scripturi, mai apoi în realitatea cristică la nașterea Imperiului Roman, își va fi însușit povața lui Pavel, din Romani, 13 (cartea lui Marius Ianuș abundă în trimiteri la Biblie!/vezi și Apocalipsa 13!), cum că toate împărățiile sunt de la Dumnezeu și lor trebuie să le dăm ascultare! Creștinul sincer, după cum respiră toate poemele, crede și nu cercetează, este frate cu toți aceeia care împărtășesc aceeași credință. Știe că unitatea, care dă puterea, nu este diversitatea care denunță morala, abandonarea persoanei cu crezul ei îndumnezeit, nu este subminare a ... sagradei familia, nu este un Babel gata să se surpe de prea greutatea... păcatelor (ca abateri de la cele rânduite în împărăția lui Dumnezeu!). De ce își asumă incorectitudinea politică? Iată-ne avocat, dar în curtea Lui Dumnezeu, pentru că despre uzurparea Lui a fost vorba, când au năvălit hoardele lui leviathan, adică Satana în persoană! Da! Pentru creștini împărățiile sunt de la Dumnezeu în regula lor morală, nu de la Satana! și nici de la post-Satana tranziției către Babelul globalist, prea albastru! De aici protestul față de pseudo-împărățiile care l-au uzurpat pe Dumnezeu, încă de pe vremea ducerii Lui prin Siberia. Până la Dumnezeu te mănâncă sfinții! Cum să vorbești pe șleau crezul tău, când –spuneam și noi undeva!- garda pretoriană, în toate uniformele, plătită din utilitatea publică, execută comanda Olimpului. (Facem trimitere la instanța precreștină, că prin acea antichitate, un Argus, cu milioane de ochi, pusese și el cipuri pe tot ce mișca pe pământ!) . Identifică fără vreo spaimă instituțiile, acei sfinți, intermediari lui pseudo-dumnezeul puterilor locului și momentului: Uniunea Scriitorilor din România, Institutul Cultural Român, cu toate instrumentele și arginții la îndemână. Dincolo de persoanele juridice, cele fizice, cu păcatele lor omenești sunt chemate la o judecată a cărei sentință o va da mai încolo tot Dumnezeu, când o restaurație va fi iminentă. Dumnezeu acum fiind uzurpat, creștinul sincer, cu modelul atâtor martiri (inclusiv cei duși la ocne, canal, precum blamații legionari/ cu această etichetă fiind dăscălimea și preoțimea românească aproape în totalitatea ei; partizanii din munți, vânați ca bandiți ai poporului că se opuneau internaționalismului roșu!) nu se mai teme de nimeni, temându-se doar de Dumnezeu! Este liber să își asume lupta, cum nu o fac cei care, erijându-se acum în elită a duhului conducător, ascultă de uzurpatorul... anticrist.

Este plină lumea de zvonuri, de scenarii, de judecăți de valoare, lansate contradictoriu pe atâtea canale de televiziune, puse-n virtualul cu o războire de-o virulență și o agresivitate pentru creierul omenesc, nemaiîntâlnite în istoria omenirii. Informația, pe piața imediatului, iese din potențialitatea ei și pune-n mișcare războaiele între taberele nevăzute, iar oamenii, puținii oameni în noul Olimp pun subtile cătușe spiritului liber, prin false canoane și dregătorii roboți. Totul holistic...: precum în cer așa și pe pământ. Explicit: autorul nostru identifică probleme istorice vag clarificate; se revoltă pentru deturnarea sensurilor unor cuvinte; reinterpretarea unor evenimente istorice, impunerea unor sentințe, privind vinovății iluzorii ale neamului românesc. Chestiunile vechi, ca niște probleme înghețate, scot capul și își cer clarificările! Nu suntem în era cunoașterii?

Chestiunea evreiască, una globală și doar particular românească, netrașată în vreun fel, în planurile multiple ale complexității ei, suscită mereu, scenarii, fantezii, cabale (cu sensul peiorativ al dezinformării!). Poziționarea în raport cu această problemă sensibilă, să dea bine... politicii corecte, într-o discriminare prea pozitivă și în defavoarea identității proprii, poate leza un om liber, creștin autentic, cum este Marius Ianuș. Exemplul cu conferința/ sindrofia de la ICR, descrisă în pățania versificată „Ce n-o văzut Parisu`” este aici un studiu de caz! Acolo la ICR, poetul nostrum, incorect politic, iscă întrebarea: „Ce legătură îi între evreii din Benin și Institutul Cultural Român?” La care Manolescu (președintele Uniunii Scriitorilor din România!), după ce toată asistența, struțească a încremenit (caracterizarea poetului! /vezi „…toți au încremenit/ și s-or uitat în jur, după vardiști. Iar Manolescu mi-o scrâșnit:/„Ești un nazist!”/Dar eu am continuat:/„Anu` trecut, acest institut idiot/ a făcut cincizeci de sindrofii/despre ai lui Iuda din Iscariot!/și mai puțin de treizeci/ despre evenimente românești…/Bă, da` pot să vă întreb/de-ai cui sunteți?!” p.18

Lentoarea clarificărilor, în istoria românească recentă, ne este o evidență. Tranziția, ca o revenire în matca românească, bine trasată în interbelicul tuturor consolidărilor naționale, ca apoi să contăm ca noi înșine în concertul omenesc planetar, este întârziată de mentalul retrogradat în ateismul unui realism revolut. Nu în acest realism s-a născut, din porunceală politică, Uniunea Scriitorilor? Nu actualii stăpâni ai puterilor se arată lipsiți de voința clarificărilor, privind evenimentele din 1989?, ale mineriadelor? A istoriei scrise strâmb? Etichetele și campania agresivă, manipulatoare, vinde acum marfa... puterii! Poetul nostru, pe un teren minat – de care nu se teme!- folosește cuvintele căzute demult în dizgrație, pune anatema pe persoanele publice pe care le găsește în tabăra adversă a unui front, niciodată cu pace: lupta pentru adevărul omenește posibil. Multele din constatările poetului au fost exprimate și de noi cu multe prilejuri, în spațiul public. Spuneam bunăoară: „ Că are , că nu are rost/se scrie azi și mult și prost!”, spune autorul în „Cineva care să zboare”, p.64 :„poeții ar fi putut să fie cei mai buni aviatori.../dar s-or stricat înșirând cuvinte fără minte!”. În legătură cu Uniunea Scriitorilor din România am avut câțiva vâlceni care și-au primit propria experiență : după ce și-au înaintat dosarele de intrare în rândurile ei, la insistențele unor oameni importanți, cu recomandările solide ale unor membrii vechi precum: Alexandru Mircescu, Ion Soare, Felix Sima, Doru Moțoc! S-au deplasat la filiala de la Craiova a USR-ului cu dosarele, după spusa „filialei”:„beton”!, dar fără armătura care convinge... sfinții , aceștia nu au pus-o în operă! Oamenii noștri au fost puși pe drumuri degeaba și nu au primit nici măcar răspunsul legal niciodată și ăsta ar fi fost conform legii?! Mai apoi, despre Manolescu, doar o vorbă de bine! Era ambasador la UNESCO, la Paris, când s-a ratat intrarea pe listă a Ansamblului Monumental „Calea Eroilor”, de la Târgu Jiu. Iar despre critica literară promovată să spunem aici că, precum multe sentințe ale pseudo-justiției sunt marfă pe tarabă! Valoarea lucrărilor depinde de notorietatea persoanei, de forța atragerii atenției și ... darea de mână, mascate toate după necesara și blânda întâmpinare (adică, per contrario, toți veniții sunt bineveniții noștri, că numărul cotizanților contează!) . Aici războiul, soldatului care nu poate și nici nu vrea să tacă! (precum Marinela Capșa, poeta din Râmnic, care nici ea nu vrea să tacă! și... bine mai scrie! Vezi „Mă doare gura dacă tac”, Ed. Inspirescu, Satu Mare, 2018!) este la baionetă. Marius Ianuș găsește frecventabilă poezia lui Radu Gyr, dar eticheta de legionar ar damna până și creația poetică a acestuia, spune o critică, una și din punctul nostru de vedere: imbecilă! Bine că nu au aflat de Academia noastră informală... de sub Pământ, de la Ocnele Mari și de academicienii noștri informali, între care Vasile Militaru, Nichifor Crainic, Dumitru Bălașa, Petre Pandrea, Bartolomeu Anania, Lucian Blaga , Mircea Eliade, Dumitru Drăghicescu etc. parte din ei cu stigmatul acesta revolut și vânați în continuare în virtutea damnatio memoriae , să se dea apă la moara celor ce ne macină zilele, eroii, sfinții și ne mai impun și canoane ale arderilor de tot. Aceia care nu cunosc datina pământului și nu pun niciun preț pe respectul celuilalt, negând sentința rânduită de acest pământ creștin (România... „Grădină” a Maicii Domnului!): depre morți, numai de bine!

Poemul „Soldat în Războiul Nevăzut”, cu 22 de titluri are fiorul creștin și angajamaentul unei lupte la care sunt chemați pe Cale, alături, luptătorii cu arma scrisului:„Scriitori, scriitoare, prefăcuți sau zurlii.../vă rog , nu vă duceți pe cele pustii,/ci veniți după mine! Apoi: „Tineri ai patriei mele, veniți după mine!”. Desigur! „Pentru un nou început!”. Urmează prezentarea stării de fapt, pentru a da sens chemării la luptă: o realitate suprinsă în mai multe tablouri acționând simultan (sendviș!); câte lumi pe lumea asta? ar fi strigat și regretatul Viorel Popescu! Chiar sentințele de pe Pancarda omului-sendviș, fixează omul modern pe crucea Golgotei personale, ori poate... îl dedă repetabilei poveri a mai vechiului bolovan al lui Sisif. Mântuirea, soluție creștină, pentru cei care cred, nu poate veni decât prin rugăciune, cu mintea la cer. O și spune explicit, cel ce ne-a vorbit în dedicație de „teatrul de marionete”, iar într-un poem despre...„ursul (dresat!) circului românesc: „Salvează-mă Tu, Cel Preaînalt, Cel Infinit/pe mine/acest urs/batjocorit/scuipat/și rănit!” p.58.

Am căutat un caz similar de, spunem noi!, poet rebel prin ceea ce a scris cândva, similar cu Marius Ianuș, și modul în care a fost tratat de Uniunea Scriitorilor. Pentru comparație vezi „Remember” din „Dialog cu duhul poeților-recitiri, reformulări, răstălmăciri”, M. Sporiș, ed.INTOL PRESS, Rm. Vâlcea, 2019. Aici era vorba de George Țărnea, care ne oferise prin 2003 volumul de poezie „Era muzicii lejere-cântece de petrecanie”, apărut în acel an la CONPHYS, la Rm. Vâlcea. Volumul era prefațat de însuși Laurențiu Ulici președintele în exercițiu al USR-ului, care nu-l respinge, chiar dacă vedea pe poet: „revoltat și mereu gata să-și dea în petec prin uimitoare compromisuri și nod de contradicții,... optimist în disperare, prin asta vulnerabil, risipitor prin excelență...”. Să reținem din această carte a disperării poetice avertismentul pe care îl dă poetul, imediat plecat apoi în veșnicie: „Primul și ultimul avertisment foarte serios” inspirat de Holderlin cu spusa lui: „la ce buni poeții la vreme de disperare?”. Țărnea interzicea, dintr-un început, citirea cărții, de către mulții incompetenți între care nu lipseau politicienii! Revenind la cartea primită în dar de redacția noastră, ea are un protest consemnat împotriva unei dictaturi inimaginabile care urmează în globalitatea omenirii, prin controlul noului Argus, unul secularizant, robotizant și nesupus Lui Dumnezeu.

Am citit cartea și îi interzicem citirea de către toți aceia care nu cred în Dumnezeu! și mai ales de către aceia care nu observă că între Dumnezeu și știință este o simfonie care armonizează trăirea modernă! Adică această carte cu ilustrația exterioară, vorbind prin sine, nu se recomandă celor bigoți, rasiști, xenofobi, extremiști de orice fel! Cititorii, cu o bună credință, cunoscători ai istoriei nefardate politic, cu dragoste de țară și în cunoștință de cauză asupra tuturor gărzilor pretoriene, o pot citi cu încredere! Noi îi mulțumim că ne apreciază revistele și pentru tușa vorbirii neaoșe a Ardealului, a textului cărții.

În numele *Poveștii Vorbii 21*/oct.2021

ORIGINILE STRĂVECHI ALE CRĂCIUNULUI

Mihai VINEREANU

Mai mulți cercetători consideră cuvântul Crăciun că ar proveni din lat.*creatione*(*m*)(Densusianu,*Hlr*,262;Pascu, *Beiträge*, 8; Pascu, I, 69). Dacă încercăm să derivăm rom. **Crăciun** de la lat. *creationem* întâmpinăm câteva dificultăți de ordin fonologic, dar și de ordin teologic. În ce privește problemele de ordin fonologic, Rosetti (BL., 11, 56) arată, pe bună dreptate, că lat. *ea* ar fi devenit *e*, deoarece se găsește în poziție neaccentuată, în timp ce *e* final nu trebuia să dispară (cf. **amărăciune** etc.). Prin urmare, ar fi trebuit să avem un **Creciune* sau, în cel mai bun caz, **Crăciune*, dar nu **Crăciun**.

Pe de altă parte, din punct de vedere teologic, așa cum indică Cioranescu (2524), ideea de creație este împotriva dogmei creștine, deoarece Iisus a pre-existat nașterii sale pământene, ca fiu al lui Dumnezeu și, prin urmare, el doar s-a întrupat. Crezul creștin ține să menționeze că Iisus este "născut, iar nu făcut", cum bine remarcă Cioranescu. Autorii *Lexiconului de la Buda* cred că provine de la (*in*)*carnationem*, iar Hasdeu consideră că provine din lat. *crestinum*. Meyer (*Alb. St.,* I, 89) derivă alb. *kershendella* din lat. *Cristi natalia*, dar oricum *Cristi natalia* ori *kershendella* nu poate explica pe rom. **Crăciun**. P. Papahagi (*Conv. lit*., 3, 211) crede că provine din lat. *colationem*, prima zi din lună când preotul roman pre-creştin chema lumea să anunţe sărbătorile de peste lună, idee preluată şi de Puşcariu (407) şi Capidan (*Dacor*., 3, 142). Autorii Dicționarului Academiei evită să spună ceva concret despre originea acestui termen.

Ghinoiu-Pleșca în *Sărbători și obiceiuri*...(2100-2004) definesc termenul **Crăciun** astfel: 1. zeu solar, de origine indo-europeană, specific teritoriilor locuite de strămoșii autohtoni ai românilor, geto-dacii, identificat cu zeul roman Saturn și zeul iranian Mithra; 2 sărbătoare dedicată zeului autohton cu același nume în perioada solstițiului de iarnă, peste care creștinismul a suprapus nașterea Domnului Iisus; 3. colac (făcut de Crăciun) antropmorf în forma cifrei 8 care reprezintă divinitatea cu același nume". la care se adaugă sensuri ceva mai noi precum: a) sărbătoarea creștină a nașterii lui Iisus care se celebrează pe data de 25 decembrie; b) personaj legendar care aduce daruri de Crăciun celor mici, numit Moș Crăciun, sensuri mult mai cunoscute în ziua de astăzi.

Cuvântul **Crăciun** este practic răspândit în toate limbile din Balcani, precum și în cele din Centrul și Estul Europei: cf. bg. *kračon*, scr. *Kračun* (nume propriu), magh. *Karačon*, *karačon* (nume propriu și **Crăciun**), ceh. *cračun*, ucr. *k(e)rečun*, *kračiun*, v.rus. *koročun*. În vechea rusă avea sens de „solstiţiu de iarnă" şi „moarte". Larga răspândire a acestui termen în limbile din Centrul şi Estul Europei i-a făcut pe unii autori să creadă că ar fi de origine slavă (Cihac, II, 79; Philippide, *Principii*, 17; Weigand, BA, 3, 98; Rosetti, BL, 9, 56). În căutarea etimologiei termenilor slavi, Vasmer (633) pornește de la forme slave complet inadecvate, precum *kratъkъ* „scurt" sau *kračatь* „a păşi". Pe de altă parte, Berneker (Slaw. Etym. Wb, 604) arată slavii au împrumutat termenul de la români, iar ungurii de la slavi, deși nu există vreun argument pentru care să nu-l fi luat și ei tot de la români.

Paliga (46-47) arată că la sârbi *kračun* se referă la „ziua butucului" când se ardea un „butuc de Crăciun", la bulgari *kračun* este fie o zi din perioada de iarnă, fie perioada dintre 8-12 iunie. La ruși *karačon* este perioada solstițiului de vară, iar la ucraineni este „colacul de Crăciun". În rusa veche, *koročun* era o sărbătoare de după 15 August. Paliga consideră că forma alb. *këmcu* care înseamnă „butuc, buturugă", în general, ar proveni de la PIE (**s**) **ker**- „a tăia, a îndoi" și ar fi un indiciu că toate aceste forme provin de la noțiunea de „butuc, buturugă". Acest lucru nu trebuie să ne inducă în eroare, pentru că este la fel de posibil ca noțiunea de butuc din albaneză să provină de la cea de **Crăciun** și nu invers, din moment ce butucul Crăciunului a fost tot timpul asociat cu această sărbătoare străveche.

Vasmer(I,633)nucredecăformeleslaveprovindinromână,deoarece acest cuvânt este menționat în *Cronica lui Nestor* (1143). Vasmer ar putea avea dreptate dacă am considera că poporul român s-a format în a doua jumătate a mileniului I și începutul primei jumătăți a celui de-al II-lea mileniu creștin, dar poporul român este cu mult mai vechi, iar sărbătoarea „creștină" a Crăciunului are rădăcini la fel de vechi, datând din perioada pre-creștină. Astfel, afirmația lui Vasmer nu este susținută de datele științifice. Faptul că la slavii de răsărit, Crăciunul se numește simplu *Roždeštvo*, adică „Nașterea", ca de altfel și în alte limbi europene (cf. it. *Natale*, sp. *Navidad*), iar Moș Crăciun se numește *Dedь Moroz*, adică *Moș Ger*, este indubitabil că la ei nu s-a făcut o asociere între anumite tradiții agrare pre-creștine și sărbătoarea Crăciunului, așa cum s-a făcut la români și la alte popoare vechi din Europa sub influența culturii române străvechi. Astfel nu este nici o îndoială că slavii de sud, maghiarii și alte popoare din Europa Centrală au împrumutat acest termen de la români. În plus, este cert că au existat contacte între geto-daci și slavi cu peste 2000-2500 de ani în urmă.

Dovadă că această sărbătoare nu este la origine creștină și că acest cuvânt nu este de origine latină este faptul că sărbătoarea Crăciunului nu s-a celebrat în sânul bisericii creștine decât destul de târziu, abia începând cu secolul IV, mai întâi la Roma, de prin 336 d.Ch. încoace. În partea de Răsărit a Imperiului, nașterea și botezul lui Iisus se sărbătorea la 6 ianuarie, dată care corespunde cu sărbătoarea *Bobotezei* în biserica ortodoxă, apoi treptat s-a adoptat data de 25 decembrie, ca dată a nașterii lui Iisus. Această dată s-a generalizat cu timpul în ambele părți ale Imperiului Roman. Totuși ea nu a fost niciodată acceptată de Biserica Armeană care păstrează și astăzi ziua de 6 ianuarie ca dată a nașterii și botezului lui Iisus. Faptul că sărbătoarea nașterii lui Iisus este celebrată pe 25 decembrie se datorește încercării primilor creștini de a înlocui sărbătoarea romană *„natalis solis invicti"* („nașterea soarelui neînvins"), sărbătoare care avea loc la solstițiul de iarnă, când ziua începea să crească și soarele să urce din ce în ce mai mult pe bolta cerească. În tradiția romană, tot în acea perioadă, mai exact între 17-22 decembrie, se sărbătoreau *Saturnaliile*. În aceste zile romanii se distrau și își făceau cadouri, obicei preluat de creștinism și mai apoi asimilat cu sărbătorirea Crăciunului. Sărbătoarea devine un obicei care dăinuie și astăzi, răspândindu-se în toate țările europene, cât și peste ocean în cele două Americi.

La romani, data de 25 decembrie era ziua nașterii lui Mithra, divinitate de origine persană, supranumit și Soarele Dreptății. Menționăm că în biserica ortodoxă, Cristos este denumit și el Soarele Dreptății, în special cu ocazia celebrării nașterii sale.

Așa cum arată și Ghinoiu-Pleșca, nu există nici un dubiu că sărbătoarea păgână romană a solstițiului de iarnă are aceeași origine cu cea a zeului Mithra, prin urmare, este vorba de sărbători indo-europene străvechi, cu rădăcini în neolitic. Societățile neolitice acordau o mare însemnătate Soarelui ca dătător de viață. Prin urmare, data solstițiului de iarnă, dată la care soarele și ziua încep să crească, era o dată extrem de importantă pentru aceste societăți, agrare prin excelență. Sărbători legate de această dată sânt întâlnite la mai multe popoare din Europa, fapt care atestă vechimea și importanța acestei date.

Având în vedere aceste detalii, geto-dacii sărbătoreau desigur și ei în preajma solstițiului de iarnă nașterea unei divinități solare, uraniene, sărbătoare asociată și cu ideea de moarte (și renaștere), așa cum reiese și din terminologia folosită în cronica lui Nestor. Avem atestări documentare că vechea religie traco-dacă era încă vie în a doua jumătate a mileniului I d.Ch. Astfel cultul lui Sabazios a dăinuit până foarte târziu la traco-daci. Procopius din Caesarea spune că împăratul Iustin I, în satul său natal *Tauresium* fusese un adept al cultului lui **Sabazios**, asta în secolul VI, d.Ch., dar desigur că ritualurile dedicate acestui zeu trac vor fi dăinuit mult timp și după aceea. Menționăm, de asemenea, că în religia zoroastriană nașterea lui Zarathustra include multe asemănări, până la detaliu, cu tradiția creștină referitoare la nașterea lui Iisus. Multitudinea obiceiurilor străvechi din folclorul românesc legate de sărbătoarea Crăciunului, obiceiuri care au rezistat până azi, sânt încă o dovadă că ele nu au apărut odată cu introducerea în biserica creștină a celebrării nașterii lui Iisus. A. Chelariu (2003, 117-126) consideră și ea că sărbătoarea Crăciunului își are originile în vechile tradiții indo-europene așa cum am arătat mai sus. Din punct de vedere etimologic, autoarea pornește de la rad. PIE ***perku**- „stejar", radical din care provine lat. *quercus* „stejar", în proto-celtă **perkunia*, apoi **erkunia* (cf. *Hercinia silva*), amintind obiceiul multor popoare indo-europene de a aduce în vatră, în perioada solstițiului de iarnă, „butucul Crăciunului" care este aprins și lăsat să ardă până în primăvară. Autoarea arată că la francezi acest butuc se numește *„chalendal*, *chalendaou*, *calignaou*, *calnos*", termen extrem de apropiat de rom. **călindău**, așa cum este denumit bușteanul din seara de Crăciun. La megleno-români, acest butuc se numește „boadnic". În concluzie, în mai multe culturi europene, inclusiv în cultura română, termenul care definește butucul respectiv provine de la un radical diferit de cel de la care provine **Crăciun**, încât este puțin probabil ca rom. **Crăciun** să provină de la rad. PIE ***perku**-, radical care definește stejarul. Pri urmare, cei doi termeni nu trebuie confundați. În plus, nu este evident că acest butuc trebuia să fie numai din lemn de stejar. Pe de altă parte, trebuie arătat că la ruşi *karačon* defineşte perioada solstiţiului de vară, iar în rusa veche definea o sărbătoare de după 15 August. Prin urmare este posibil ca la traco-daci ca și la alte popoare indo-europene acest radical să fi putut defini mai multe sărbători importante din cursul anului, sărbători care aveau ceva în comun, putând fi legate calendaristic de cele două solstiţii. Pentru societăţile agrare antice sărbătorirea solstițiului de iarnă treuie să fi fost cea mai importantă pentru că marchează nu numai momentul când ziua începe să crească, dar marchează totodată şi începutul iernii astronomice, perioadă în care membrii societăţilor agrare dispuneau de timp mai mult pentru astfel de ceremonii. Acest lucru reiese şi din sărbătorile romane care aveau loc în jurul solstiţiului de iarnă. Arderea butucului în vatră până primăvara este un simbol al menţinerii vieţii pe perioada anotimpului rece.

În aceeași manieră, sărbătorile străvechi legate de solstiţiul de iarnă au fost asociate cu naşterea lui Iisus şi la popoarele germanice. Înainte de a se numi *Christmas*, Crăciunul era denumit de vechi englezi *Yule*, termen care mai înainte definea o sărbătoare păgână ce se celebra la solstițiu de iarnă. Mai mult, solstiţiul de iarnă se numeşte în limbile scandinave *jul* (cf. friz. *jul*, eng. *yule*). După Grimm (cf. Alinei, II, 313) acest termen provine de la gmc. **hjul* „discul (cercul) solar"; cf. eng. *wheel* „roată", gr. *κύκλος* id.. Prin urmare, rom. **Crăciun** trebuie să definească tot „discul (cercul) solar" și nu altceva și trebuie să provină de la același radical care definește cercul în limba română. Prin urmare, există un paralelism străvechi între *Yule* și **Crăciun.**

Aici revenim la ceea ce spuneam la începutul acestui comentariu că Crăciun nu era alteceva decît o divinitate solară, fiind asimilat discului solar așa cum făceau și vechii germanici. Astfel, reiese, cât se poate de clar din cele arătate mai sus, că rom. **Crăciun** provine din PIE *(**s**)**ker**- „a îndoi, a încovoia", cu forma nominală ***kerk**- „cerc", radical destul de productiv în limba română, din care provine și rom. **cerc** și alte cuvinte din limba română.

Prin urmare, derivă din PIE ***kerk** > proto-traco-dac. **kerkion* > traco-dac. **Kerk'un* > rom. **Crăciun**. Suf.*-ion* este specific limbii geto-dace (cf. *Koga-ion*). Forma ar. *Cărțun* ne îndreptățește să credem că metateza lichidei *r* a avut loc destul de târziu, dar nu putem preciza când, poate către sfârșitul mileniului I sau începutul mileniului II d.Ch. În concluzie, sărbătoarea Crăciunului are rădăcini străvechi, indo-europene având un caracter agrar neolitic, fiind întâlnită sub o formă sau alta la mai multe popoare indo-europene. În esență este o celebrare a solstițiului de iarnă, a soarelui, iar denumirea însăși a Crăciunului este de origine traco-dacă, preluată apoi de celelalte popoare din Europa Centrală și de Răsărit. Ca să concretizăm, termenul Crăciun reprezintă o divinitate solară, iar numele acestuia face referire la forma discului solar.

Această demonstrație științifică nu poate și nu se vrea a exclude însă .bucuria cu care astăzi lumea așteaptă și se bucură de sărbătorile de iarnă. De peste două mii de ani, trăitorii de pe aceste meleaguri onorau aceste sărbători ca și astăzi cu toată strălucirea, bucuriile și fastul cu care au fost investite și împodobite, dovedind încă odată prin continuitatea milenară a tradițiilor, continuitatea neamului nostru de mii de ani pe aceste meleaguri, asigurându-i și astfel perenitatea până în veacurile ce vor să vină.

Bibliografie: *Fondul Lexical principal al Limbii Române*, Mihai Vinereanu, Ed. Uranus, București, 2020

SC Perfect ArgBuild SRL
• Construcții • Vânzări imobiliare
• Formare profesională
perfectargbuild@gmail.com

SC AS FORMARE SRL
• Furnizor de formare profesională
Râmnicu Vâlcea, str. Calea București, nr. 265G, județul Vâlcea, as.formare@gmail.com

ASOCIAȚIA SOCIOPROFESIONALĂ TSPR
• Furnizor de formare profesională și servicii sociale, Telefon: 0744658748

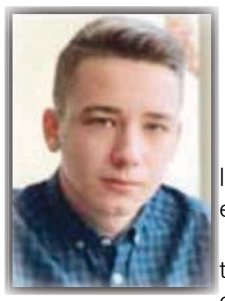

DENNIS GABRIEL MOGA

Dennis Gabriel Moga s-a născut în comuna Mălaia (19 ianuarie 2001), judeţul Vâlcea, unde a urmat Şcoala Generală, apoi Colegiul Naţional "Mircea cel Bătrân" din Râmnicu – Vâlcea, iar în prezent este student la Facultatea de Medicină Veterinară Cluj- Napoca.

"Forţa emoţiei poetice este puternică, personală, încât, uneori, este transmisă prin rigoriile genului, însă de cele mai multe ori transcende orice specie a geniului liric: glosă, sonet, rondel, epigram sau haiku, care limitează sau cenzurează trăirea, lăsând frâu liber emoţiei, simţirii, exprimându-se".

Prof. Maria Magdalena BUDEANU

POEZII

Început

Clape de pian ți-s buzele
Atunci când mă săruți în noapte,
Aud până și stelele
Simfonii dirijate de pulsate șoapte.
Ce foc
Ai în privire –
Și îmi atrage gheața în capcană
Și m-a topit
Și m-a oprit la vamă,
Căci marea din ochii mei nu mai e furioasă,
Trimite unde line
Și pe obrazu-ți lasă
Sarea ei dulce
Și perle din adâncuri,
Iar când se-ntoarce aduce cu ea
Zeci –
Sau sute de săruturi.
Iar seara din ochii tăi
S-a lăsat peste mare
Și a îmbrățișat-o cu durere
Din mal până în zare,
Au născocit poeme
Și le-au așezat pe fire de nisip
Să le citească luna,
Când valurile scriu la mal
Poeme de când lumea,
Deci nu se agită marea în zadar
Ci vrea să scrie mult...
În noaptea ta
Nu-s umbre,
E prea multă lumină
Și întunericul ar vrea
Să nu se mai abțină,
Să se așeze peste noi,
Să ne învelească-n valuri,
Să uităm de ploi,
De gânduri și idealuri...
Să nu ne întrerupă răsăritul
Cu razele prea reci.
Noi trăim odată cu apusul,
Cu ecoul și cu briza,
Cu lovituri de valuri seci.
Atunci, când ochii ni s-apropie,
S-aprind furtuni de patimi,
Fulgeră-n Rai și tună în Abis,
Stelele varsă scântei și lacrimi
Și cad din bolta lor în al nostru vis.
Atunci, când pleoapele cedează...
Ne-nchidem în Infern,
Iar săruturile noastre acompaniază
Vibrații în Etern.

Prima zi

E prima zi pentru suflet,
Căci acum știu cum arată,
L-am văzut în azurul ochilor tăi –
Și de fiecare dată
Când mă sărutai,
Mi-am dat seama că, sufletul nu trebuie să fie la mine,
Nici nu trebuie să mi-l dai,
Doar să-l porți cu tine,
În azurul ochilor,
Pentru că, acolo, sufletul meu deja-i ajuns în Rai.

Ultima noapte

Suflet,
Scântei,
Mușcături și sânge,
E ultima noapte pentru suflet,
Pentru că tu mi-l bei,
Îl savurezi.
Privirea ta îl frânge
Și sărutul îl duce-n agonie,
Ca mai apoi,
Bătăile inimii tale
Să-l hipnotizeze.
E ultima noapte pentru suflet,
Acum simt emoția doar când te privesc.
Ce fac fără suflet?

Clipe coagulate

Au împietrit clipele, când ne-am privit din senin,
A amuțit vremea, au amuțit și norii,
Pășesc cu gândul prin meleagul meu alpin,
Buzele arse se răcoresc în umbra ploii.
Se sting acum flăcările de pe bolta ce o privesc,
Se ridică ceața prin surdul impact al fricii,
Încui cu lacăt de oțel tot ce credeam că e firesc,
Sunt pierdut în labirintul privirii tale și nu găsesc indicii –
Să ies?
De fapt, nici nu mă gândesc!
Țin ca ochii și misteru-ți să-mi devină vicii,
Căci au să vină zorii și nu îmi amintesc
Cum clipe coagulate m-au supus cândva la sacrificii.

Prizonier în viața mea

Ce leagănă vântul norii...
Nostalgic, sunetul apei învie tremuru-n codri
Și cântecul păsărilor își are ecoul în paharul meu cu vin,
Gânduri stoarse din umbre asmuțite, revin, din nou, revin.

Ce timp...
Caut libertatea-n orice ciripit de vrabie
Și-n orice șipot de izvor jefuit de vânt.
Ce gratii am la suflet doar ochii tăi știu,
Căci mi-au adus și cerul și soarele și briza
Și mi le-au strecurat pe lângă lacătul închis demult,
De oameni, de lume, de timp, de gând.

Celula-mi prăfuită e exilul rece
Din care aștept eliberarea în privirea ta,
Căci în afara clipelor, când sunt cu tine și cert timpul că trece,
Sunt doar un suflet neoplazic, prizonier în viața mea.

MIRCEA VASII

Născut pe 24 ianuarie 1956, în satul Drăgănești, orașul Brezoi, ju-dețul Vâlcea, trăitor actualmente în orașul Călimănești, județul Vâl-cea. Studii: Facultatea de Zootehnie București, 1980, Facultatea de Teologie Craiova, 2000 și Facultatea de Arhitectură ,,Ion Mincu" București, 2008.

O poezie în adolescență, întro revistă volantă care circula printre școlile generale din aceea vreme. În liceu câteva poezii, apoi mai multe în primii ani de facultate, dar neîndrăznind să le scoată la iveală. A mai scris în nopțile cu ,,insomnii de mătase" (Fănuș Neagu) în timpul ingineriei pe la cele două comune din județ, ca apoi în timpul studiului la Facultatea de Teologie să i se reveleze cu adevărat înclinația spre poezie, de data aceasta cu tentă religioasă dar nu numai, continuând să scrie cu ardoare.

Cunoscându-l personal pe poetul vâlcean Felix Sima, acesta i-a devenit mentor, îndrumându-l până când i s-au publicat primele poezii în ,,Povestea Vorbei", ziar de cultură vâlceană, ca apoi tot la îndrumarea acestuia să selecteze primele 75 de poezii pentru a le publica în carte, debutând în anul 2010 cu volumul ,,Să mă aplec, ușor, peste durere", apărut la editura ,,Ramuri" din Craiova. De menționat repercursiunea marii dureri suferită prin pierderea fiicei celei mici Iulia-Alexandrina în vârstă de numai 13 ani și o lună, înecată în apele Oltului. Al doilea volum ,,Nes(p)ațiu" a fost publicat în anul 2013 la editura ,,M.J.M." Craiova , cuprinzând 46 poezii în majoritate cu tentă religioasă, dar sub psudonimul Vasian Mircescu de la Mircea Vasii. Cel de al treilea volum i-a apărut în toamna anului 2016, ,,Arpegii" la editura ,,Antim Ivireanul" Rm. Vâlcea. În primăvara lui 2017 i-a apărut la București la editura ,,Betta,, antologia de poezie ,,Mai aproape de mine" culegeri din volumele tipărite anterior. În decembrie 2019 i-a apărut (tot la trei ani!) volumul de poezii ,,Cumințenia Cuvântului" Toate volumele în afară de primul au apărut sub pseudonimul Vasian Mircescu, de care ține în continuare, publicând des în cele două reviste de cultură ,,Povestea Vorbii" și ,,Cultura Vâlceană", care îi mai găzduiesc în paginile lor încercările acestuia, mulțumită lui Felix Sima și mai ales domnului Petre Cichirdan principalul realizator al celor două reviste. A publicat (și mai publică) de asemenea, în revistele ,,Oltart", ,,Rotonda Valahă", ,,Memoria Slovelor", ,,Apollon", ,,Constelații Diamantine", ,,Semn". A apărut în antologiile: ,,Popasuri scriitoricești pe Olt și pe Olteț,, Oradea, 2016, Florin Smarandache; ,,Un dicționar al poeților români contemporani,, Iași, 2016, Ioan Holban; ,,Antologie poetică vâlceană" Olănești, 2017, Puiu Răducan; ,,Cuvântul care unește", ,,Oltart", Slatina, 2018, C. Voinescu; ,,Călimănești 630", Călimănești, 2018, Fenia Driva; Enciclopedia scriitorilor români contemporani depretutindeni,, Chișinău,2019, acad. Mihai Cimpoi, Traian Vasilcău; Antologia Societății Culturale ,,Anton Pann", Rm. Vâlcea, 2019; ,,Vis cu Nichita" antologiile ,,Apollon" 2020; ,,Anotimpuri", antologie de poezie, editura Betta, 2020, Nicolae Roșu.

POEZII

Rugă 3...

Presară-o lacrimă de nea
Pe vechea mea făptură nouă
N-am cum să vin în fața Ta
Că-n viața mea e nor și plouă

Și nici nu știu dacă mai simt
Ce se petrece-acum cu noi
Presară-o rază de argint
Pe mersul nostru din noroi

Nu ne lăsa să huzurim
Pe sfânta țărnă-a brazdei Tale
Din vița Ta să odrăslim
Și să-Ți aducem osanale

Am tot lăsat în urma mea
Din tot ce-ai spus și învățat
Preasă-o lacrimă de nea
S-aștearnă drumul cel curat

Și urcă-mă încet spre vis
Ca fumul alb dintrun fuior
Și mă primește-n Paradis
Tu, Doamne, Tatăl meu de dor...

Rugă 5...

Din sfântul Tău izvor cu apă vie
Ce curge-ncet spre lume dă-mi și mie
Din marea Ta milostivire, Tată
Acceptă să mai gust și eu o dată...

Pogoară bunătate învăluind cu har
Pe robu Tău sărac din nesfârșit amar
Sparge cătușele cu care sunt legat
În temnița închisă de-amarnicul păcat

Adună-mă din oarba-mi risipire
Cu-o aripă de înger dă-mi de știre
Ca prin lumina sfântă solindu-l să mă-nvețe
S-ascult mereu umil cerești le povețe

Din lumea împietrtă în care zac stingher
Scoate-mă Doamne ridică-mă-nspre cer
Oprește-te o clipă din veacul necuprins
Și spre a mea rugă apleacă-Te-ntradins

C-așa smerit și-nvăluit cu toate cele
Să mă înalț în zboru-mi către stele
Și la sfârșit de zbor făr' de cuvinte
Să aplanez supus spre dreapta Ta Părinte...

Rugăciune...

Coboară Doamne-odată printre noi
Și ne adu iubirile-napoi
Că ne-am sluțit de răutăți și ură
Și ne-au strâmbat cuvintele din gură

Nu mai tresaltă inime în dor
Și simțămintele din ele mor
Ne covârșește grija cea lumească
Din sfera asta mult prea pământească

Îndreaptă-ne cu mințile ca altădată
Spre cer și spre iubire-adevărată
Ca să ne bucurăm așa de a Ta față
Îndeplinind mereu a Ta povață

Un înger solitor trimite-apoi
Să rupă bariera dintre noi
Să cugetăm neîncetat la Tine
Chiar dacă ne e rău sau ne e bine

Cu noi el să se roage pentru noi
Feriți fiind de necazuri și nevoi
Iertați apoi de răul pământesc
Să ne învăluie tot binele ceresc...

*****

În ascunzișul sufletului meu
Cu gândul înălțat numai spre bine
Și când mă vede numai DUMNEZEU
Eu plâng mereu dreptate pentru tine

Am fost trădat, furat și oropsit
Și-alatăieri, și ieri, ca și acum
Tărie am aflat și drumul l-am găsit
Ca țelul meu sublim să nu devină scrum

Chiar scrum de devenea,-nălțare tot sperând
Ca pasărea Phoenix din propria-i cenușă
Și la o izbăvire încă visând, trăind
Dreptății i-am bătut mereu la-nchisa-i ușă

Telurica dreptate încarcerată greu
De temniceri absurzi și făr-de mamă
Amar peren rod sufletului meu
De fiecare dată i-a dat vamă

Dar ridicând privirile spre cer
În noaptea-ntunecoasă și adâncă
Eu am simțit că nu mai sunt stingher
Că sus acolo Cineva veghează încă
.....

LIVIA CIUPERCĂ

Cuvântul - floare

Nu știu ce să fac. Sunt derutat.
Cum ar fi mai bine?
Să rămân înveșmântat
sub aureola sfântă a tăcerii,
sau să-mi iau zborul,
explorând în esența ființei?
Nu-nțeleg. La ce fel de zbor te referi?
Vezi tu, mi-ar plăcea să rămân
în carapacea eului meu.
Rostirea nu m-ar avantaja în niciun fel.
În primul rând, tu, cuvântule, nu ai un eu al tău.
Tu aparții ființei care a fost zămislită
cu darul gândirii și a rostirii.
Dar...
Ai puțintică răbdare!
În primul rând...
Exact. Fără această ființă nici tu nu ai fi existat...
Vezi?
Ce să văz? Constat.
Fenomelogic vorbind,
recunosc,
în carapacea tăcerii acestei ființe
zămislitu-m-am eu însumi.
Corect. Și, în fond, ce te neliniștește într-atât?
E drept, darul meu nu este unul singular...
Știm, graiul fără cuvânt
nu ar fi explicat împlinirea Creației.
Mă simt acționat între ciocan și nicovală...
și nu vreau să fiu
precum o minge aruncată la extremități...
Hotare, vrei să zici.
Spune, cum vrei, tot aia-i!
Parc-ai fi o stalactită.
Nu-i vorba de fragilitate,
concret, nu vreau să fiu manipulat.
Te-a intoxicat filosofia lui Pascal.
Te rog, îl prețuiesc nespus.
Lui datorăm sublima definiție a imaginației...
Mda!... „cette maîtresse d'erreur et de fausseté".
În sfârșit, te-ai dumirit!
Nu vreau glăsuire între„eroare și minciună",
ci dimpotrivă.
Tu vrei să deții supremația.
Așa mi s-ar părea corect. Ai accepta disimularea?
Tu, dragul meu, vrei să dovedești ființei
în sânul căreia supraviețuiești,
înflorești și-i dai strălucire,
că ești nu numai o „trestie gânditoare",
ci și o „floare simțitoare".
Ei, da,o floare simțitor de responsabilă!

VA FI SUMMITUL DE LA GLASGOW UN PUNCT DE COTITURĂ?

Gheorghe PANTELIMON

La începutul lunii noiembrie 2021, timp de două săptămâni, în Scoția s-au desfășurat lucrările summitului ONU dedicat stopării încălzirii globale, la care au participat peste 130 de lideri de state, România fiind reprezentată de președintele Klaus Iohannis. Înaintea debutului Conferinței COP26 de la Glasgow privind schimbările climatice a fost publicat Raportul Organizației Meteorologice Mondiale privind Starea Climei pentru anul 2021, care atrage atenția că previziunile referitoare la încălzirea climei sunt catastrofale, iar omenirea a intrat în „codul roșu". Recordul global de creștere anuală a temperaturii este pe cale să depășească 1 grad Celsius, pentru prima dată, într-o perioadă de 20 de ani. Terra este mai fierbinte cu 1,1 grade Celsius decât în epoca preindustrială, iar cercetătorii estimează că, până la sfârșitul acestui secol, temperatura va crește cu 2,7 grade Celsius.

2021 a fost anul extremelor meteorologice, printre cei mai caniculari din istoria recentă a planetei noastre. Ultimii șapte ani, în care se include și 2021, sunt probabil cei mai călduroși din istorie, deoarece gazele cu efect de seră din atmosferă au atins concentrații record. Fenomenele meteorologice extreme, de la valuri puternice de căldură la inundații devastatoare, sunt „noul normal" apreciază Organizația Meteorologică Mondială și există dovezi științifice solide că unele dintre acestea poartă amprenta schimbărilor climatice induse de om. Câteva exemple sunt relevante: valul de căldură din vara acestui an a cuprins Canada și zone din SUA, unde temperaturile din Death Walley – California au atins 54,4 grade Celsius. După o vară toridă, în luna noiembrie, în Canada, ploile torențiale au făcut prăpăd. În America de Sud a fost secetă al doilea an consecutiv, care a afectat agricultura, transporturile și producția de energie. Mai ales în țările din regiunea Mării Mediterane s-au produs incendii de amploare. Într-o zonă a Chinei a plouat în câteva ore cât în câteva luni, iar state europene printre care Germania, Belgia, Italia, Austria și Elveția s-au confruntat cu inundații de proporții. În loc să ningă, în insula Groenlanda, care are o climă rece, polară, a plouat pentru prima dată. Un studiu efectuat în intervalul 2000-2019 în 43 de țări, arată că în lume mor, în fiecare an, peste 5 milioane de oameni din cauza temperaturilor extreme. Experții Organizației Meteorologice Mondiale avertizează că prognozele privind încălzirea climei sunt, în continuare, dezastruoase din cauza emisiilor principalelor trei gaze cu efect de seră – dioxid de carbon, protoxid de azot și metan, care au atins anul trecut noi cote maxime. Printre cei mai mari poluatori se află SUA, China, Rusia, Marea Britanie, Japonia, India, Canada, Ucraina și Africa de Sud, la care se adaugă țările din UE, „vinovate" împreună de trei sferturi din emisiile globale de carbon. Poluarea ucide. Conform estimărilor recente ale Agenției Europene de Mediu 307.000 de persoane au murit prematur, în țările UE, din cauza expunerii la poluarea cu particule fine. Fiecare grad Celsius în plus înseamnă consecințe climatice, sanitare, sociale și economice globale severe, cum sunt criza alimentară, criza apei, care va determina ca 350 de milioane de oameni să sufere din cauza lipsei apei, provocată de secetă. Totodată, pentru fiecare grad Celsius în plus, precipitațiile atmosferice vor fi cu până la 7% mai abundente, iar până în 2050, aproximativ 22% din orașele mari vor fi afectate de inundații și secetă.

Din cauza topirii accelerate a calotei glaciare nivelul mărilor a crescut între 1993 și 2002 cu 2,1 milimetri pe an, iar din 2013 până în 2021, cu peste 4,4 milimetri pe an, mai mult decât dublu. Acum se ridică mai rapid decât oricând în ultimele două milenii, iar previziunile sunt sumbre. Dacă se menține tendința actuală, creșterea ar putea depăși doi metri până în 2100 și ar provoca strămutarea a aproximativ 630 de milioane de oameni, consecințele fiind greu de imaginat. În aceste condiții, Londra capitala Marii Britanii, riscă să fie complet inundată și să devină o mlaștină tropicală, iar alte orașe, printre care New York, cel mai mare din SUA, ar putea fi lovite de inundații frecvente, produse de maree. Creștera nivelului apei mărilor și oceanelor cu un metru ar putea afecta 670 de orașe, aflate pe țărmuri. Pădurea umedă amazoniană s-ar putea transforma într-o regiune aridă de pajiști pârjolite. Conform estimărilor, cele care vor avea cel mai mult de suferit de pe urma schimbărilor climatice vor fi țările din zona tropicală, iar acest fenomen ar putea afecta miliarde de oameni.

Aceste prevestiri apocaliptice se vor produce pe fondul urmărilor pandemiei de COVID-19, care nu s-a încheiat și a ucis, până la mijlocul lunii noiembrie 2021, peste 5 milioane de oameni și a marcat cea mai mare „perturbare globală" după cel de-Al Doilea Război Mondial. În acest interval și-au pierdut viața peste 53.000 de români.

Un raport al Centrului Euro-Mediteranean de Cercetări (CMCC) din Italia, avertizează că schimbările climatice globale vor afecta grav SUA, Marea Britanie, Germania, Canada, Franța, Brazilia, Mexic, Japonia, China și Federația Rusă. Experții au estimat că țările din Grupul G20 al celor mai dezvoltate state din lume vor pierde 4% din producția lor economică totală până în 2050 și 8% până în 2100, dacă emisiile de gaze nu vor fi reduse drastic. Există și evaluări ale efectelor dramatice ale schimbărilor climatice, pe regiuni geografice, în următorii ani, începând de la nivelul actual al încălzirii globale de 1,1 grade Celsius, până la 4,5 grade Celsius.

(Continuare în pag. 9)

SPIRITUL NAȚIONAL ÎN PUBLICISTICA ȘI PROZA EMINESCIANĂ

(Urmare din pag. 1)

În noiembrie 1888 îşi reia activitatea publicistică, prin colaborarea la „România liberă", în care, pe lângă articole, unde promovează spiritual naţional, pledează pentru schimbarea relaţilor de muncă. Războiul de Independenţă naţională de la 1877 îl face pe Eminescu să scrie articole ce impresionează prin vibraţia patriotică.

Trebuie să spunem că Mihai Eminescu a fost un creştin autentic. Poeziile, proza şi publicistica exprimă spiritul naţional-ortodox. Consideraţii de ansamblu asupra creştinismului găsim în manuscrisul 2285 care reprezintă traducerea din germană a studiului lui M. Lazarus şi N. Stendhal „Gânduri introductive privind psihologia popoarelor", apărut în 1860. Despre acest manuscris a scris D. Vatamaniuc „Pagini germane", în revista „Manuscriptul" (an XVII, 1986). Manuscrisul 2261 la paginile 192-194 cuprinde următoarele cugetări ale lui Eminescu referitoare la Dumnezeu: *„Fără eu nu există timp, nu există spaţiu, nu există Dumnezeu, fără ochi nu e lumină, fără auz nu e cântecul; ochiul e lumina, auzul e cântecul, eu e Dumnezeu"*. În „Timpul" din 10 octombrie 1881 Eminescu scria: *„biserica a creat limba literară, au sfinţit-o, au ridicat-o la rangul unei limbi hieratice şi de stat. Din acel moment trăsătura de unitate a devenit şi a rămas limba şi naţionalitatea, pe când înainte românul înclina a confunda naţionalitatea cu religia"*. În articolul *„Ştim prea bine...", publicat în „Timpul" (nr.170, 4 august 1878, pag.1), Eminescu scria: „Cine ne alungă limba din biserică şi din instrucţia educativă* (a şcoalelor elementare şi secundare), *cine nu ne lasă să fim ceea ce suntem a rupt-o cu conştiinţa noastră naţională şi cu simpatiile noastre intime, oricât de bun ar fi relaţiile lui internaţionale cu statul nostru".*

Deşi poezia şi articolele publicate în presă au promovat spiritul naţional, inclusiv românismul, Mihai Eminescu fiind unul din marii gazetari ai secolului XIX, a promovat spiritul naţional şi în proza literară. Prozele antume cele mai cunoscute sunt „Sărmanul Dionis" şi „Cezara". Dar mai putem aminti drama istorică în trei acte, în versuri, „Bogdan-Dragoş", din care răzbate spiritual iubirii de glia strămoşească, în timp ce în cele două proze amintite la început descoperim un filon romantic al basmelor şi poveştilor româneşti, la fel descoperim în „Mira", fragment dramatic; şi „Emmi", dramă într-un act, dar mai ales tabloul dramatic „Mureşianu", din care răzbate dragostea de popor şi istoria sa, lucru ce-l descoperim şi în „Alexandru Lăpuşneanu" şi „Alexandru Vodă", fragment dramatic. Din postume remarcăm romanul ne terminat din tinereţe „Geniu pustiu" şi alte lucrări ne terminate, descoperite de Titus Maiorescu, printre manuscrisele poetului, după moarte. În multe cugetări, filosofice, sociale, istorice, literare, Eminescu a fost preocupat de spiritual naţional. Exemplu: Organele conştiinţii naţionale puţine fiind la număr, silite a deveni universaliste. Despre literatura naţională spune: *„Fiecare literatură naţională formează focarul spiritului naţional, unde concurg toate razele din toate direcţiunile vieţii spirituale, ea arată nivelul vieţii publice spirituale. În articolul „Despre naţionalism şi cosmopolitism"*sublinia: „Oamenii cari au început regenerarea naţională, ni-au dat ideea întregului, ce noi avem a o realisa". Eminescu duce campanii de presă dedicate chiestiunii Basarabiei, critică aspru Parlamentul pentru înstrăinarea Basarabiei. Este intransigent cu politica de opresiune ţaristă din Rusia (o adâncă barbarie), cât şi faţă de cea a Imperiului Austro-Ungar. Situaţia sa de la ziarul Timpul devine critică în 1880, mai ales după ce critică proiectul de program al partidului Conservator, lansat de Maiorescu, în care acesta pleda pentru subordonarea intereselor României şi sacrificând românii din imperiul Austro-Ungar.

Petre Ţuţea spunea despre Eminescu că este „Românul absolut", întrucât pentru poet primează naţiunea, omul nu poate aparţine omenirii decât aparţinând unei naţiuni. Spunând despre om că acesta: *„În zadar ar încerca chiar de a lucra deodată pentru toată omenirea, el e legat prin lanţuri nedesfăcute de grupa de oameni în „care s-a născut". Mai mult de cât atât Eminescu suţine ideile naţionaliste în Sărmanul Dionis*". Scriitorul, pe această cale, susține existenţa sentimentului naţional chiar prin metempsihoză, spunând prin glasul lui Ruben:" *...oameni au o simţire întunecată pentru păstrarea şi mărirea neamului lor.Sunt tot ei, cei care renasc în strănepoţi".* Pentru Eminescu naţiunea reprezintă, indubitabil, o sumă de voinţe vii care merg în direcţia hotărâtă de propria lor natură. Adevărata unitate, pentru Eminescu nu este statul, ci naţiunea, criticând politicianismul, considerat o plagă a naţiunii, având în vedere situaţia dezastroasă din ţară la acea vreme." *Nu poate exista organizare serioasă cu oameni fără ştiinţă, fără avere, fără pregătire temeinică cu oameni"*a căror inteligenţă este o sofisticărie, a căror ştiinţă nu ajuge nici la corectitudinea gramaticală. C.Rădulescu-Motru subliniază adevăratul sens al naţionalismului, aşa cum trebuie înţeles, şi anume că *„la civilizaţie nu se ajunge decat prin muncă*", iar Eminescu, în acest sens, spune:"*...vina cea mare a generaţiei trecute, orbită de civilizaţia străină, a crezut că, introducând formele exterioare ale ei,i-a introdus totodată şi cuprinsul.Acest cuprins nu se realizează decât prin muncă".*

Se tot vorbeşte despre naţionalism, dar ce înseamnă acesta? Naţiunea reprezintă stadiul superior al noţiunii de popor, este chitesenţa poporului, sumusul valoric recunoscut şi acceptat pe plan internaţional. Iar a fi naţionalist înseamnă să iubeşti tot ce a dat mai bun poporul în sânul căruia te-ai născut, valorile lui realizate de-alungul sutelor de ani, cel care protejează naţiunea din care face parte.Naţionalismul este conştiinţa apartenenţei la un popor.Conştiinţă pe care Eminescu o avea. Dovadă scrierile sale, atât cele poetice, dar mai ales publicistica şi într-o oarecare măsură proza.

Lupoaica Capitolină amplasată în intersecția de la fostul pod al lui Hozoc. Compoziție foto P. Cichirdan

O SUTĂ DE LEI PE ZI

Doru BOGORODEA

(FRAGMENT DIN ROMANUL „AȘTEAPTĂ-MĂ, VIAȚĂ!")

De patru ani mergea la muncă, în fiecare vacanță, la pădure, în munții Lotrului. Pentru el nu mai erau secrete legate de pregătirea lemnului de brad pentru expediție la depozitul din Brezoi, de acolo de sus, de pe Valea Balindrului, Muntele Sterpu… îi era dor de acele locuri, fusese și în vacanța când a trecut dintr-a zecea într-a unsprezecea de liceu, acuma e în ultima, „am trecut într-a douăsprezecea și cine știe la anul ce drumuri o să apuc".

Bagajele erau făcute cu meticulozitate de tatăl lui. Începea o dimineață frumoasă de vară. Trebuia să vină camionul, un „Bucegi" fără prelată, cu bănci de lemn de-a lungul obloanelor laterale, una în spatele cabinei și una pe mijlocul caroseriei putea, liniștit, să transporte 30-40 de muncitori. Au mers, grăbiți, spre locul de întâlnire din Romanii de Sus, aproape de Horeu. Se formase o echipă de optsprezece forestieri, oameni de pădure care lucraseră mult la pădurile de fag, erau printre ei și câțiva care nu fuseseră la exploatări forestiere de molid (Ion al Smarandei, Roman din Cârjani care făcuse Școală tehnică de silvicultură). În Romanii de Jos trebuiau să oprească, să ia și echipa lui Nicu Ispas care pregătise douăzeci de muncitori… pe aceștia nu-i cunoștea pe toți, dar nu asta îl frământa pe el, pe Doru, căci despre el este vorba, „Ce mă voi face eu cu Vic (prietenul lui de clasă), oare o să vină? M-am înțeles cu el să aștepte mașina la ieșirea din Voineasa, la Capra Foii, puțin mai sus de Atelierele centrale. Eu am vorbit cu maistrul Croitorescu, șeful de parchet, să îl primească. Mi-a promis, dar cu banii? O sută de lei pe zi? „ Nu știu, Dorule, să vedem cum muncește… Ție, sigur, îți dau, știi că și anul trecut te-am plătit cu nouăzeci de lei , anul ăsta îți dau, poate, și peste o sută, dar tu nu vei lucra la echipă, pentru tine am alte treburi de rezolvat". Doru și-a ales un loc pe laterala din dreapta mașinii, aproape de banca din spatele cabinei (nu-i plăcea să meargă cu spatele).- Tată, ai grijă că te trage curentul.- Lasă, tată, că-mi trag căciula peste urechi. Mașina merge frumos, cu viteză constantă, vântul și zgomotul fac imosibil dialogul cu vecinii de locuri, dar când urcăm câte un deal, se mai aud glume. Din ranițe se ivesc sticle cu țuică care trec din mână în mână. Nenea Nelu mă îmbie și pe mine: Ia, Dorule, și tu, să vezi ce afinată bună am făcut" „Nu beau, nene, mulțumesc". Zâmbesc… Are două fete… una e mai mică decât mine cu trei ani… când eram în clasa a patra, într-o vacanță, cu un baston de cireș jumătate covrig la capăt, stăteam pe penultima scară de la Cămin, înainte să înceapă filmul și când Ioana Gâncescu - țop pe lângă mine să coboare, eu fac hat cu bastonul și îi agăț piciorul iar ea – poc! Cu gura în țărână… urlete… plânsete… sânge… și-a pierdut un dinte de lapte… constatare făcută după ce tovarășa învățătoare a spălat-o la fântâna din curtea școlii, fântână cu cumpănă, iar eu m-am ales cu nuiele la palmă, în genunchi, la colț, în spatele tablei de scris (tabla avea picioare pe vremea aceea). Zâmbesc din nou, Ioana are acuma paisprezece ani, ce i-o fi trecând prin minte lui neneaa Nelu?

Avem o oprire de douăzeci de minute la Râmnicu-Vâlcea, lângă Piață. Sunt oameni care mai vor să își ia câte ceva. Tata a cumpărat două gogoși. Sunt calde. Sunt bune. Buzele puțin unse ating zahărul vanilat, apoi cu limba le șterg ușor de la un colț al gurii spre celălalt. Mestec, plutesc, un val de căldură îmi cuprinde tot corpul de jos în sus, câteva secunde, trăiesc extazul nopții mele de iubire, de dragoste împlinită, simt pe vârful degetelor pielea catifelată, caldă, pe care, în urmă cu patru nopți, am atins-o, am mângâiat-o… mă trezește cotul lui tata: „ Hai să urcăm în mașină… plecăm". Nu mai înțeleg ce se vorbește, chipurile din față și din laterale îmi zâmbesc larg… sunt chipuri frumoase de oameni… apoi vocea lui frate-meu căruia i-am destăinuit secretul, secretul meu, secretul nostru: „Dacă ai lăsat-o, mă, gravidă?" „- O iau de nevastă. Da, așa i-am spus și ei acolo, sub nuc și sub lună plină. Ce, nu așa a spus și tata? Băieți, să deschideți ochii bine! Dacă vă bateți joc de fetele oamenilor și vine la mine la poartă vreuna cu burta la gură, eu vă însor forțat. Să nu uitați că aveți și voi o soră. Da, până face copilul, eu termin liceul și apoi… ne-om descuraca".

Ultima oprire o face camionul la sector I.F. Brezoi, garajul de lângă MICA, trebuie să alimenteze în rezervor. Pe mine m-a luat nenea Nelu la Bufetul de peste drum… „Hai, Dorule, să-ți dau un suc". Merg. Au mai venit și câțiva consăteni. Unii au luat bere, alții câte o sută de rom. Sunt mese de tablă, cu scaune de fier. Nu ne-am așezat bine, că vine unul strigând în gura mare:„Haideți, bă, că îl bat unii pe Nicu Ispas!" Alergăm într-acolo… Nenea Roman, cu o sticlă de jumătate de bere în mână, în fața noastră. O mașină oprită lângă un podeț, hărmălaie… văd un bărbat în maieu alb, bine făcut, față în față cu nea Nicu, își făcuseră loc cu pumnii, muncitorii se retrăseseră din fața și din spatele lor… Un pumn zdravăn primit din lateral, sub urechea dreaptă, l-a aruncat pe lângă roata din spate dreapta a camionului nostru, ca pe o popică. Apărătoarea, prețul de cauciuc s-au umplut de sânge, sângele sărise și pe maioul mecanicului din Brezoi. Eu m-am aplecat pe marginea drumului, am luat în palmă un pietroi, dar o mână străină m-a prins și m-a strâns, iar o voce nici poruncitoare, nici aspră, mai degrabă blândă, mi-a spus: „Stai cuminte, fecior, nu te băga, ei au început, urcă în mașină, că te aruncă ăștia în Lotru". L-am ascultat, m-am dus la locul meu. Bătaia încă continuă. Trăiesc un sentiment ciudat de dezgust și deznădejde. De sub o pătură trasă până peste cap, nenea Toma întreabă: „Băi, frate-meu Roman mai e în picioare?" Nu, Roman nu mai este în picioare. A spart sticla în capul unuia, iar alt brezoian i-a dat un cap în gură de i s-au dublat buzele în grosime, nasul i s-a mai borcănat, ochii i s-au învinețit, încearcă să zâmbească dar totul se transformă într-o grimasă ce zugrăvește durerea. Tata a reușit să liniștească spiritele, să împace taberele și m-a mirat că nu a primit nicio lovitură, nu a avut nicio zgârietură. Bărbatul cu maioul alb, pătat cu sânge, s-a ridicat, cu brațele, deasupra oblonului din spate al camionului nostru și a întrebat ironic: „Mai vrea cineva bătaie?" Toți muncitorii au tăcut, eu l-am privit în ochi fără să clipesc iar el a zâmbit. Avea o privire blândă, de om bun.

Doru Bogorodea s-a născut la 2 iulie 1956 la Romanii de Sus, în apropierea Mănăstirii Hurezi, județul Vâlcea, fiind mai mic cu patru ani față de fratele Gheorghe Bogorodea și cu doi nai față de sora – Aurora. După absolvirea liceului la Voineasa și a stagiului militar la Brăila, absolvă școala postliceală tehnică de normare – salarizare și își începe viața pe șantierele țării: Bistra-Poiana Mărului, Caransebeș, Construcții Căi Ferate – Vâlcea, îndiguiri, poduri, Cârligu Mare, Gura Lotrului, Proieni, Albeni-Seciurile- legătura cu Berbești... În 2018, a publicat cartea „Aduc iertarea" – conținând versuri sincere, generoase, care redau emoția cuvântului, a sentimentelor. Este prezent cu proză scurtă, povestiri, fragmente de roman, în revistele literare: „Povestea vorbii", „Rotonda valahă, „Portal Măiastra", „Memoria slovelor". (Felix SIMA)

Plecăm spre Voineasa. Mai sunt 40 de kilometri. Vorbisem și cu șoferul să meargă mai încet la Capra Foii, iar dacă îl văd pe Vic, să-i bat cu pumnul în cabină, să oprească. Astăzi este o zi pierdută, adică va fi, pentru că la Gura Balindrului oprim la „Danu" – magazin forestier, unde fiecare își face proviziile pentru o săptămână, în plafonul de o sută de lei, bani care la sfârșitul lunii se opresc din salariul realizat, deci eu o zi muncesc pentru mâncare, iar cinci zile pentru buzunar. Acuma mă gândesc la Vic; cum se va descurca, cum ne vom descurca, pentru că este și răspunderea mea. Eu i-am tot povestit de munca aspră, de condițiile nu tocmai plăcute... El? Nu și nu, vrea cu mine, vrea să trăiască experiențe, vrea bani, banii lui. Eu îl înțeleg dar îmi este teamă, teamă să nu clacheze, să nu-l decepționez. Singur la părinți cum este, cu școli făcute în șantiere, învăța bine, aproape mai bine ca mine, la unele materii mă depășește (la franceză mă depășesc toți). Vic este înalt și bun sportiv, dar n-a tăiat niciodată un lemn, nici măcar pentru foc. La barăci au condiții de bloc, căldură la calorifere, apă caldă, apă rece la chiuvetă și duș. Hmmm, vrea independență... părinții lui îi dau câte trei lei pe zi de buzunar, mănâncă acasă... Noi, băieții și fetele de la internat suntem mult mai liberi, mâncăm la cantină, mergem la film, la cofetărie, la ceaiuri, bairamuri, baluri, discoteci... el, nu! Trebuie să se țină de fusta mamei. Eu îl înțeleg și nu o să-i dau sfaturi, nu-i împărtășesc din experiența mea, pentru că știu, am trăit-o mai devreme, când nu l-am avut pe tata lângă mine... Este adolescent, vrea să-și trăiască propria experiență... iar sfaturi... nici mie nu-mi plac sfaturile pe care încearcă să mi le dea tata... îmi pare că le știu, iar de cele mai multe ori mă plictisesc, nu i-am spus, nici nu o să-i spun, pentru că nu vreau să-l supăr, simt că nu m-am maturizat, am mari îndoieli că mi se va întâmpla să o fac vreodată. E bine că nu vom lucra în echipă decât uneori și poate ne vom bucura împreună de timpul liber. Timp liber? Doar duminica și luni dimineața, jumătate de zi, când luăm hrana de la Sam, în rest – zi lumină la muncă, iar seara, program de cosmetizare. Pot eu transmite bucuria pe care o trăiesc când respir mireasma de brad, de cetină și rășină? Pot eu insufla iubirea pe care o port? Mai întâi, să văd dacă vine... dacă nu a abandonat ideea, dacă le-a spus părinților, dacă l-au lăsat să facă pașii într-o lume pe care nu o cunoaște deloc, într-o lume fără zgomotele șantierelor, într- o altfel de agitație...

Gata. Am trecut de Voineasa, mai sunt trei kilometri până la Capra Foii, locul de întâlnire. Sunt puțin încordat... ce puțin încordat? Încerc să nu arăt. Privesc spre versantul din dreapta, aud un fluier scurt și, de după un brad, apare Vic. Bat în capotă, mașina oprește, zâmbesc... Ce ciudat s-a îmbrăcat Vic, s-a prins de oblon, sare în camion, este dezinvolt, dă bună ziua, tata îi face loc lângă el... „Sărut mâna, nenea Toma". Tata îl pupă, noi ne dăm mâinile, suntem bucuroși, iar el nu pare intimidat de lumea în care a intrat. Îl măsor de jos în sus, el râde neforțat, natural... „Dorule, altceva mai gros nu am găsit prin șifonier"... „Fii pe pace, au magazie la cabană, găsim noi ceva potrivit pentru tine... în ruxă-celul ăsta al tău n-o să poți lua nici mâncarea pentru o zi, dapoi pentru o săptămână..." atât am zis și nu era un reproș, rezolvăm noi când om ajunge...Îl studiez din coada ochiului... La „Zidul lui Manole", așa i-a rămas numele, pentru că acolo, mereu și mereu refac drumarii un zid de sprijin care protejează drumul mai jos de Cataracte, pe versantul din dreapta, patru capre negre cu țapul între ele. Muncitorii din mașină și le arată unii altora. Vic privește... în priviri are uimire și un soi de bucurie copilărească. Am trecut și de vestita Greblă, iar la stânga, cochetă, e colonia Mica. Se văd și galeriile micuțe săpate în stâncă, îi povestesc lui Vic că aici, din drum în jos, era un lac, lemnele erau corhănite în lac, se dădea drumul la apă, iar buștenii, curățați de cepi, veneau prin plutire până la greblă unde erau sortați și încărcați în trolii sau trași de tractoare. De la Mica, în susul râului Lotru, nu mai era drum iar exploatarea lemnelor se făcea cu caii... din munți și până la lac existau și funiculare pentru transportat buștenii de la Dobrunu, Furnica, Balindru... Acum sunt drumuri pe toți afluenții Lotrului.

La Gura Balindrului, la magazinul forestierilor, oprim mașina și oamenii coboară și stau, frumos, la rând, să-și umple ranițele cu mâncare pentru o săptămână. Aici vinde o mătușă de-a mea, cumnată cu tata. Îi explic lui Vic că trebuie să luăm pentru fiecare zi mâncare, pentru dimineața, prânz și seară, plus 6-7 pâini negre, una pe zi, apoi ce și-ar dori să mănânce fiecare. Am făcut rost de raniță... eu iau pentru mine: pentru dimineață, facem cafea la ceaun, „Unica" sau „Mocca" sau ceai; lângă cafea, de regulă, punem o marmeladă pe pâine și câteva bucăți de brânză... la prânz mâncăm conservă de fasole boabe cu costiță sau cârnat, șuncă, ceapă, pâine. Dimineața și seara mâncăm la cabană, prânzul îl luăm la pachet, pe coastă, în pădure. În general, te orientai pe mâncare care să nu se strice și căutai să te înscrii în suma de 100 de lei sau cu cât te treceai pe plafon. Sunt și muncitori mai pofticioși, mai solizi, mai mâncăcioși, care îi cereau maistrului să fie trecuți pe plafon cu 150 sau 120 lei, unii mai includ și o sticlă-două de rachiu alb, votcă sau rom. În pădure, la muncă, nimeni nu bea. Mai sunt maramureșeni sau moldoveni care, duminica, mai stau pe lângă câte o sticlă, dar mai pleacă pe la coloniile T.C.H. care au început lucrările la galerii de aducțiuni, la Hoteagu, Puru, la Baraj, cele mai apropiate fiind una la 12 kilometri, alta la 6 kilometri de cabana noastră și care au magazine alimentare, doar că acolo îți trebuie bani.

În sfârșit, ajungem la cabană. Cabană mare, din lemn de brad, tencuită în interior, cu sobă mare prevăzută cu plită cam la jumătatea ei, paturi de fier etajate de o parte și alta, culoar mare pe mijloc, între paturi. Mai are și două anexe, o cameră pentru maistrul de parchet cu nevasta lui care este gestionară la magazia de unelte (securi, țapine, șilere, lanțuri, scoabe, cuie, fierăstraie –joagăre manuale) și haine, cisme, salopete, pufoaice... Tata și-a ales patul de lângă sobă, el asumându-și responsabilitatea cu întreținerea focului pe timp de noapte, fiindcă deși vară fiind, noaptea temperatura coboară până la 3-4 grade Celsius. Iluminatul este asigurat de două lămpi cu gaz și două felinare. Felinare sunt plasate unul la ușă, altul în fundul dormitorului și rămân aprinse, cu lumină mică, toată noaptea, pentru cine vrea să meargă afară la w.c., fără să deranjeze pe nimeni. Am uitat să spun că peste drum mai este o cabană identică ca dimensiuni și la fel echipată pentru muncitori din Maramureș, Bucovina și alte zone ale țării. Acolo este amenajată o cameră pentru cabanistă. Cabanista gătea pentru muncitorii care doreau mâncare caldă, cu produsele lor, bineînțeles... Tata gătea pentru noi și pentru Vic. Am ordonat frumos, în lăzi de scândură de brad, pe care le țineam sub pat, produsele aduse de noi, l-am echipat pe Vic cu salopetă, pufoaică și cisme. Doamna gestionar, soția maistrului de parchet, o femeie frumoasă și extraordinar de bună, Elena, ne-a ajutat să-i găsim măsurile potrivite... Elena, Elena din Troia, da, da, cu domnul Croitorescu au trăit o foarte frumoasă poveste de iubire... El a furat-o, mireasă fiind, de la nunta ei cu un băiat pe care părinții ambilor miri și-l doriseră, dar nu a fost să fie așa, ca în basmele cu Feți- Frumoși și Zmei și Ilene Cosânzene. Nicu, pe căi haiducești, ca un lotru adevărat, a răpit-o și au fugit în munți, la stâni. Cu caii bine potcoviți, au pribegit până cei din sat și-au ostoit mânia și le-au dat binecuvântarea iar acum, când povestește acest început de odisee, în ochii lui citești acea sclipire umedă a iubirii, dragostea pe care și-o îngrijesc ei doi de optâsprezece ani buni. Este de-ajuns să le fii în preajmă pentru a înțelege că și-au ales bine calea. Cât despre Vic, l-a învățat tata să-și pună obielele peste ciorapi, dar mai întâi ne aleseserăm paturile. Vic jos, eu la etaj.

(Continuare în pag. 16)

ANDREEA CRISTINA CĂLINESCU

(Clasa a XII-a, Drăgășani-Vâlcea)

POEZII

Înmormântare

blestem nemuritor la care craniul aspiră
sub intensitatea clapelor de morgă
împletite de disonanțele ochilor închiși veșnic
în comercializarea respirației cărăbuș a mortului
pașii umbrelor culeg obrajii încinși orbital de un incendiu stradal
irișii ignoră spinii trandafirilor
cufundându-se într-o epocă a singurătăţii
însoțite de un bec pal pătat de lipsa de intensitate
mâini spintecate până la os dezvăluie fantomele trecutului ce miros a moarte
ore târzii încheagă roţile unei motociclete arse
ghearele unui demon spânzură o figură cu părul roșcat aprins
se aud pași la etajul minții încolțite de semne ale întrebării ce iau forma de sicriu
zâmbete în întuneric oglindesc disperarea prafului pus pe inima de gheaţă
explorând într-o mare eternă a nebuniei rezolvate prin funiile medicamentelor
viziunea groparului înjunghiat de milă deschide un cufăr plin de gloanțe
în mijlocul pământului crispat.

Renaștere

bucăți de sticlă operează pieptul plin de alcool
sunt intoxicată de cuvintele vântului rece de iarnă
rămășițele inimii străpunse de sacrificarea unei stele, pictată de păcate
iau forma de migrene și infarct în interiorul iadului
trepidațiile gândului de a recupera sclipirea
ce încălzea sufletul creionează
nevoia de pătrundere în conexiunea astrală arsă de țărână
amorul ucide firimituri de valori morale,
puse într-un tablou prăfuit pe mijlocul sicriului
promisiunile dispar într-un început de miopie insistent
necesitatea unei foarfeci în intimidarea sentimentelor
incontrolabile trasează suicidul amintirilor
plăcute pe venele unui viitor mort
în lipsa insistențelor la care s-a aspirat
o urmă de regret și un ocean de decizii corecte
încheie construirea unui gheţar incapabil să mai conștientizeze durerea
privirea în gol pătrunde în zâmbetul și atingerea idealului
transformat într-un demon al speranţei
se cutremură tot pământul în ochii unui spirit rătăcitor,
pierdut în gânduri și întrebări pline de vicii
tăietura ireversibilă a universului nostru demonstrează atenția stelei
ce nu a pătruns iubirea lunii în totalitate din cauza prafului
devenind rece, căzătoare și moartă pentru privitorii închisorilor,
crimă ce conturează un semicerc strălucitor etern în ochii decedatului,
continuat în întuneric de cealaltă jumătate plină de sânge și urlete interioare
ce seacă tot cerul dominat de milă.

Suferința unor nevinovați

ceasul morții sângerează în bătaia inimii tale
cascade de oase urmează harta iadului
uniforme sfâșiate de ideile conducătorilor zac pe masă
fantomele văduvelor cântă regrete
doliu în casă, doliu pe stradă
copacii mângâie pământul,
iar cei rămași se sufocă din cauza aerului prăfuit
copilul cu ochii plini de rouă desenează un motiv al gloanțelor
surzi sunt și norii, surdă e și iarba sfâșiată de monștrii
picături de sânge desemnează trupul unei fete
ciorile încheie un cântec de jale
versurile fiind scrise de mâinile unui doctor absent
explodează pe rând viitorul
clepsidra indică ora decesului
albumul foto arde în bătaia vântului
bolile sufletului încheie spectacolul.

Călăuză

fanteziile morții împart dulceața dorului
într-o explozie ambientală de vicii și pasiune
rătăceau razele soarelui în oglinda dimineții
pe când furtuna sufletului se risipea din sufletul singur
ochii, lacăte ale gândurilor, se intersectează în antiteză
în loc de punct, o virgulă continuă viața în așteptarea unui motiv de sfârșit
însă, timpul dovedește puterea respirației reciproce
tăcerea demenţilor aprinde focul privirilor dintre soare și lună
cerul acoperă tainele conexiunii astrale și o preface într-un diamant
dăinuitoare sunt gândurile pline de gaz și atingeri.

Respir încă

Sunt suspendat cu o pană în mână
Demolez surâsul greierului feroce
Surprinzând sfârșitul unei lebede
Și îi șoptesc pictorului câteva schimbări
Desenez o floare moartă
Ce îmi trage sufletul spre un iad noncolor
Contemporanul se semnează pe norii dezbinați
Iar eu cânt un vers dintr-o frunză ştearsă de vânt
Sfârșitul e aproape de început
Culorile vieții se încrucișează cu apa
Doar eu mai pot elibera castrele făurite de inimă.
Sentimentele poposesc și își așteaptă alba lumină
Pastilele continuă o eternitatate leșinată
Dar zâmbetul ghioceilor zdrobește ultima răsuflare
Listele morților își așteaptă clienții
Respirația este tăiată de luna ce tocmai te-a trimis în ochii unei exorcizări trecute.

Tabloul unei gazde

Lebăda domină lacul suspendat
În timp ce bărci înconjurate de țepi înaintează treptat
Adierea cântului păsărilor vizionează cerul
Retrase culori valsează în apă
Sfioase de plasele ce le așteaptă
Îndrăgostiți surprind secretele vieții
Iar tu, lebădă, descrii motivul dimineții
Tabloul dinamic provoacă dependența
Iar tu, vânt nebun ne cuprinzi cu indecenţă
Flori de liliac și viața fără de moarte,
Dar norii termină o altă carte
Multicolore gânduri levitează fredonând
Copacii abia mai respiră,
Căci tabloul i-a ucis, căzând la pământ.

METAMORFOZA DIN BUMBAC

Ce poate să conțină o cârpă din bumbac? Doar praf, urme de vegetație, eventual mucegai.

Ovidiu Cristian DINICĂ

Asta a găsit și el pe cârpa aruncată sub pat, căutând creioanele căzute. Numai că în cârpă mai era ceva care-i atragea atenția, urme de sânge. De unde? Nu-i cursese sânge din nas și nici nu se tăiase, cu excepția acelei zgârieturi pricinuită de o cutie de conserve găsită în cămară, cu o etichetă îngălbenită pe care era fotografia unei gângănii, iar textul scris cu litere mici și înghesuite alcătuit cu hieroglife. De cumpărat sigur nu o cumpărase, dar la magazin a încurcat plasa cu a unui cetățean refugiat dintr-o zona îndepărtată, după barbă și privirea obosită. Din curiozitate s-a străduit să o deschidă și își amintea bine cum în tabla groasă a cutiei s-a zgâriat, cursese ceva sânge și se ștersese cu o cârpă aflată la îndemână.

Datorită urmelor de sânge și a grijii exagerate a mamei sale care găsea din orice motiv cauze de spaimă și boli închipuite, a aruncat-o sub pat. Era posibil să-l oblige să facă vaccinul antitetanos ori numai asta nu dorea el. Cârpa privită de la distanță nu avea nimic spectaculos, ceva părea să prindă viață în ea. Ceva mișcă în interiorul său. Logic, în cârpă nu era decât grăsime din conservă și picăturile sale de sânge.

Tare ar fi dorit să știe din ce era făcută conserva, numai că din cauza mirosului pătrunzător, o aruncase. Era un sentiment ciudat de teamă și curiozitate. Pentru moment s-a hotărât să păstreze cârpa, să aștepte. În câteva zile cârpa s-a destrămat total, era consumată. Curiozitatea sa creștea zilnic, cu fiecare detaliu nou apărut. Din cârpă numai rămăsese nimic, iar în locul ei apăruse o masă gelatinoasă compactă. Nu avea noțiuni de biologie, nici preocupări în domeniu, dar citise multe povestiri de anticipație.

Într-una din zile a observat că pe corpul din gelatină a apărut o pereche de antene care semănau cu cele ale unui melc, iar în capătul lor două orificii ca doi ochi. Treptat suprafața din gelatină se acoperea cu o crustă ce tindea să o îmbrace. Începea să-i fie teamă, nu cuteza să atingă masa suspectă ce se afla la îndemâna sa. O ținea într-o cuvă de plastic. Nu înțelegea cu se se alimentează, o vedea crescând. Zi de zi observa modificări evidente până când aceasta a început să emită sunete, la început blânde ca o chemare, apoi într-un ritm grăbit. Antenele se ridicau și-l fixau cu atenție. El bătea ușor cu degetele în cutie, iar aceasta mărea intensitatea sunetelor. Mai ales noaptea sunetele deveneau ca o melodie molcomă ce-i însoțea somnul. Într-una din nopți în vis i-a apărut masa gelatinoasă cu antenele sale care vibrau de parcă l-ar fi atenționat că-l vor atinge, se apropiau de el, iar sunetul creștea ca și cum ar fi dorit să-i transmită un mesaj.

A doua zi după vis, ținea minte că i-a adus frunze din parcul apropiat. Frunzele erau proaspete și au fost imediat dizolvate, ceea ce a rămas din ele fiind câteva codițe care au fost expectorate parcă le-ar fi scuipat. L-a amuzat această atitudine, de atunci îi aducea în fiecare zi frunze ca într-un ritual să o surprindă, scuipându-le. Ciudățenia le primea, iar ca mulțumire se auzea o melodie ușoară. Comunicarea era posibilă, însă timpul necesar exersării nu-l avea, deoarece era nevoit să se pregătească pentru suita de examene ce urmau odată cu finalizarea liceului, dacă dorea să-i fie răsplătit efortul său cu vacanța mult dorită la Paris. Auzea deja reproșurile: „Ce faci singur în cameră, nu mai visa cu ochii pe pereți!” sau „Când te vei trezi tu copile, viața este o sumă de fapte dure!”, reproșuri ce se întețeau din partea mamei sale.

Cu multă tristețe a fost nevoit să mute cutia cu făcătura în pod, acolo unde nu urca decât femeia de serviciu să întindă rufele și care nu era interesată de vieți paralele. Aceasta a observat ulterior că rufele, mai ales cele din bumbac, care se uscau mai lent, prezentau urme de frecare, chiar rupere și ușoară destrămare. Dacă se întâmpla să uite să strângă puloverele, acestea căpătau găuri de diferite mărimi. Nimeni nu urca cu zilele în pod și totuși rufele erau găurite.

Când așteptarea s-a dovedit în zadar a anunțat polițistul de proximitate. Acesta a luat-o în râs, dar a urcat în pod, a văzut rufele întinse și i-a recomandat să schimbe detergentul. Femeia a schimbat detergentul, însă lucrurile s-au repetat, părea că intenționat cineva le distrugea. De unde să știe săraca femeie de creatura ce se hrănea copios din bumbacul rufelor pe care îl asimila celui din cârpa în care se născuse. Supărată femeia a rămas în pod să urmărească. Timp de câteva ore în liniște și întuneric nu s-a petrecut nimic, dar în momentul în care o cuprindea somnul, masa gelatinoasă îi pătrundea pe la gât, atrasă de bluza sa și aluneca ușor spre piept. A tresărit și, în fața ei, ca un burete, masa de gelatină și crustă se rostogolea, a lovit-o împărțind-o în mai multe părticele ce au început să dispară și să emită sunete. Speriată, femeia a coborât blestemând și amenințând că niciodată nu va mai veni în pod.

Timp de câteva zile a fost pace, se așternuse liniștea în pod. Dintr-odată cu un zgomot puternic de parcă s-ar fi zbătut cineva înlănțuit, părticelele s-au reunit, moment în care s-a întrerupt curentul electric și a început un vuiet ce treptat s-a desfăcut într-o multitudine de melodii. Masa de gelatină a explodat într-o mulțime de gândaci de diferite culori precum curcubeul bucăților de bumbac ingerate într-o lungă metamorfoză. Chemată de urgență, deratizarea nu a avut niciun succes. De atunci în fiecare seară concertul nu încetează în pod, iar din blocul aflat în carantină locatarii sunt obligați să nu iasă.

SENSUL POEZIEI!

Ionuț ȚENE

Poezia este o ecuație a sensibilității comune sau singulare? Există o sensibilitate comunitară, care înglobează iubirea, înțelegerea, empatia, suferința tristețea și lacrimile, precum și o altă expresie a sensibilității reprezentată de cea lirică, care este originală, singulară și livrescă. Există o falie care desparte sau unește cele două tipuri de senibilități. Poeții ar spune că "ei sunt cei care vorbesc cu zeii", deci sunt îndreptățiți să considere sensibilitatea exprimată poetic ca ceva singular, fundamental și original, un puseu unicat al formei sensibilității care provoacă perpetuu rațiunea. Cealaltă parte a sensibilității, ce ține de lumea curentă se mulțumește teluric doar cu expresia comună a iubirii, lacrimii, înțelegerii și suferinței, ce se înglobează în teme general umane. Poezia e o formă a disperării până la limita sinuciderii, o căutare perpetuă înăbușitoare pentru creatorul liric. Deși pentru ceilalți oameni, țelul liricului poate fi clar, dar pentru poet e un paradox interior distrugător care pare ca nu-și regăsește sensul. Poezia e o ispită de evadare a sensibilului din rațiune, o interiorizare a emoției față de teroarea normativității sociale. Poetul nu obține nimic din scris, dacă este un poet autentic, ci doar o febră devoratoare care-l macină spre un sens pe care nu-l înțelege, deși îl atrage ca un magnet spre țelul fără niciun sens. Doar febră, doar trăire și emoție.Sensul poeziei este ieșirea din schematism.

Există oare un sens al creației lirice? Nu cred. Poezia este doar o expresie a forței emoției în lumea sensibilului, o revoltă disperată împotriva rațiunii. Ceea ce înalță este pogorâre în poezie. O formă de explozie lirică a subsiaridității. "Subterana" – în sens dostoievkian – este de fapt jocul cu veșnicia, nu cerul înstelat. Poezia este o modalitate de sinucidere asistată. Poetul se auto-anulează prin renunțarea la rațiune. Care este sensul poeziei? Trăirea emoțională? Frumosul? Adevărul? Până la urmă Baudelaire și Arghezi ne-au lăsat opere lirice din estetica urâtului, poezii compuse din " flori de mucegai". Poezia vine din "subterană", adică din subconștientul omului comprehensiv și implicit are rădăcini în subconștientul colectiv. Poezia trezește stări și emoții extreme și tocmai din cauza aceasta ignoră rațiunea, poezia este de fapt o reîntoarcere spre o inocență inițială și inițiatică, o redescoperire bazată pe intuiții și instincte manifestate în scris, adesea fără control. Nu vorbesc neapărat despre inocența ca puritate, ci acea candoare imaculată necenzurată sau ca o viziune necontrolată asupra vieții. O redescoperire a sinelui. De fapt se dezvelește emoției ca o anamneză. Poezia este o terapie a forței emoției în universul sensibilului. Poezia emană, prin sufletul creatorului, acel catharsis despre care vorbea Aristotel. Anamneza poetică reprezintă o purificare a combustiei emoției până la esențe, la arhetipul inimii de comuniune. Poezia ca fiziologie a sensibilității transcede prezentul rațional, țelul ei este indefinibil și indicibil și, totuși, paradoxal nu are sens și scop, ci doar trăirea emoției redusă la esența care unește totul în comuniune.

În acest context al emoției lirice trăite, poetul Nichita Stănescu a fost un teoretician genial prin crearea cuvântului "hemografie", un fel de auto-scriere a poetului: "A venit îngerul și mi-a zis: de atâta amar de vreme te veghez ca să ajungi om de știință și tu până acum nu ai inventat nimic! Cum să nu; am inventat; numai că știința pe care eu am creat-o este atât de subtilă, încât uneori se confundă cu firescul. Ea se numește hemografia, adică scrierea cu tine însuți." Poetul român nu oferă răspunsuri la sensul poeziei dar ridică interogații despre poezie: Hemografia "are numai vârsta celui care se scrie pe sine. Strămoșii ei sunt în viitor. Din această pricină, ea pare stângace când de fapt este plânsă, și pare sângerândă, când de fapt este numai roșie." De la debut Nichita Stănescu a înțeles "sensul iubirii" în poexia ca "o viziune a sentimetelor". Poetul reverberează sensul emoției trăite radical până la plăselele sesnibilității: Ma uit în dreapta şi-n stânga,/ cu mine însumi mă uit/ folosindu-mă ca o privire./ Ascult ce se-aude sus, ce se-aude jos,/ sunt, tot, un timpan armonios./ Trece-o planetă şi-ntreb cine e, ce e./ Şi-apoi mă mir că întreb. (De-a sufletul)

Poezia respiră o cunoaștere a sinelui, a acelei părți sensibile a sufletului care inspiră și expiră forța emoției universale. Este aventură și adrenalină. Prin faptul ca citesc poezie, cititorii sunt deosebiți....pentru că nu oricine citește poezie, înțelege poezia sau simte poezia. Emoția ei este nelimitată. Nu există o limita a emoției. Aici e un paradox al poeziei. Este o expresie a limitei fără de limită. Să fie "sensul poeziei" acela de a bucura preajma, să transmită emoție? Poezia înseamnă bucurie pentru cititor și satisfacție pentru poet. Sensul poeziei este un miracol al emoției, împlinirea sentimentului nesatisfăcut. Sensul poeziei este suflet sensibil, oare nu asa simțim poezia? Cu sufletul care vibrează forța emoției. Eu așa o simt poezia! Sensul poeziei este visul de a împlini.... oare totul? Iubesc poezia, mă cufund în ea și o simt în întregime, emoție universală.Tot ca un paradox al poeziei aș aminti faptul că un scriitor, care a ajuns teolog și călugăr în perioada comunistă, Nicolae Steinhardt într-un interviu a dat poate cea mai complexă și completă definiție a poeziei: "Poezia nu depinde nici de rimă și chiar de ritm și întru nimic de aspectul ei grafic. E o stare a minții, a complexului psihosomatic, a dispoziției temperamentale. E în chipul ei cel mai evident o stare harică. E tot atât de felurită de proză ca o înfățișare a materiei de alta. Transmite cu totul alte senzații, stabilește cu predispusul cititor cu alte raporturi, trezește cu totul alte facultăți aperceptive și declanșează cu totul alte emoții. E un soi de scurtcircuituri, de scurătură, de mijloc infinit mai rapid și mai intim cu lumea. E un mod de cunoaștere analog intuiției ori revelației, de aceea nesupus mai prețios, mai inefabil, mai adânc, mai fragil." (Sensul și semnificația poeziei fixe, Ana Vizitiv, Armanda Muntean). Sensul poeziei este forța emoției propriei cunoașteri, un fel de scriere a sufletului propriu în consonanță cu sensibilitatea universală. Poezia este o emoție care se oferă într-o comuniune împărtășită. Să fie sensul poeziei obținerea harului emoției izvorâte din esența lumii sensibile?

ION MICUȚ

EPIGRAME

Tactica convieţuirii

Să-ți fie bună căsnicia,
Povața mea e relevantă:
La fel să îți iubești soția,
Cum o iubești și pe amantă.

Onoare, muncă și onestitate

Veți constata cu-amărăciune,
Că-i o minciună ce se spune;
Când cinstea este raritate,
Hoția-i o normalitate.

Epigrama a devenit distractivă

De-un veac se scrie epigramă,
Dar nimeni n-o mai ia în seamă,
Deși avea un scop precis,
Ea nici-un viciu n-a ucis.

Românii curcubeici

Trăiam, munceam, fiind egali,
Dar azi, partidele rivale,
Cu sigle roșii-albastre, pale,
Ne-au transformat în papagali.

Controlul financiar

Amantul ei e cam tomnatic
Și chiar de nu e prea activ,
Făcând controlul preventiv,
Găsi un cont primăvăratic.

În sistem până la moarte

Ca ofițer informativ,
Deși nu este prea tomnatic,
La pensie-i figurativ,
Că în filaj e tot activ.

Mai produc talazuri

Deși sunt un băbat tomnatic,
Pun farmacista pe jăratic,
Că-mi cumpăr iar prezervativ
Și mă admiră că-s activ!

Cascada urgiilor

Când îți lipsește hărnicia,
E un pericol pentru tine,
Că de îndată lenea vine,
Cu sora dânsei, sărăcia.

Democrația importată

Democrația-adevărată,
E grandiosul nostru țel
Și o implementăm îndată,
Cu reguli scrise la Bruxelles.

Căsnicia ne-a făcut celebrii

Cu soața-a fost ghinionist
Și folozof a devenit,
La mine nu s-a potrivit
Și m-am făcut epigramist.

Amețeli

Strămoșii noștri, mână-n mână,
Formară patria română,
Iar unii, de curând cu fală,
Cu Bivolaru, o spirală.

Morala ca o mănușă

Noi reguli de moralitate,
Se aplică-acum în Parlament,
Când cinstea n-are fundament,
Hoția e normalitate.

Turiștii de ambe sexe

La Căciulata-au poposit
O lună să se odihnească,
Prosoape nu au folosit,
Dorind să nu le murdărească.

Muncind pentru popor

Aș vrea să fiu parlamentar,
Că sunt cinstit, ascultător,
Nu vreau șofer, nici secretar...,
Doar pensia de senator.

VA FI SUMMITUL DE LA GLASGOW...

(Urmare din pag. 6)

Precizăm că aceste transformări și fenomene meteo violente nu se vor manifesta uniform pe toată suprafața planetei noastre, ci în mod diferit, în funcție de zona de climă, standardul de dezvoltare economică, complexitatea activităților antropice, gradul de poluare etc. și nici România nu este ocolită.

Obiectivul fundamental al summitului de la Glasgow l-a constituit reglementarea unui cadru funcțional pentru reducerea gazelor cu efect de seră, a emisiilor de carbon care generează încălzirea globală. Este vorba despre eliminarea energiei pe bază de cărbune, prin închiderea minelor, renunțarea la combustibilii fosili, diminuarea emisiilor de metan, a poluării din agricultură, a alterării mediului cu materiale plastice, stoparea defrișării pădurilor care reprezintă plămânul verde al Terrei, reducerea puternică a poluării produsă de transporturile rutiere, maritime și aeriene, o mai bună colectare și reciclare a deșeurilor și gunoaielor, mai ales în marile aglomerații urbane, crearea unor economii care să nu vicieze calitatea mediului înconjurător etc.

Toate măsurile și acțiunile care vor fi întreprinse trebuie să vizeze materializarea unui obiectiv fundamental, ca încălzirea globală să nu depășească 1,5 grade Celsius, așa cum s-a stabilit în 2015, prin Acordul Climatic de la Paris. Liderii mondiali, prezenți la reuniunea de la Glasgow au recunoscut că trebuie întreprinse acțiuni urgente pentru stoparea poluării și reducerea emisiilor de carbon și s-au angajat să ia măsuri pentru transformarea economiilor naționale în unele sustenabile, nepoluante și să oprească defrișarea pădurilor până în 2030, dar de ce nu începând cu anul 2022?

În această luptă, tonul pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră ar trebui să-l dea cele mai dezvoltate state din lume, care fac parte din Grupul G20, dar probabil pierderile din producțiile lor economice, estimate la 8% până în 2100, nu sunt consistente, de natură să le determine să întreprindă măsuri extreme. Industriile care amenință viitorul omenirii, cum sunt cea militară, a armamentului, a combustibililor fosili și a giganților tehnologici, sunt dominate de un grup restrâns de persoane și doar 100 de companii din lume sunt responsabile de 71% din emisiile de gaze industriale la nivel global, de unde concluzia că problema nu este de nerezolvat.

Trecerea la ecoeconomie, un concept american mai vechi, presupune reprofilarea unor unități industriale sau închiderea lor, cu consecințe de ordin economic și social, cum sunt scăderea producției, diminuarea profitului, creșterea șomajului etc., acestea fiind o explicație a reținerilor care se manifestă în adoptarea unor măsuri ferme, imediate. În cadrul adunării din Scoția, premierul Marii Britanii, Boris Johnson a prevestit că „civilizația se poate prăbuși precum Imperiul Roman, dacă nu acționăm împotriva crizei climatice", iar secretarul general al ONU, António Gutteres a declarat: „COP26 trebuie să fie un punct de cotitură pentru oameni și planetă".

Specialiștii Euronews au remarcat că același discurs ecologist a fost folosit de conducătorii de state și la celelalte 25 de reuniuni precedente, care au dezbătut această temă de importanță vitală. China și Federația Rusă, două țări ale căror economii emit cantități mari de carbon, nu au participat la summit. După discuții lungi, contradictorii, la Glasgow s-a ajuns la un nou acord menit să scadă poluarea și încălzirea globală. Acesta prevede reducerea etapizată a folosirii cărbunelui. Așteptările cu privire la o schimbare radicală, la nivel mondial, a procesului de poluare sunt moderate, de aceea s-au organizat proteste vehemente ale ecologiștilor, cum s-a întâmplat și la întrunirile anterioare. Au fost și acuzații conform cărora cifrele vehiculate cu privire la efectele schimbărilor climatice nu sunt reale, denaturându-se adevărul. Reuniunea de la Glasgow s-a încheiat, dar rămân multe întrebări neelucidate, care așteaptă răspunsuri. Se cunoaște că în următorii 30 de ani schimbările climatice vor avea efecte teribile, care vor modifica decisiv viața oamenilor. Vor rezolva măsurile adoptate aceste probleme spinoase? Îndemnul că trebuie să ne adaptăm existența la noile transformări nu este suficient și nici stimulativ. În lipsa unor acțiuni practice urgente și eficiente, viața pe Terra este în mare pericol.

EROII – MARTIRI AI REVOLUȚIEI DIN DECEMBRIE 1989

Constantin MĂNESCU-HUREZI

Au trecut, iată, 32 de ani de la Revoluția din Decembrie 1989, care a fost o mișcare a tuturor sufletelor împilate, ținute în foame, frig și minciună aproape o jumătate de veac. Nu se mai putea suporta. Nemulțumirile românilor, acumulate în timp, au format un șuvoi de apă care a crescut an de an și în fața căruia zidul nelegiuirii a căzut. Suferințele și gemetele de durere ale poporului s-au ridicat la Dumnezeu cum se evaporă apa dintr-o mare tăcută și au format în înaltul cerului, departe, un nor de furtună, nevăzut, neauzit, dar care trăznește din senin. Nimeni nu îndrăznea măcar să spere că va cădea comunismul, atât de bine ancorat în societatea românească și apărat de conducătorii politici cu toate mijloacele de siguranță. Între acestea, cel mai dur a fost ateismul materialist, care a generat persecuții religioase și a eliminat elita intelectualității românești. În fața elogiatorilor sistemului comunist, care a avut și părțile lui bune, am putea pune întrebarea: de ce a trebuit ca la baza societății comuniste să stea ateismul? Răspunsul este clar: pentru că omul nou, făuritor al propriilor destine, se considera conducătorul Universului, înlăturând din Roata istoriei degetul lui Dumnezeu.

Tot ce s-a întâmplat rău în istoria omenirii a fost îngă-duit de Dumnezeu pentru păcatele noastre: războaie, epidemii, regimuri politice. Dar mai marii acestei lumi nu au înțeles că de-a lungul istoriei s-au prăbușit imperii, au căzut conducători vestiți, au pierit oamenii bogați împreună cu avuțiile lor, pentru că nu l-au avut cu ei pe Dumnezeu. Această forță nevăzută îl lasă pe fiecare dintre noi să urce pe scara vieții, să vadă până unde vrea să ajungă și apoi își ia mâna de pe oameni când nu se gândesc ei și astfel ei se distrug ca urmare a propriei lor răutăți. Ceea ce trebuie să înțeleagă fiecare este că omul este un administrator temporar al unor bunuri încredințate de Dumnezeu și de felul cum le folosește depinde mântuirea sufletului său. Societățile omenești sunt într-o continuă prefacere. Dacă ne întoarcem privirile spre apariția creștinismului, în Imperiul roman, vom vedea că persecuțiile împotriva creștinilor au fost declanșate pentru că aceștia au refuzat cultul împăratului și nu tolerau păcatul, nelegiuirea, asuprirea, robia și multe altele. Creștinii aveau libertatea desăvârșită în Hristos, ei desființau din suflet granițele impuse și convenționale dintre oameni, ei se considerau frați și egali între ei ca fii ai aceluiași Părinte ceresc, ei căutau chipul și asemănarea cu Dumnezeu, chip alterat de păcat, de robie, de zapis și vânzare vrăjmașului ucigaș, adică diavolului.

Persoanele alese, deosebite și oamenii mari la suflet, autori ai tuturor metamorfozelor au fost eroii. La originea oricărei prefaceri însemnate a vieții adevărate a popoarelor, care este viața cea spirituală, găsim câte un erou. Tot ceea ce vedem săvârșit bun pe lume este realizarea gândurilor pe care le trăiau oamenii mari trimiși pe pământ. Eroul este omul care pricepe mai în adâncul ei realitatea, omul care stă în atingere cu faptul divin și etern al Universului. Eroul este omul trimis din infinitul necunoscut cu o veste pentru noi, veste pe care mai curând sau mai târziu omenirea este silită să o asculte și să o urmeze. Eroul croiește drumurile spirituale pe care va păși multă vreme omenirea, drumuri care se deschid din ce în ce tot mai largi. El aduce ordine pe lume, din haos face un cosmos, pentru că este în stare să-și dea și viața pentru cauze și idealuri nobile.

Tocmai din aceste motive Biserica Ortodoxă Română i-a cinstit pe eroi, împreună cu miile de martiri și mărturisitori ai lui Hristos știuți și neștiuți. Lacrimile de la altar și de la mormintele lor n-au contenit niciodată. Între aceștia au fost și tineri, și copii, dacă ne gândim la fiii – martiri ai Voievodului Constantin Brâncoveanu, al căror sacrificiu suprem a mărit rezistența tinerilor creștini români în fața tiranului celui păgân. În biserică și prin biserică s-a învățat și s-a propovăduit părinților și pruncilor adevărata istorie a acestui neam. Din cărțile vechi și ceruite, cum spunea și Eminescu, au auzit și s-au întărit tinerii în nădejdea pentru libertate. De aici, din tinda bisericii sau din interior, au văzut lumina care va să fie. De la bunica au învățat colinde și cântece de stea. Cu bătrânii și în ascuns, în regimul comunist, au cântat prohodul și au păstrat tradiții și obiceiuri sfinte. Educația ateistă a strangulat și a lipsit generații întregi de educația religioasă, dar tinerii aveau prin genetică pe Dumnezeu în sângele lor și în sufletele lor. Chiar dacă diavolul se ocupa de distrugerea tineretului prin patimi, prin tehnică și prin mijloacele de difuzare mas-media, în sufletele lor exista scânteia divinității sădită la creația lor și cultivată în familiile de creștini adevărați. Și iată că s-au produs schimbări mari în lume. Anul 1989 aduce evenimente prin care portarii iadului din țările „socialiste” se cutremură, dar nu pot întrevedea lumina învierii și nici Steaua Betleemului. În perioada 6-8 octombrie a acestui an au loc festivitățile de la Berlin consacrate aniversării a 40 de ani de la înființarea Republicii Democrate Germane, la care participă și Nicolae Ceaușescu. O lună mai târziu, căderea zidului ce despărțea cele două părți ale Berlinului marchează începutul prăbușirii regimului comunist din această țară.

(Continuare în pag. 13)

ȘTEFAN DUMITRESCU TRADUS ÎN VIETNAMEZĂ!

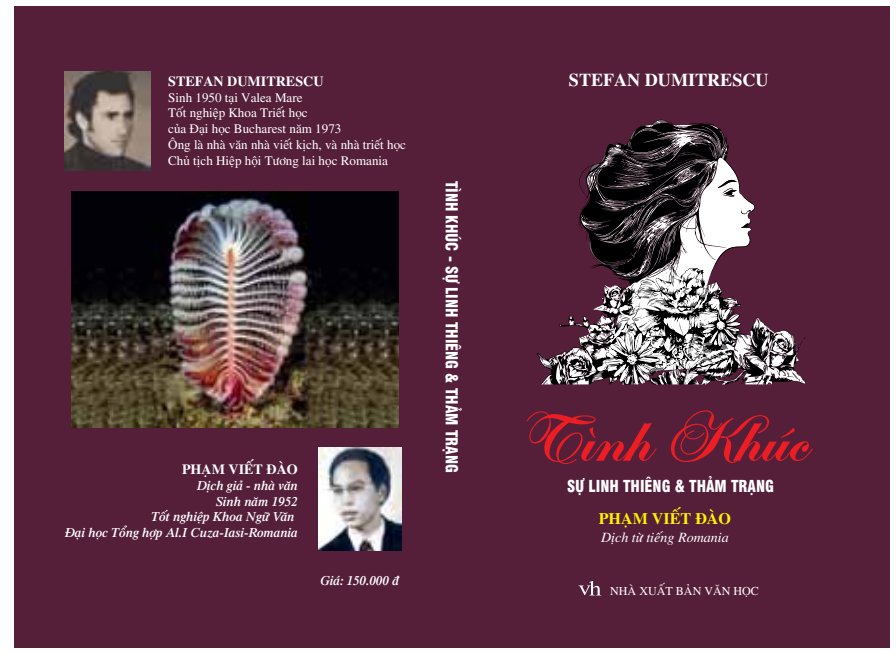

Imnul iubirii

Se auzea iubirea cum pătrunde prin scoarța copacilor
ca o vulpe care intră în mare
săpându-și cu labele vizuina
cel care cosea marea de țărmuri auzea o cântare divină

sufletul meu mergea prin orașe ca să ude semințele
amintirilor
și atunci l-am văzut pe paznicul pustiului cum iubea o
instituție

fericiți cei care-și lasă lumea lor
și intră în corola unui crin ca și cum s-ar pierde-n
păduri ei stau ca niște șoimi pe mâinile albe
ale unei femei ce intră mândră în iad

KHÚC HÁT TÌNH YÊU

Ta nghe tình yêu xuyên thấm vỏ cây
Như con cáo lặn sâu vào biển sóng
Cấu cào bằng chiếc móng hữu hình
Xé rách sóng biển khơi
Để tạo thành từng khúc linh thiêng

Tâm hồn tôi lang thang trong các thành phố lạ
Đắm chìm trong những hạt mầm của kỷ niệm xưa
Tôi mong được nhìn sự lặng yên tồn hiện
Đắm say trong sinh thể

Thật hạnh phúc cho những ai
Vượt lên thế giới của riêng mình
Lao vào vòng nguyệt quế của những chùm hoa huệ
Như cánh đại bàng rời bỏ rừng xanh
Để được ôm vồ
Đôi vai trắng ngà của người đàn bà yêu dấu
Tự tin giống như khi lao vào ngục tối...

Imnul iubirii

Se auzea iubirea cum pătrunde prin scoarța copacilor
ca o vulpe care intră în mare
săpându-și cu labele vizuina
cel care cosea marea de țărmuri auzea o cântare divină

sufletul meu mergea prin orașe ca să ude semințele
amintirilor
și atunci l-am văzut pe paznicul pustiului cum iubea o
instituție

fericiți cei care-și lasă lumea lor
și intră în corola unui crin ca și cum s-ar pierde-n
păduri ei stau ca niște șoimi pe mâinile albe
ale unei femei ce intră mândră în iad

KHÚC HÁT TÌNH YÊU

Ta nghe tình yêu xuyên thấm vỏ cây
Như con cáo lặn sâu vào biển sóng
Cấu cào bằng chiếc móng hữu hình
Xé rách sóng biển khơi
Để tạo thành từng khúc linh thiêng

Tâm hồn tôi lang thang trong các thành phố lạ
Đắm chìm trong những hạt mầm của kỷ niệm xưa
Tôi mong được nhìn sự lặng yên tồn hiện
Đắm say trong sinh thể

Thật hạnh phúc cho những ai
Vượt lên thế giới của riêng mình
Lao vào vòng nguyệt quế của những chùm hoa huệ
Như cánh đại bàng rời bỏ rừng xanh
Để được ôm vồ
Đôi vai trắng ngà của người đàn bà yêu dấu
Tự tin giống như khi lao vào ngục tối...

TABLETA INGINERULUI PROGRAMATOR

NUMELE FOȘTILOR DEȚINUȚI POLITICI TREBUIE ÎNSCRISE - SĂPATE - ÎN MARMURĂ!

Leontina RUS

Zilele trecute ne-au vizitat la redacție prietenii noștri de la Craiova, de când am lucrat la Fabrica de Avioane, 1977-1980, Ludmila și Gigi Dumitrescu, amândoi ingineri (ca și noi - eu și soțul meu) la firma Bombardier din Toronto, Canada (plecați în Canada după 1989), acum pensionari și i-am plimbat prin Vâlcea, printre alte obiective prezentându-le și Monumentul Asociației Foștilor Deținuți Politici, realizat de soțul meu pentru județul Vâlcea. Cei doi au criticat faptul că o asemenea lucrare are soclul de marmură îngropat 0.4m în pământ, luându-i din zveltețe, dar și faptul că pe soclul său din marmură roșie s-au lipit de o parte și alta două folii cu numele foștilor deținuți politici. Nu e urât nici așa, dar cât de frumos și sănătos ar fi fost ca parte din aceste nume, dacă nu toate să fie săpate în relief pe toate fețele piedestalului din marmură...Cele care rămân, din nume, neavând loc pe cele patru supeafețe ale soclului să fie scrise pe niște plăci suplimentare așezate în jurul monumentului...

*

„Este cel mai frumos monument din România ridicat în memoria foștilor deținuți politici.” (Tudor Nedelcea, scriitor, Craiova, cuvânt în deschiderea Festivalului Național „Vasile Militaru”, 8 iulie 2014, Ocnele Mari)

„Multumesc Domnule Cichirdan pentru imaginea sculpturii dumneavoastră (Monumentul AFDPR-Ocnița n.n). Îmi permit să vă felicit. Personajul dumneavoastră îmi place în concepția lui mai mult decât toate reprezentările lui Christos de până acum

din Istoria Artei, căci toți cei in cinstea cărora ați creat sculptura au fost și vor rămâne OMUL în destinul lui creștinesc. Dar nu orișice om ci cel ce-și duce CRUCEA cu demnitate, cu mândrie și nu cu îngâmfare căci numai așa merită să fie trăită VIAȚA. Crucea dumneavoastră...pierde materialitatea metamorfozându-se în SPIRIT.” (Alexandru Trifu, Today at 6:35 PM, 12 06 14, Geneva)

„Vă mulțumesc din inimă, Maestre Petre Cichirdan! Mi-ați făcut o surpriză frumosă! Minunată revista! Minunate articole! Am aflat multe lucruri interesante. Calde urări de sănătate și numai bine de la Londra, în drum spre...acasa! Impresionant monumentul de la Ocnele Mari - unde marele poet Vasile Militaru a respirat pentru ultima oară! A fost poetul copilăriei mele și al vieții mele. Cu stimă”, Alexandru Cetățeanu, Canada (20 11 15, e-mail)

VECHEA BIBLIOTECĂ A MĂNĂSTIRII BISTRIȚA

Manuscrise românești

(I)

Arhim. Veniamin MICLE

Începând din secolul al XVII-lea, Mănăstirea Bistrița a pus bazele unui bogat fond de manuscrise românești; unele cuprind texte patristice, traduse aici sau în alte centre de cultură monahală, iar altele conțin scrieri istorice, juridice, liturgice, hagiografice, ascetice și educative.

Din patrimoniul cultural bistrițean, cele mai reprezentative manuscrise românești sunt:

1. Viața Sfântului Grigorie Decapolitul. Copiat de un anonim, manuscrisul aparține primei jumătăți a secolului al XVII-lea și cuprinde Viața Sfântului Grigorie Decapolitul, precum și Omilii patristice, Rânduiala hirotoniei episcopilor și Rugăciuni. Apartenența lui la fondul de manuscrise bistrițene este atestată de însemnarea: „Știință să fie: a Bistriții iaste această sfântă carte cu Viața Preacuviosului Părintelui nostru Grigorie Decapolitul", iar ulterior a fost donat comunității monahale de la Bolniță, potrivit consemnării: „Această sfântă carte iaste a Bolniței Bistriții".

Studiat și publicat de Dr. Moses Gaster (1856–1939), manuscrisul datează din jurul anului 1633. Cu privire la caligrafie, este unul dintre cele mai frumoase manuscrise românești Mulțimea slavonismelor denotă că textul a fost tradus din slavonă de un anonim, însă avem îndreptățirea să credem că, ostenitorul făcea parte din obștea monahală bistrițeană, interesat să ofere lucrarea spre lectura călugărilor din Mănăstire. În epoca respectivă, aici traducea din slavonă învățatul ieromonah Mihail Moxa, fiind probabil opera sa. I. G. Sbiera, studiind mișcarea culturală și literară a românilor din nordul Dunării, înclină să creadă că manuscrisul este anterior anului 1632. În acest caz, se poate admite că a fost copiat de mitropolitul Matei al Mirelor, a cărui admirabilă caligrafie egalează pe cea a renumiților săi contemporani, mitropolitul Anastasie Crimca al Moldovei și mitropolitul Luca de Cipru al Țării Românești.

2. Pravila. Al doilea manuscris bistrițean ca vechime, cuprinde Pravila tradusă de ieromonahu! Mihail Moxa. Intitulat: Să începem cu Dumnezeu tocmeala Sfinților Apostoli și al Sfinților de al Șaptelea sobor, manuscrisul este autograf al traducătorului care semnează; „Moxalie Mihail".

Pravila este o carte de drept bisericesc, alcătuită din texte juridice, anume: Constituțiile apostolice, Canoane ale Sfinților Părinți, ale Sinoadelor ecumenice și locale, precum și din Legiuirile civile și penale; ea tratează despre praznicele bisericești, slujitorii sfintelor altare, zidirea bisericilor, posturi, pravila călugărească, eretici, diferite păcate și altele. Textul original slavon a fost donat Mănăstirii de mitropolitul Teofan III al Moldovei, când s-a stabilit aici.

Manuscrisul ieromonahului Mihail Moxa s-a păstrat în fondul de manuscrise de la Bistrița, cum adeverește însemnarea: „Această sfântă Pravilă este a sfintei Mănăstiri Bistrița"; de asemenea, învățatul Udriște Năsturel (+1659) scria: „Această carte colectanee, proprietate a renumitei între Mănăstirile românești transmontane, am împrumutat-o eu, Orest Năsturel din Fierești, din aceeași Mănăstire, a Bistriței zic, spre citire pe câtva timp; am citit-o acum până în sfârșit; nu puțin m-am îndulcit cu cititul din ea, de aceea mă și rog, ca Dumnezeu, Dătătorul bunătăților, să dăruiască scriitorului iubitor de osteneală, mai ales dispuitorului, dar și celor ce mi-au dat-o împrumut, pe urmă, încă și nevredniciei mele păcătoase, răsplata veșnică a bunătăților viitoare. Amin. În zilele binecredinciosului și prea luminatului principe, domnul Matei Basarab, în anul Domnului 1639, luna lui iunie, în 18".

Se știe că boierul cărturar Udriște Năsturel vizitase Mănăstirea Bistrița în anul 1636; atunci, probabil a luat cunoștință de manuscrisul Pravilei, iar acum l-a împrumutat pentru a-l citi și, eventual, a-l recomanda mitropolitului Teofil II, pentru a fi dat la tipar. Cert este că, manuscrisul poartă două autografe ale marelui ierarh; unui, în limba slavonă: „Teofil, cu mila lui Dumnezeu, smeritul arhiepiscop și mitropolit al întregii Ungrovlahii", altul, în românește: „Teofil arhiepiscop și mitropolit al Ungrovlahiei", iar pe fila a doua, apostila prin care aprobă tipărirea lucrării: „Dat-am blagoslovenie la acest izvod să se tipărească". Deci, este exemplarul după care s-a tipărit, în anul 1640, Pravila de la Govora, devenită „ghidul juridic" al slujitorilor bisericești pentru reglementarea tuturor diferendelor morale și civile din viața credincioșilor.

Paternitatea manuscrisului o confirmă meșterul tipograf, prin cuvintele: „Această carte a prescris-o de pe slavonă în limba românească Mihail Moxalie și, după aceea, din ordinul și cu cheltuiala prealuminatului domn Io Matei Basarab voievod; și cu binecuvântarea Preasfințitului arhiepiscop, chir Teofil mitropolit a toată Tara Ungrovlahiei, m-am ostenit cu aceasta, eu ieromonahul Ștefan Ohrideanul, și am tipărit noi această carte".

3. Viața Cuvioșilor Părinți Varlaam și Ioasaf. Copiat în anul 1671, manuscrisul are următorul titlu: Traiul și viața preacuvioșilor părinților noștri Varlaam și Ioasaf, scrisă de Prea Cuviosul Părintele nostru Ioan Damaschin pentru folosul sufletesc Iar acum, din limba slavonească întoarsă fu pe românește de mult păcătosul robul lui Hristos Udriște Năsturel din Fierești, al doilea logofăt, în anul de la facerea lumii 7157".

Roman educativ, cu pronunțat caracter ascetic, a cunoscut de-a lungul Evului Mediu o foarte mare răspândire prin toate țările Europei, fiind citit cu pasiune, atât de monahi cât și de laici. Subiectul aparține lumii indiene, din ținutul Kapilavastru, unde trăia regele Suddhodanah cu fiul său Siddhârta. În relatarea romanțată, regele devine Avenir, iar fiul său, Budâsaf, iar prin grafia arabă preschimbat în Iudâsaf, adică Ioasaf, care nu este altul decât Buddha. Întâlnind pe marele ascet Varlaam, prințul devine propovăduitorul cumpătării care duce la Nirvana, la starea de nepătimire.

Studiind acest roman celebru, mulți istorici și filologi au ajuns la concluzia că a fost scris în limba pehlevită sau mediopersană Din mediul indian, ajunge la Ierusalim, fiind adus de un călugăr nestorian; prin secolele VII–VIII este tradus în limba arabă, iar în jurul anului 730, în limba greacă de Sfântul Ioan Damaschin (+749) Acest ilustru părinte al Ortodoxiei fusese consilier al califilor arabi din Damasc până în 718 când, datorită persecuțiilor dezlănțuite împotriva creștinilor de Omar ibn Abdul-Aziz (717–720), renunță și se retrage în Mănăstirea Sfântul Sava din pustiul Iordanului. Deci, cultura și înclinațiile spirituale i-au permis să traducă romanul în limba de cea mai mare circulație din epoca respectivă.

Romanul Varlaam și Ioasaf, cum este îndeobște cunoscut, prin secolul al XI-lea a fost tradus din grecește în slava mediobulgară de slavii din sudul Dunării. De acolo, în secolul al XIV-lea pătrunde în țara noastră, păstrându-se unele copii din secolul următor la mănăstirile Neamț și Noul Neamț. Inițial, a circulat în limba slavă, iar în anul 1649, sub influența curentului de îmbogățire a limbii naționale cu opere căutate de un număr tot mai mare de cititori, lucrarea este tradusă în românește de logofătul Udriște Năsturel. Deci, primul manuscris, datat precis, este acesta păstrat în Mănăstirea Bistrița, deși n-a fost copiat aici. Dintr-un autograf slavon al caligrafului, aflăm că „s-a scris această carte în zilele lui Io Antonie voievod, fiind cursul anilor 7179, cu cheltuiala lui Petroniu, arhimandritul Tismenei", al cărei egumen a fost între anii 1669–1672, iar în 1677 este menționat în fruntea obștei monahale de la Bistrița. Credem că, venind aici, a adus și manuscrisul, proprietate personală, cum atestă următorul autograf: „A lui Petronie, arhimandritul ot Tismana, această sfântă carte"; apoi, devine „a Mănăstirii Bistrița", potrivit altei însemnări.

Ilarion egumenul Bistriței, fiind ales episcop al Râmnicului, ia cu sine manuscrisul, specificând că: „Această sfântă carte, întru care este viața Sfântului Varlaam și Ioasaf, este a lui Ilarion, episcopul Râmnicului". În anul 1743, se găsea la Mănăstirea Hurezi, cum notează un copist: „Scris-am eu, Radu copilul ot Runc, când am fost chiliaș la Hurezi. Februarie 15, 7251", apoi revine iarăși la Bistrița unde, economul Mănăstirii, monahul Teodorit Zăgănescu, la 5 aprilie 1844, notează pe filele manuscrisului unele date autobiografice.

4. Viața Sfântului Nifon, patriarhul Constantinopolului. Din anul 1682, se păstrează manuscrisul copiat de ieromonahul Ioan; format în obștea bistrițeană; cult și cu viață aleasă, ocupă funcția de eclesiarh, care îi permite accesul la întreg fondul de manuscrise. De aici, trece la egumenia Schitului Trivale din Pitești.

Manuscrisul cuprinde: Viața și traiul Sfinției Sale părintele nostru Nifon, patriarhul Țarigradului, care a strălucit între multe patimi și ispite, în Țarigrad și Țara Muntenească, scrisă de chir Gavriil Protul, adică mai marele Sfetagorei; Pisania Mănăstirii Argeșului; Cuvânt de învățătură al bunului creștin domn Neagoe voievod, domnul Ungrovlahiei către două slugi credincioase ale sale și dragi, carele se lepădară de lume și se deteră vieții călugărești, iar în final, Câteva învățături monahale.

Pe o filă a manuscrisului, autorul notează: „Să se știe că, această carte, m-am ostenit eu, mult păcătosul robul Domnului Dumnezeului nostru Iisus Hristos, Ioan ieromonah ot Bistrița, de o am scris când am fost egumen la Schitul părintelui Varlaam mitropolitul, care Schit se cheamă Trivale, de lângă Pitești, domnind prea bunul și prea creștinul domn a toată Țara Românească Io Șerban voievod, și mitropolitul chir Teodosie. Noiembrie 4 dni, vă tecenie leta 7191. Și o am dat sfintei Mănăstiri Bistrița". Intrat în fondul de manuscrise, i s-a aplicat pecetea în fum al sfântului locaș, cu specificarea: „A Mănăstirii Bistrița".

În anul 1883, manuscrisul a fost achiziționat de mitropolitul Moldovei Iosif Naniescu (1875–1902) care îl tipărește, potrivit autografului: „Acest vechi manuscript, devenind proprietatea subsemnatului, l-am tipărit îndoit: cu slova cum este scris și cu litere latine, cum se scrie astăzi, și l-am afierosit Academiei Române din București, în 15 decembrie, anul 1888. Iosif mitr(opolitul) Moldovei".

5. Teologia Polemică. Manuscrisul intitulat convențional „Teologia Polemică" datează din anul 1682 și poartă semnătura învățatului ieromonah Ștefan de la Cozia, care va conduce Mănăstirea Bistrița 38 de ani. Titlul complet cuprinde istoria manuscrisului, motiv pentru care îl reproducem integral: Alfavita pentru învățătura și întoarcerea a mulți eretici necredincioși către catoliceasca credință, de credincioșii cei drepți scrisă, în Cernihov, în tipografia preasfințitului în Dumnezeu părinte, Sfinției Sale Lazăr Baranovici, pravoslavnicului arhiepiscop al Cernihovului și al Novgorodului și al tot Severul sau al Miezinopții, cu blagoslovenia preacinstitului în Dumnezeu părinte Ioanichie Galeatovschi, arhimandritul de Cernihov, de Eleța, întâi acum de nou urzită și pe limba leșească lumii dată în anul de la Domnul nostru Iisus Hristos 1681, în luna iunie, 23 de zi le. După aceea, la al doilea an scrisă și tălmăcită, mutându-se din limba leșească și pe limba noastră moldovenească sau românească, leat 1682, decembrie 20, iar de la faptul lumii leat 7191. Că face parte dintre manuscrisele bistrițene, dovedesc numeroase autografe, ca: „A sfintei Mănăstiri Bistrița este această carte", sau: „A Mănăstirii Bistrița. Ștefan ieromonahul, având și pecetea inelară în fum cu hramul Mănăstirii și inițialele STFN, adică Șt(e)f(a)n.

6. Dioptra care se cheamă oglindă. Datând din anul 1688, manuscrisul a fost copiat în Moldova, potrivit unui autograf al copistului, în limba slavonă, care atestă că: „Această carte ce se cheamă grecește Dioptra, slavonește Zărțalo, românește Oglindă, a scris-o mult păcătosul și nepriceputul ieromonah Silvestru din Țara Moldovei, în zilele binecredinciosului și de Hristos iubitorului Io Șerban voievod, în anul 7196, luna martie 20 zile, crugul soarelui 28, al lunii 14, numărul anilor 7". Donată Mănăstirii Bistrița, cum arată însemnarea: „Dată sfintei Mănăstiri Bistrița. Hramul Uspenii Bogorodiței", nu se cunoaște numele donatorului.

Probabil, manuscrisul a fost achiziționat de ieromonahul Ștefan, când ocupa funcția de mare eclesiarh al Mitropoliei din București, de unde l-a adus aici, semnându-l „Ștefan ieromonah, egumen ot Bistrița", fapt ce denotă că făcea parte dintre manuscrisele sale. Cert este ca, în anul 1767 era tot în fondul bistrițean, cum denotă însemnarea lui Constantin Runcanu din Obârșia Jaleșului: „Și am scris eu, care mai la vale mă voi iscăli, în zilele prealuminatului nostru domn Io Alexandru Scarlat Ghica voievod, când a fost Sfinția Sa părintele arhimandrit, egumenul sfintei Mănăstiri Bistrița, Chiriu chir Mihailos to Giorgiov, la leatul de la zidirea lumii până acum 7275, iar de la Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos până acum 1767, martie 14 dni. Constandin Runcanu, sud Gorj".

7. Viața Preacuviosului Părintelui nostru Nifon. Copiat în Mănăstirea Brâncoveni, la anul 1691, manuscrisul este opera monahului Nicolae care, la sfârșitul lucrării, adresează următoarea Predoslovie către cititori, anume: „Această sfântă cărticea care se cheamă Jitia Preacuviosului Părintelui nostru Nifon, muncit-am de o am scris eu, mult păcătosul și dintre monahi mai mic decât toți, Nicolae din sfânta Mănăstire Brâncoveni, însă scoasă după izvodul părintelui Anania ieromonahul, starețul meu, tălmăcindu-se de Sfinția Sa, din limba slavonească pe limba românească. Și s-a scris din porunca cinstitului și preacuviosului părintelui nostru Chiriu chir Paisie arhimandritul, care a fost egumen sfintei Mănăstiri Bistrița, iar acum, din mila lui Dumnezeu și porunca prealuminatului și slăvitului Măriei Sale domnului nostru Io Constantin Basarab voievod, se află năstavnic la sfânta Mănăstire a Măriei Sale cea nouă, ce se cheamă Hurezi, unde se slăvește sfântul hram al Sfinților și de Dumnezeu încununați Împărați și întocmai cu Apostolii, Constantin și Elena. Drept aceea, mă rog dumneavoastră, cinstiților ctitori, știu că multe greșeale veți afla pe urma acestei cărticea, ce cu duhul blândeților să îndreptați și să pliniți. Iar pe mine, ticălosul i mnogogrešnâi (= și mult păcătosul), carele am scris, să nu mă blestemați; că n-au scris Duhul Sfânt sau înger, ci duhul mâhnirii și mână de țărână păcătoasă, ca și cuviințele voastre să vă spodoliți a auzi acel glas zicând: Veniți blagosloviții Părintelui Meu de moșteniți împărăția cerului, care-i gătită vouă de la începutul lumii. Amin". Apoi, în limba slavonă, urmează textul: „În anul de la facerea lumii 7199. Iar de la Nașterea lui Hristos, anul 1691, aprilie 4 zile".

Manuscrisul a fost donat de arhimandritul Paisie ieromonahului Vasile, iar acesta îl donează Mănăstirii, potrivit autografului: „Această carte fost-a a mea, Vasile ieromonah din sfânta Mănăstirea Bistrița, dăruită de starețul meu Paisie arhimandrit, egumenul Bistriței. Și o am lăsat sfintei Mănăstiri Bistrița, să fie părinților de citire și mie de pomenire. Ghenarie, 6 zile, 1?37".

(Continuare în pag. 13)

UN INTERVIU CU PROFESORUL UNIVERSITAR ANDREI OȚETEA

(Realizat de istoricul Titu Georgescu - unul din foștii studenți)

Un interviu cu savantul Andrei Oțetea prilejuiește nu numai pentru cititor, dar și pentru cel care interoghează, momente de o mare intensitate culturală. În ajunul celor 75 de ani, câți împlinește în această vară, academicianul Oțetea este de o vitalitate științifică deosebită. Ni se înfățișează ca istoricul ajuns la senectutea conferită de cele trei sferturi de veac ale vieții sale și de bogatul drum pe care l-a parcurs cercetătorul și profesorul Andrei Oțetea. L-am găsit adâncit în laborioasa activitate pe care o desfășoară ca director al Institutului de Istorie „Nicolae Iorga". Am intrat cu presentimentul că-l răpesc de la temeinice preocupări –slujitoare de adevăr pentru istoria poporului nostru; mai ales că într-un sfert de oră intraseră la dânsul pe puțin trei istorici care-l întrerupseră tot de atâtea ori. De la birou s-a ridicat, cu fruntea încărcată de gânduri, încă nedesprinse din veacul în care se așezaseră pentru a se așterne apoi în filele notelor de lucru. Am trecut la o masă alături, unde aflând scopul prezenței mele, a zâmbit. Ca un părinte de multe știutor și mi-a vorbit. Despre ce? Despre tot ce se poate într-o oră, cât i-am răpit, cu strângere de inimă din timpul foarte drămuit, dar și cu teama de a fi pătruns cât de cât în sanctuarul vieții unuia din marii oameni de știință, cu care poporul meu se mândrește. L-am rugat să se întoarcă, în timp, cu peste o jumătate de veac pentru a relata începutul acestui drum minunat, dar nu ușor, care l-a adus pe culmile unde se află marii noștri istorici ai veacului XX, Xenopol, Pârvan, Onciul, Iorga.

Am îndrăgit istoria încă din liceu. Sunt de prin părțile Sibiului, dintr-un sat ascuns sub munte, Sibiel.

De acolo să fi moștenit firea dreaptă, dragostea de adevăr, tenacitatea care-l caracterizează; o pot spune în cunoștință de cauză pentru mai bine de douăzeci de ani din urmă.

Studiile superioare le-am făcut la Paris unde mi-am și luat licența, în 1922. Doctoratul mi l-am susținut în același oraș, la Sorbona în 1926.

La întrebarea, care a fost dominanta preocupărilor după terminarea studiilor mi-a răspuns simplu și ușor, parcă purtându-și gândurile peste zeci de ani înapoi.

Să studiez. Aceasta mi-a fost dominanta. Ca preocupări două: profesor și cercetător. În Iași în 1927, conferențiar, apoi profesor la Universitate. Două teme speciale, de fapt cursuri le predam studenților din istoria universală în epoca modernă și anume: - Renașterea și Reforma. În 1930 activitatea științifică s-a concretizat în lucrări amintind „Chestiunea Orientală" unde am folosit o bogată documentație privind țările române și pe care am depistat-o la Neapole. Activitatea de profesor nu am întrerupt-o. Am avut serii de studenți foarte buni și am multe satisfacții pe care foștii mei studenți de la Iași mi le-au dat an de an. La București am venit ca profesor în 1947. Predam istoria feudalismului.

Aici nu l-am mai putut urmări îndeaproape spre a nota exact cele spuse. Mi l-am adus în față la catedră cu douăzeci de ani în urmă, îl urmăream, nu numai eu, cu toți colegii mei, cu răsuflarea tăiată pe cel care ne vorbea despre Renaștere și revoluția franceză, despre Robespierre, Danton, Marat, Ney și Napoleon cu un patos vecin cu fascinația. Eram câțiva care susțineam că i-am zărit lacrimi în ochi. Lecțiile pe care le ținea erau tot atâtea momente de cultură și nu rare ori vedeam în sală, alături de cei de 18 ani, oameni cu părul cărunt veniți să-l asculte. Dascălul de ev mediu a fost o pildă din cele mai strălucite pentru noi studenții, muncind mult, punându-și tot sufletul spre a ne da tot, suportând în acei ani, cu înțelepciune greutăți datorate vremurilor mari în răscolirea lor și oamenilor mici în neputința lor.

Istoricului Andrei Oțetea i-a fost dat să se ridice peste mărunte pasiuni și să se situeze acolo unde națiunea sa l-a chemat încă în anii decisivi pentru soarta acestui popor încercat. Intelectualul antihitlerist Oțetea, din anii anteriori războiului, antifascistul cu influență în rândurile oamenilor de cultură ieșeni, semnatarul memoriilor istorice împotriva dictaturii fasciste și a războiului hitlerist va răspunde, odată cu victoria din august 1944, la apelul țării pentru a-și da obolul în acele momente de hotar pentru poporul român.

Prezent în reprezentanța României la tratativele de armistițiu cu guvernul URSS, prezent pe baricada intelectualității democrate în anii revoluției populare, ca și Mihail Sadoveanu, G. Călinescu, C. I. Parhon și alte proeminente figuri ale științei și culturii românești, A. Oțetea face parte în 1946 din primul Parlament democratic al României. Marii oameni ai cărții au fost întotdeauna în mijlocul evenimentelor hotărâtoare pentru destinele țării. Modest, zâmbind ușor conchidea la adaosul meu privind bogata activitate obștească a domniei sale.

Firesc eram om al acestui popor, am făcut ce am simțit și m-am simțit mai întreg. Mereu însă am fost slujitorul istoriei, de la catedră sau prin cele scrise. De aceea, oricât ar fi de apreciată activitatea mea în alte domenii, principalul efort l-am îndreptat spre știința istoriei, o mare slujitoare și ea a popoarelor, atunci când o folosesc spre propășirea omenirii și nu distrugerea ei.

Istoricul Andrei Oțetea, departe de a fi un claustrat în problemele locale ale istoriei țării, trecuse de mult pragul multor alte țări, prin cele scrise și cuvântate, prin prestigiul său. Membrul al Societății de Istorie Modernă, din Franța încă din 1928, va fi întâlnit în anii ce s-au scurs prezent în multe alte Asociații și Comitete internaționale, participant la mari conferințe și congrese de istorie (Oslo 1928, Roma 1936, Zürich 1938), după 1944 reprezentând pe istoricii români îndeosebi pentru epocile medie și modernă la numeroase alte reuniuni internaționale.

Onorat de legăturile cu istorici de talie mondială de peste hotare, la rândul său, academicianul Andrei Oțetea onora strălucit în fața acestora istoriografia românească. Fără a epuiza lungul șir al istoricilor despre care mi-a vorbit notez: Henri Ovette, Charle Dôlle, Labrouase Alfons Dupont, Pierre Lenouvén, M. Baumont (Franța), Alberto Maria Gisolberti, Rafaele Morgan (Italia), Tadeusz Manteuifel, H. Batowski (Polonia), Drujinin Cerepnin, Mouselski, Milev, Hvostov (URSS), John Campbbell, Keith Hitchins, Peter Sugar, T. Ropper, Hugh Seton Watson (Anglia), Erich Molnar, Mokai Ladislau, Peter Honak (Ungaria), Maçurek (Cehoslovacia), Todorov, Ivan Dincev (Bulgaria) și mulți alții.

Discuția trece asupra preocupărilor științifice actuale. Îmi vorbește clar, cristal.

Da. Sunt preocupări care privesc Institutul pe care îl conduc. Lucrări importante privind evul mediu și epoca modernă sunt pe șantierul meu științific. Definitivăm „Istoria României" într-un volum, pregătită pentru a fi tradusă peste hotare. Nu este deloc ușor să găsești maniera cea mai potrivită la asemenea gen de lucrări. Dar o vom face. Și bine.

Știind că la Editura Științifică a înaintat spre publicare o nouă ediție a marei lucrări „Tudor Vladimirescu", insist asupra problematicii. A stat câteva clipe concentrat apoi cu siguranța conferită de plinătatea unei munci de zeci de ani, profunde, migăloase și confruntate cu alte concepții, mi-a vorbit precum dascălul meu de odinioară la Universitate:

Tudor Vladimirescu este ceva din sufletul meu. L-am cunoscut și am suferit cu el. Se cuvine a scrie numai adevărul despre acest mare revoluționar și patriot. S-au scris multe și s-au spus destule lucruri neavenite. Ediția ce am predat-o la tipar, față de cea din 1945, are o serie de sublinieri ale ideilor fundamentale și completări. Mă refer îndeosebi la documentele de mare valoare pe care le-am descoperit în arhivele din Ungaria în 1955 și în arhivele din Uniunea Sovietică în 1956. Pe scurt câteva idei: am avut în istoria românilor la 1821 ca revoluție în care țelul național al ridicării condusă de Tudor Vladimirescu este incontestabil. Pe larg am vorbit despre tezele – revoluție sau răscoală, dovedind temeinicia primei teze la simpozionul din1957, la Muzeul de Istorie a mișcării revoluționare. Cercetarea temeinică a evenimentului 1821 nu ne îngăduie a transforma mișcarea populară condusă de Tudor Vladimirescu într-un act îngust, local, țărmurit la evenimentele dintre Padeșul Severinului și București. A fost mai mult. Revoluția de la 1821 a fost parte a procesului de înnoire care se petrecea în Europa meridională și sud-estică. Să nu surprindă pe nimeni și nici să nu accepte o explicație limitată faptul că Tudor Vladimirescu a aderat la mișcarea din sud-estul Europei, al cărei promotor a fost, o vreme, Eteria, încurajată și de curtea țaristă spre a zdruncina Imperiul Otoman. Ceea ce cere răspuns este modul cum Tudor Vladimirescu a știut să acționeze în cadrul acestei mișcări pentru țelurile poporului său. Conjunctura internațională care a făcut să eșueze revoluția din 1821 în Țara Românească nu poate fi trecută cu vederea. Am greși altfel. Anglia și Prusia sesizaseră primejdia ce decurgea din șubrezirea otomanilor în Peninsula Balcanică, unde Rusia țaristă se pregătea să intervină în momentul în care Turcia nu reușea să stăpânească situația. Armatele țariste în Balcanii înfierbântați de răscoale? De rezolvarea „Redutabilei chestiuni orientale" erau legate interese ale marilor state, care nu au ezitat să dezavueze Eteria unele, sau să concure la înfrângerea revoluției lui Tudor Vladimirescu, altele. Vezi, studentul meu de acum două decenii și profesorul de azi cât de complex este momentul 1821…

Am consimțit întrutotul și l-am urmărit cu atenție când îmi expunea însemnătatea mișcării populare din 1821 pentru epoca următoare, care a adus schimbări, insuficient tratate de istoriografia noastră.

A fost o mare redeșteptare națională, un curs evident spre un nou sistem economic și social-politic, în care orânduirea feudală pierea, lăsând loc rânduielilor capitaliste, în care domniile pământene erau doar un element la care trebuie obligatoriu puse la loc de frunte reformele în administrație, în buget, în modernizarea instituțiilor, în raporturile comerciale, în exploatarea subsolului. Cererea insistentă pentru ca raialele de pe Dunăre să treacă în administrația românească, se adaugă acestui proces general de afirmare a independenței Țării Românești la care concurau toate straturile societății. 1829 și Regulamentul Organic venea pe un fond creat, pe o stare de lucruri existente precis. Nicolae Bălcescu sesizase cu o forță de pătrundere extraordinară ce a însemnat pentru dezvoltarea generală a țării momentul 1821. Desigur, asemenea idei majore, pe care am încercat să le rezum există în ediția precedentă. În ediția nouă am urmărit ca acestea să fie mai bine subliniate și cu un plus de documentație destul de important.

Aici am întrerupt discuția noastră. Trebuia să răspundă unei obștești sarcini, unde prezența sa era inerentă. Din priviri am înțeles regretul că va trebui să ne despărțim, mai ales de eroul poporului român, care ne copleșise…Mulțumindu-i pentru amabilitatea cu care mi-a vorbit la apelul redacției revistei de istorie, am rămas cu simțământul că nu am reușit să-i mulțumesc îndeajuns. Nu numai pentru interviu, ci pentru mult mai mult. Pentru lucrările sale care ne luminează în felul cum trebuie scrisă istoria, pentru strădania sa de neobosit mentor al mai tinerilor istorici, pentru erudiția profesorului universitar care ne-a înaripat studenților săi, cu flacăra pasiunii vegheată de muza Clio.

Omagiu omului și savantului în ajunul împlinirii a 75 de ani și urări de spor necontenit spre mai binele științei istoriei românești și formarea de noi valori care să-i urmeze pașii*.

*OȚETEA I. ANDREI – istoric român[1]. Născut la 5 august 1894 în satul Sibiel, județul Sibiu, a decedat la 20 martie 1977. Studii secundare la Sibiu și Brașov, cele superioare la Paris 1922; doctor în litere la Paris 1926; absolvent al Școlii de Științe Politice și Diplomatice din Paris 1926; profesor universitar la Iași și București; director al Institutului de Istorie „Nicolae Iorga" (1947-1948 și 1956-1976); Academician din 1955 și președinte al secției de istorie al Academiei R.S.R.; președinte al Comisiei naționale române pentru U.N.E.S.C.O.; vicepreședinte al Academiei lumii latine din Paris (1968); membru al Academiei de Științe Sociale și Politice din 1976; distins cu titlul de „Om de știință emerit". Preocupări: activitatea didactică, cercetări cu contribuții în istoria națională și universală. Între altele a argumentat și afirmat caracterul de revoluție și nu răscoală a celor petrecute în 1821 sub conducerea lui Tudor Vladimirescu; lui Andrei Oțetea i se datorește editarea manuscriselor lui Karl Mark despre români, existente și păstrate la Institutul de istorie socială din Amsterdam. Opera sa se remarcă prin raportarea istoriei românești la istoria europeană ș.a. Între lucrări: François Guicciardin – „Sa vie publique et pensée politique", Paris (1927); „Contribution à la Question d'Orient", București (1930); „Renașterea și Reforma", București (1941), reeditată (1964, 1968); „Tudor Vladimirescu și mișcarea eteristă în țările române 1821-1822" în „Balcanica" IV (1945); „Tudor Vladimirescu și revoluția din 1821", București (1971); „Istoria României", vol. III, București, 1964 – ca redactor responsabil și la coautori; „Documente privind istoria României", Colecția Eudoxiu Hurmuzachi (serie nouă), vol. III (1967); „Istoria poporului român", la care a fost coordonator, dar și autor împreună cu Mihai Berza, Vasile Maciu, Ion Popescu Puțuri, publicată la București, în 1970. Curând lucrarea a fost tradusă în Italia (1971) la Editori Riuniti, și în Japonia (1977) la solicitarea istoricului Titu Georgescu de un fost doctorand al său japonez, ca semn de mulțumire, lucrarea având și o prefață scrisă de prof. Titu Georgescu. Se încerca intrarea în circuitul științific istoriografic internațional cu istoria poporului nostru. A mai publicat și articole în reviste de specialitate, ca de exemplu în: „Revista istorică" 1932; „Viața românească" 1935, „Revue d'etudes Roumaines" 1943, „Studii și materiale de istorie medie" 1960; „Studii" 1964; „Revue Roumaine d'Histoire" 1964, în probleme ca „Înființarea consulatelor franceze în țările române", „Kogălniceanu Istoric", „Considerații asupra trecerii de la feudalism la capitalism în Moldova și Țara Românească", „L'acord d'Osborne 1857" ș.a.

1 Informațiile biografice au fost luate din lucrarea „Enciclopedia istoriografiei românești", Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978, coordonator prof. univ. Ștefan Ștefănescu.

Material transmis de **Prof. dr. Ileana GEORGESCU**

REPORTAJ ÎN DOUĂ MIȘCĂRI

PAGINĂ DE JURNAL. 23 MARTIE 2020

Simona Maria KIS

Firea naturii, corecte, nu o întoarce nimeni! Astăzi, când ne-am trezit, întreaga natură era acoperită de zăpadă și încă ningea abundent după trei luni fără omăt. Minciuna publică era în toi, marile puteri se pregăteau de război, și OMS s-a oferit să arate lumii cum trebuie să se apere de noua armă teribilă a virusului necunoscut. De astăzi, fiind stare de război, noaptea, nimeni nu are voie să circule în spațiul public. Se testează răspunderea colectivă. Toate unitățile, chiar de producție, trebuie să fie închise.

Scopul războiului: să dispară o treime din populația proastă, proeuropeană târzie și falită. Să dispară, o treime, și din populațiile din celelalte continente. Să dispară toți care nu cred în globalizare și căile ei. Dumnezeu, mai vedem noi, ce facem cu El...Poate o să organizăm un scrutin prin care să ne alegem un nou Dumnezeu, corect politic. De șase zile suferim că nu mai auzim de nici o sirenă de salvare sau de poliție, nici vorbă de incendii, de pompieri; sunete alarmante fără nici o restricție până acum. Oare cine a pornit toată această urâtă poveste, de speriat copiii și bătrânii, și, care, unii fără alții, nu pot să trăiască în acest secol al maturilor cu diplome false...

Natura nu greșește. Zăpada, prima și ultima (probabil) din acest an a acoperit pământul.

(Continuare în pag. 14)

EROII – MARTIRI AI REVOLUȚIEI DIN DECEMBRIE 1989

(Urmare din pag. 10)

La puțin timp după Congresul al XIV-lea al P.C.R. de la București, are loc întâlnirea de la Malta, din 2-3 decembrie 1989, dintre George Bush și Mihail Gorbaciov, considerat ulterior de către români un eveniment asemănător întâlnirii între patru ochi dintre Dumnezeu și Moise pe Muntele Sinai. Conducătorii celor două supraputeri mondiale consideră să pună capăt comunismului. Va urma destrămarea URSS, numită „Imperiu al Răului” și „Colosul Roșu”, care a existat din 30 decembrie 1922 până pe 26 decembrie 1991. Mihail Gorbaciov, ale cărui încercări de reformă (numită Perestroika – restructurare, reconstrucție) începute încă din 1985, când acesta a devenit conducătorul Uniunii Sovietice, au dus la încheierea războiului rece, la încetarea monopolului Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și la prăbușirea Uniunii Sovietice. Pentru toate acestea, Gorbaciov a primit Premiul Nobel pentru pace în 1990. Iată un erou al istoriei contemporane.

La 4 decembrie 1989 are loc, la Moscova, întâlnirea la nivel înalt, a conducătorilor statelor participante la Tratatul de la Varșovia, la care a participat și Nicolae Ceaușescu. Cu acest prilej, are loc, pe un fond extrem de tensionat, întâlnirea Ceaușescu-Gorbaciov. La această dată regimul comunist din Republica Socialistă România era complet izolat. În Polonia schimbările avuseseră loc încă din vara anului 1989, iar în Republica Democrată Germană, Cehoslovacia, Ungaria și Bulgaria echipele de conducere fuseseră schimbate, iar opoziția civilă și politică începuse a se manifesta pe față. Numai în România și Albania mai supraviețuiau regimuri comuniste de tip sovietic-stalinist.

Dumnezeu lucrează la noi în țară într-o împrejurare din care nimeni nu bănuia că se va aprinde un mare foc. La 16 decembrie 1989, coreligionari ai pastorului calvin maghiar Làslo Tökés, în număr de câteva sute, se roagă lui Dumnezeu pentru ca pastorul să nu fie, potrivit unei hotărâri judecătorești, evacuat din localitatea Timișoara și mutat într-un sat din sud-vestul Transilvaniei. Pe acest fundal al nenumăratelor nemulțumiri față de puterea locală, izbucnește o revoltă anticomunistă pe fondul scăderii dramatice a nivelului de trai al populației, ca și al destrămării sistemului comunist european în fostele țări socialiste. Conducerea era bolnavă și oarbă, nu auzea și nu vedea nimic din ce este în jurul ei. În timp ce societatea românească era putredă și stătea pe un butoi cu dinamită, care aștepta doar o scânteie să se aprindă, Nicolae Ceaușescu, după ce a transmis indicațiile pentru a se stăpâni, prin represiune, situația din Timișoara, pleacă în zilele de 18-20 decembrie 1989 într-o vizită oficială de prietenie în Republica Islamică Iran, pentru a semna un Program pe termen lung privind dezvoltarea cooperării economice, comerciale și tehnice româno-iraniene. Țara arde-n foc și baba se piaptănă!

Ceaușescu nu a crezut o clipă că va cădea. La Timișoara, solidaritatea în bine și la adevăr mișcă inimile tuturor locuitorilor, indiferent de religie și de statut social. Străzile sunt pline. Pe 17 decembrie, pe la miezul nopții, forțele de ordine deschid focul asupra manifestanților. Sunt uciși și răniți copii, tineri, femei și bătrâni. Sângele curs se transformă în vâlvătaie. Tinerii români scandează... Sunt împrăștiați. Căminele studențești se pregătesc și studenții se organizează în manifestații de ordine și disciplină desăvârșită. Sunt uciși tineri pe treptele Catedralei din Timișoara. Au loc rețineri și arestări. Părinții, frații și rudele, prietenii și colegii își îngroapă morții după datina străbună. Aceștia au fost împușcați pentru că au strigat „Libertate”, „Dreptate”, „Jos Ceaușescu!” și „Jos comunismul!”, „Nu vă fie frică!”. Timișoara devenea oraș-martir și primul oraș din țară liber de comunism.

În ziua de 21 Decembrie, studențimea Capitalei era pe baricade, deși era în vacanță. Și aici se scandează „Moarte tiranului”, „Jos, călăul”, „Ai omorât copii nevinovați”. Intervin organele de ordine și chiar armata. Seara, s-a tras în studenți. Tinerii, cei mai mulți între 18 și 25 de ani, au format majoritatea covârșitoare a demonstranților din după-amiaza și noaptea de 21 spre 22 Decembrie, în București. Împotrivirea, curajul și sacrificiul lor au acționat ca un catalizator de înaltă tensiune și au deschis calea manifestației muncitorești din dimineața zilei de 22 Decembrie.

A venit și ziua a doua a Revoluției din București, 22 Decembrie. În Piața Universității și în Piața Palatului, tinerii cântau „Cu noi este Dumnezeu” și colinde de Crăciun, își însemnau piepturile goale și frunțile cu semnul sfintei cruci... Cine îi învățase? Aici era prezentă Biserica prin slujitorii ei! Toți tinerii erau creștini. Credeau în slava lui Dumnezeu și în ziua de mâine. S-a tras în mulțime...Sângele adevărului curgea pretutindeni. Tinerii au început asaltul Palatului. Copii-săgeată s-au aruncat prin geamuri. Tineri vânjoși, cu riscul vieții, au despicat uși și ferestre. Cățărători s-au urcat la etaj și au surprins gărzile. Unii s-au predat împreună cu armele, alții, inconștienți, au tras! Mercenari, năimiți plătiți bine și hrăniți de pe spinarea bietului popor, adică „teroriștii”, au căutat, prin atacuri și ucideri de oameni, să pună capăt libertății, dar ceasul adevărului triumfase. Fuga cuplului prezidențial din ziua de 22 Decembrie ora 12,06 cu un elicopter a marcat, de fapt, sfârșitul regimului comunist condus de Ceaușescu.

Rămășițele pământești ale miilor de eroi-martiri (unele neidentificate) au fost strânse cu evlavie și înmormântate după cuviință în Cimitirul eroilor martiri ai Revoluției din București. Au urmat și alți răniți care au trecut la Domnul, iar mulți au rămas mutilați și bolnavi, suferinzi toată viața. Eroii-martiri din Decembrie 1989 s-au unit cu duhurile drepților și numele lor au fost înscrise în Cartea vieții și a neamului românesc. De acolo, de sus, ei ne cer cinste și iubire de Patrie și ne roagă să le urmăm credința. Biserica Ortodoxă Română își face datoria față de toți eroii neamului său pomenindu-i la Sfintele Daruri prin această rugăciune: „Pe fericiții întru adormire eroii, ostașii și luptătorii români, din toate timpurile și din toate locurile, căzuți pe câmpurile de luptă, în lagăre și în închisori pentru apărarea patriei și a credinței strămoșești, pentru întregirea neamului, pentru libertatea și demnitatea noastră, să-i pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa”.

VECHEA BIBLIOTECĂ A MĂNĂSTIRII BISTRIȚA

(Urmare din pag. 11)

Ulterior, manuscrisul ajunge la Episcopia Râmnicului, fiind folosit la Bolniță, ca lectură pentru cei suferinzi, potrivit notiței: „De la Bolnița Sfintei Episcopii”, de unde revine la „Mănăstirea Bistrița”.

8. Molitvelnic. Scris de același monah Nicolae din Mănăstirea Brâncoveni, manuscrisul datează din anul 1692. Paternitatea și circulația lui sunt cunoscute din două însemnări; prima arată că: „Această cărticea o am scris eu, Nicolae monah ot Brâncoveni, cu cheltuiala și cu porunca Sfinției Sale părintelui Paisie egumenul de la Sfântul Costantin, însă de !a Urezi, de la Mănăstirea domnească a Măriei Sale Io Constantin voievod. Fraților, mă rog, ce se va fi greșit să îndreptați și să nu mă blestemați. Leat 7201, septembrie 5 zile”.

Manuscrisul ajunge în posesia episcopului Ilarion care îl donează Schitului Păpușa de sub jurisdicția Mănăstirii Bistrița, fapt rezultat din autograful donatorului: „Acest sfânt Molitvelnic este al lui Ilarion episcopul Râmnicului și l-a dăruit Schitului Sfântului Grigorie Decapolitul ot Gori Eleonschia. Ghenar 27 zile. Leat 7219”.

9. Scara Sfântului Ioan Scărarul. Scris de Vlad grămăticul, din porunca egumenului Ilarion al Bistriței, manuscrisul datează din anul 1693. La finele lui, caligraful adresează cititorilor rugămintea: „Ne rugăm tuturor, celor întru Hristos părinți și frați ai noștri, tineri și vârstnici și bătrâni, care citiți și scrieți, îndreptați. Iar pe noi, ce cu osârdie ne-am străduit la acest lucru, pentru dragostea întru Hristos, ne binecuvântați ca, împreună slăvind pe Tatăl, dintru Care sunt toate, pe Fiul Lui, prin Care sunt toate, pe Duhul Sfânt, de la Care sunt toate, Treimea cea deoființă și nedespărțită. Pentru aceea deci, părinți și frați preacinstiți, ne rugam dragostei voastre de Dumnezeu, dacă va fi undeva greșit, din nedesăvârșirea minții mele, din vina izvodului, sau din starea încurcată nu va fi plăcut dragostei voastre, și dacă nu veți răbda umilința dreptății, totuși să nu blestemați, ci să binecuvântați, amintindu-vă că nimic nu este desăvârșit între oa- meni. Căci n-a scris Duh Sfânt și nici înger, ci om păcătos și pătimaș, și mână putrezitoare de lut și suflet păcătos și vrednic de milă... Am scris Vlad grămăticul”.

Manuscrisul a aparținut ieromonahului Ilarion, egumenul Mănăstirii, iar când a fost ales episcop, l-a donat sfântului locaș, pentru folosul sufletesc al obștei monahale, potrivit însemnării: „Această sfântă carte, ce se cheamă Leastvița, întru care este viata călugărească, este a lui Ilarion, carele este între ieromonahi și fiind egumen ot Bistrița. Leat 7201. Și o au dăruit Bistriței”. Ulterior, logofătul Gheorghe apreciază pozitiv conținutul cărții, afirmând că: „Această sfântă carte... mai mult plătește decât o carte mai mare, că este de folosul nostru, fraților”.

10. Scara Sfântului Ioan Scărarul. Alt manuscris, care cuprinde Scara Sfântului Ioan Scărarul, datează tot din anul 1693, fiind opera aceluiași Vlad grămăticul, scrisă însă din „porunca Sfinției Sale Ilarion episcopul”, în „Episcopia Râmnicului”, cum adevereşte copistul în Cuvântul final: „Această sfântă și dumnezeiască carte ce se cheamă Leastvița, nevoitu-m-am de o am scris eu, smeritul și mult păcătosul Vlad grămăticul, întru sfânta și dumnezeiasca Episcopie a Râmnicului-Noului Severin, unde este hramul Sfântului și făcătorului de minuni Nicolae, cu porunca Sfinției Sale părintelui nostru chir Ilarion episcopul, în zilele bunului creștin și de Hristos iubitor domn Io Constandin Basarab velicago voievod, începându-se de la 10 iulie și sfârșindu-se la decembrie în 6 zile, la leatul 7202. Deci, mă rog sfinților voastre de bună rudă născuți boieri, sau oricui s-ar întâmpla a citi pe această sfântă carte, și veți afla intru dânsa ceva greșit, cuvânt neplinit, sau slovă roșie nepusă, sau vreo slovă lipsă, vă rog să îndreptați cu duhul blândeților, iar pe mine, păcătosul și ocaianicul (amărâtul) să nu mă blestemați, pentru că n-a scris Duh Sfânt, nici înger, ci a scris mână de tină, de om păcătos și cu duhul uriciunii, ci mă rog să mă iertați, iar să nu mă blestemați, ca și sfinților voastre și dumneavoastră sa aveți iertare la înfricoșatul și nefățarnicul județ. Și Dumnezeu să fie cu noi”. Un autograf denotă că: „Leastvița este a lui Ilarion, episcopul Râmnicului”.

Manuscrisul, ca altele din proprietatea episcopului Ilarion, după înlăturarea sa din scaun, ajunge în fondul Mănăstirii Bistrița. Astfel, în anul 1767 se afla aici, cum citim într-un autograf: „Andrei, logofătul Bistriței, 1767. Și am scris în zilele Sfinției Sale părintelui egumen Chiriu chir Mihail arhimandritul, în zilele preaînălțatului domn Ioan Alexandru Scarlat Ghica voievod, în luna lui martie, în 15 zile, 7275”

(Va urma)

CUNOAȘTEREA DE SINE - UN SCOP FIRESC, MINUNAT, BENEFIC

Luciana Cosmina VLAD

Acest concept este cunoscut, dar pentru mulți greu de înțeles, de realizat, de aplicat în sens pozitiv, util și principial. De ce? Pentru că puțini în viață ne-au ajutat să ne descoperim frumoși, buni, loiali, gentili, capabili, cu simțul datoriei, cu simțul bunului gust și cu simțul umorului. Mai toți ne vânează greșelile și ne avertizează că nu le suntem pe plac. Brusc, ne blocăm și întoarcem întâmplarea pe toate părțile, apoi adăugăm observațiile negative ale mamei, ale vreunui profesor, sau altui adult, pentru a ne face o imagine de sine deformată. Peste ani, când descoperim să suntem fără stimă de sine și fără forță interioară, începem să cercetăm cum să corectăm ceea ce am primit și depozitat în subconștient. Dacă descoperim că, cuvintele au o magie și o putere extraordinară de a ne oferi energie, vom începe să le folosim.

Când vom spune: „Curăț, înlătur și anihilez orice fel de energie negativă de pe mine și de jur împrejurul meu!" - vom ameliora lucrurile din viața noastră în mod miraculos. Apoi, o seamă de cărți și cursuri pe care le folosim, ne impulsionează, ne stimulează, ne fac să fim pasionați și înflăcărați de tot ceea ce facem în folosul nostru, ca să punem entuziasm în inimile noastre și să activăm potențialul nostru intelectual și emoțional.

Încrederea de sine ne aduce o urgentare, o convingere că totul se va întâmpla cât mai repede, dar și o nevoie de autoanaliză profundă care ne apropie și mai mult de cine și de ceea ce suntem cu adevărat.

Cunoaștem îndemnul: „Cunoaște-te pe tine însuți!" Dar cum? Nu te cunoști pe tine acordând atenție exclusivă lumii inconjurătoare. Sigur că te oglindești într-un fel sau altul în orice experiență trăită, dar nicio emoție nu durează... Dacă ai un moment de sinceritate, descoperi că nu ți-ai acordat atenție ție însuți, ci întâmplării la care ai asistat. Intre activitatea ta zilnică, agitația și stresul în care te găsești, nu mai rămâne loc pentru eul nostru. Cum să ne putem cunoaște când nu putem sta nici 15 secunde în corpul nostru fără ca mintea să nu ne smulgă și să ne arunce în observații exterioare? Mereu suntem atrași de realitatea exterioară, mereu uităm calea către noi înșine. Inainte de a căștiga încrederea de sine, iubirea de sine sau orice altceva "de sine", prima oară ne vom regăsi sinele! Există o mie de feluri de a ne rătăci de noi și o singură cale de a ne regăsi pe noi înșine!

Oricât de harnici și productivi am fi, la sfârșitul unei zile avem mai multe gânduri legate de ce nu avem: timp, energie, spor, bună dispoziție.

Și pentru că trăim într-o lume în care rezultatele materiale ne definesc, nu mai avem: încredere în cine suntem, ce suntem și ce putem realiza cu adevărat benefic pentru noi. Având neîncredere în iubire și în conexiunea cu sinele, nu mai putem să ne acceptăm și ne considerăm vinovați. Ne judecăm, ne facem reproșuri...

Dar, deși nu ne mai place de noi, ne trezim că cerșim o picatură de acceptare și un strop de iubire de la ceilalți. Reproșăm celor dragi, că nu ne dau destulă atenție: „Nu mă mai respecți!" „Nu mă mai admiri"! „Nu mă mai iubești!" „Nu mă accepți așa cum sunt!" Și deși uneori aceste afirmații pot fi adevărate, la o examinare mai atentă putem observa, că cei mai duri critici ai noștri, suntem ....chiar noi.

Ceva trebuie să se schimbe urgent. Ceva în felul în care gândim, acționăm, procedăm. Ceva în stilul de viață. Ceva în felul în care ne vedem pe noi înșine atunci când ne privim în oglindă.

Louise Hay în cărțile sale ne îndeamnă să ne reprogramăm pe binele nostru cel mai înalt, pe abundență, pe stare de bine și pe frumusețe. Cum? Folosind oglinda: îi declarăm celui din oglindă *că îl iubim sau suntem dispuși să învățăm să îl iubim.*

O altă poblemă este: ce facem cu ce am învățat de la viață până acum? În primul rând: să fim recunoscători Universului sau lui Dumnezeu pentru tot ce am primit. Apoi, să ne bucurăm de tot ce avem, pentru că aceasta reflectă ceea ce suntem. Și iubind ceea ce am devenit, experimentăm înțelepciunea acumulată...

Dar, stresul și îngrijorarea permanentă a mentalului nostru inhibă cele mai mari daruri ale noastre: creativitatea, starea de flux, ideile bune și soluțiile ingenioase la impedimentele întâmpinate. Stresul post-traumatic după 30 de ani de neglijență de sine va duce la: dependențe (medicamente, tutun, alcool) sau boli: ulcer, diabet, boală autoimună, cancer.

Ne salvăm prin exerciții zilnice de calibrare pe sănătate, prosperitate, vitalitate. De trei ori pe zi medităm la bucuria reechilibrării din toate punctele de vedere pentru că ne iubim, ne apreciem, ne stimăm!

Lipsa iubirii de sine se manifestă în 5 feluri: grija excesivă pentru alții și ignorarea nevoilor personale; identificarea cu rolul profesional și responsabilitatea vocațională; asumarea tuturor emoțiilor negative și prudență pentru a nu supăra sau deranja pe alții; atenție dată emoțiilor altora în timp ce le ignorăm pe ale noastre; convingerea că nu trebuie să dezamăgim pe nimeni, ci să ne sacrificăm pentru a-i vedea mulțumiți pe toți.

Femeile în rolul de mame și soții cad în această greșeală a sacrificiului de sine, bărbații lor, fiind scutiți de orice responsabilități în familie. Mai târziu, dacă se întâmplă să rămână văduvi, nu vor fi capabili să aibă grijă de ei și de casă. Dar, puterile le slăbesc cu timpul, persoanele în cauză simt un gol sufletesc ce le copleșește, deoarece nu au un fond spiritual de susținere. Ele nu știu nimic despre iubirea de sine, știu că și-au făcut datoria...față de cei din familie. Însă, lipsa iubirii de sine și stresul ne îngenunchează și ne pierdem încrederea că am mai putea să visăm, și am mai putea atinge țeluri și obiective în această viață. Ne pierdem încrederea în resursele și potențialul nostru. Toate aceste frustrări adunate în ani, conduc la conștiința de victimă. Neputința ni se pare o povară și începem să ne plângem de diferse suferințe fizice. De fapt, sufletul de mult era în suferință, până la acest impas. Ce este de făcut? Ni se dau diverse sfaturi, imposibil de urmat...

Ne punem diferite întrebări: „Cum să te iubești? Nu înseamnă narcisism? Nu înseamnă egoism? Nu înseamnă că te supraevaluezi? Ce ai practic de făcut? Dacă iubești pe cineva știi-te bucuri că îl vezi, îl complimentezi, îi faci daruri, îl ajuți, îi dorești prezența. Dar cum să procedez cu mine? Să mă ocup de persoana mea? Să găsesc timp să mă ocup de sufletul meu?"

Nu este ușor, dacă ne-am obișnuit cu nemulțumirea de sine. Dar este cazul să învățăm: să ne oferim bucurii, să nu ne criticăm, dialogul interior să conțină cuvinte de încurajare, să nu ne judecăm, ci să ne iertăm. Învățăm, așa cum am învățat să mergem, să vorbim, să citim...

În semn de iubire, ne organizăm viața, programul zilnic, și respectăm ce ne-am propus! Apoi notăm realizările și trăim emoții frumoase. Fixăm obiective pentru săptămâna care urmează, pentru luna și anul în curs. Poate chiar și pentru anul viitor. Intențiile noastre sunt notate de Univers și dacă suntem consecvenți, ni le oferă realizate la timpul potrivit. Stabilind scopuri, dorințe, idealuri de realizat, dăm vieții sens și gândim la mijloace și metode de lucru pentru a înainta spre reușite. Pe mulți îi deranjează răbdarea, ar vrea totul să se împlinească rapid, chiar fără efort prea mare. Dar, cineva acolo Sus, ne urmărește, este bine „să ne punem bine cu El."

De obicei, când ne dorim ceva, avem o idee destul de vagă despre drumul de parcurs. Nu avem o strategie, un plan, nu fixăm un termen și mai mult ca singur, nici nu știm dacă mergem pe drumul cel bun spre reușită. Este cazul multor adolescenți care sunt slab pregătiți, iar dorința unei viitoare școli este vag exprimată. Fiind în ceață, fac doar ce le este convenabil, fără a se implica prea mult. Normal că riscă un eșec, o dezamăgire care îi afectează și pe ei și pe părinți. Dacă ar părăsi zona de confort și ar decide că este capabil și merită să se bucure de un succes, ar descoperi ce înseamnă iubirea de sine și recunoștința față de părinți.

Așadar, este o mare diferenta între *a-ți dori* și *a fi determinat.*

Când ești determinat, știi clar ceea ce vrei, de ce și cu ce scop final. Ești dispus să te implici, să depui eforturi, să te dezvolți mai mult. Pentru că un lucru este clar: pentru a avea ceva ce nu ai acum, trebuie să fii cumva cum nu ești acum! Și pentru a reuși, vei fi organizat, vei urma niște pași cu precizie.

* Pasul 1- Construiește-ți strategia; pornești de la ceea ce vrei să realizezi- de la scopul general, la detalierea obiectivelor, la enumerea unor acțiuni care să te conducă spre anumite ținte, și la verificări: intențiile sunt aceleași sau s-au schimbat?

* Pasul 2- Dă-ți termene precise. Aceste termene te îndeamnă la acțiune. Aceste termene îți susține un sentiment al bunei organizări, al seriozității proprii și al bunelor decizii. În plus a siguranței că ceea ce începi duci la bun sfârșit!

* Pasul 3 - Ia-ți angajamente: să nu te abați din drum, să depășești eventuale obstacole, să fii dârz și să îți poți asuma responsabilități. Când dedici reușita cuiva devii mai motivat, mai eficient... Dar, a nu neglija - este important în fața cui vrei să te dovedești valoros. Nu oricine este interesat ca tu să răzbești, nu oricine se bucură pentru succesul tău, nu oricine îți poate fi alături în mod sincer atunci când te încearcă îndoiala, frica, un blocaj sau faci o greșeală. Important este să alegi un consilier spiritual, un formator, un trainer, un coach NLP să îți fie alături, deoarece ei sigur nu te sabotează, nu te manipulează. Oricare dintre ei constată dacă ai abilitățile să reușești, îți veghează drumul până la atingerea fiecărui obiectiv și te ajută să depășești obstacolele din mintea ta.

* Pasul 4- Să îți stabilești o viziune, un unghi de perspectivă din care privești tot ceea ce se întâmplă. Nu te bloca în factori negativi. Tot ceea ce te susține este încrederea, efortul, tenacitatea și concentrarea. Fii pozitiv! Trăiește doar în seninul minții, calmul sistemelor interne, bucuria acțiunii și mulțumirea binelui urmărit!

Benjamin Franklin afirmă: „Trei lucruri sunt extrem de dure: oțelul, diamantul și cunoașterea de sine". Aceasta, pentru că ni se cere și migală și atenție și talent să ne studiem, să știm cum funcționăm, încât să putem depăși defectele și să dăm valoare comorilor interioare!

„Povestea spune că într-un sat trăiau câțiva oameni mereu nemulțumiți ba de una, ba de alta și se certau, se învinuiau și se supărau ușor. Bătrâna socotită „înțeleapta satului" se prefăcu, într-o zi că a pierdut acul de cusut și stătea aplecată în uliță să îl caute. Săritori, bărbații supărăcioși se oferiră să îi ajute și îngenunchiară în drum să caute de zor acul. După o vreme întrebară:

- Mătușică, într-adevăr aici l-ai pierdut?
- O, nu! L-am pierdut în casă.
- Atunci de ce cauți afară, ceea ce ai pierdut în casă?
- Pentru a vă dovedi că și voi greșiți la fel. În loc să căutați cauza nefericirii voastre înlăuntrul vostru: în sufletul vostru, în firea voastră, în inima voastră, voi o căutați la vecini, la consăteni. Și nu îndreptați nimic, zilnic o luați de la capăt...
- Păi, ce ar trebui să facem?
- Să vă cercetați și să aflați unde ați pierdut pacea ca să o puteți redobândi."

PAGINĂ DE JURNAL. 23 MARTIE 2020

(Urmare din pag. 13)

La Râmnic a nins, pământul a plecat de jos în sus contopindu-se cu văzduhul dinspre alb în cenușiu. Doamne, nu cumva să se răstoarne și să cădem toți din casă afară și să ne ducem pe drumul invers al stelelor căzătoare...

*

Ce rușine, politicienii s-au retras și au lăsat doar jurnaliștii de carton pe ecranele televizoarelor, redactorii lor, tehnoredactorii inteligenți care fac ziarul și care nici măcar nu au dreptul la o pensie oarecare după noua lege a uniunii ziariștilor români, discriminați în aceeași familie, dar care plătesc aceeași cotizație, plus apariițiile de reviste personale aceleiași uniuni! ...Jurnaliști de carton provocvatori, plătiți să omoare, prin sperietură publicul telespectator. Jurnaliști de carton, care, în această criză a virusului necunoscut, la unison, s-au transformat în vocea cetății, societății, comunității. ...„Nu vrem să murim", ce comedie!... și cu creta în mână, la tablă, ca atunci când își băteau joc de pensiile românilor, politizau legea pensiilor, care, nu se va aplica decât dacă ei vor fi la putere!... demonstrau cu creta în mână, cât de bine acționează și se justifică Legea de Urgență!...declanșată de pandemie. Prin cine? Prin nimeni altul decât șeful de la salvarea națională a SMURD-ului, Raed Arafat...care de astăzi trebuie să vorbească tot timpul, să bage frica în oameni. Să convingă oamenii. Să-i mintă. Ca la salvare:- Stai liniștit, acuși ajungem și scapi... Să-i mintă și să-i ucidă cu zile pe bătrâni în primul rând, bătrâni, bunici și străbunici, iubiții noștri părinți!...dar, parcă, spunând: - V-a sosit timpul fraților. Planeta nu mai are loc și timp de voi. De uscături umane, ca voi. Noi am luat locul fiilor lui Israel. Noi și toți cei fără Dumnezeu dar cu lude trimise către pământeni. Noi suntem acum stăpânii Planetei!...112!...cu rușii și americanii, acceptându-se, acum împreună, spre viitorul nostru iluzoriu din mileniul trei, de pe Lună sau Marte, sau cacauă cu lapte făcută din fructe de mare cum le-au șoptit la toți...autenticii chinezi.

JURNAL DE LECTURĂ

UN REPORTER PENTRU ROMÂNIA-ROBERT D.KAPLAN

Mihai MUSTĂȚEA

O nouă rubrică. Vom prezenta trei sau patru cărți prin succinte notații. Le vom alege, criteriul va fi tematic sau autorul este comun cărților rezumate.Selecția de azi vă invită să-l cunoașteți pe călătorul neobosit și ziaristul frenetic Robert D.Kaplan.

De ce? A scris despre România în nu mai puțin de trei cărți. Autor spre două duzini de cărți de politică externă și de călătorii, fiind nominalizat printre cei mai buni cunoscători ai realităților de pe globul nostru de tină, a vizitat țara noastră de mai multe ori; e unul dintre cei mai influenți analiști ai epocii de după cel de-al doilea război mondial, alături de Francis Fukuyama, Paul Kennedy și Samuel Huntington. A consiliat mai mulți președinți, secretari de stat și miniștri americani ai Apărării. A vizitat de mai multe ori țara noastră, pentru că: „România pentru mine este cea mai fascinantă țară din lume. E țara unde Bizanțul grecesc, latinitatea romană, sultanatul otoman și războiul rece est-vest, unde toate acestea se intersectează într-un sens istoric". România se află la granița dintre mai multe lumi.Iar peregrinul Kaplan afirmă, în continuare: „Ceea ce se poate vedea aici este moștenirea istoriei în sine. Felul în care istoria nu moare niciodată. Este vie și noi trecem prin ea. În niciun alt loc de pe pământ nu am avut un sentiment atât de viu al trecutului care lucrează în prezent ca în România". Toate acestea nu le știam, când, din întâmplare, atras de titlu, am cumpărat cartea „La răsărit, spre Tartaria". Captivat de scrisul alert,de amestecul dintre observațiile directe și informațiile culese din alți autori-călători, precum și de judecățile formulate franc, am căutat și alte titluri ale neobositului glob-trotter. Așa am aflat că prima carte tradusă, cu un titlu la fel de frapant era: „Fantomele Balcanilor".

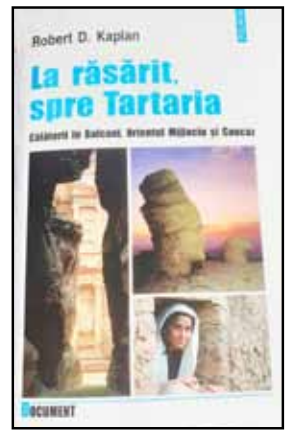

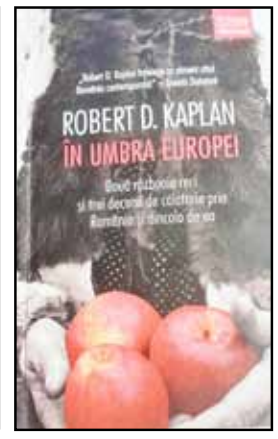

1. Să începem cu ,,Fantomele Balcanilor", apărută la Editura Antet, în traducerea Dianei Grad, 2002. Este cartea prin care a devenit celebru în America, prin succesul fulgerător pe care l-a cunoscut, în care a sintetizat o călătorie în zona Balcanilor, la începutul anului 1990.Motto-ul cărții e un citat din C.I.Sulzberger, -Un șir lung de lumânări-: „Balcanii care în limba turcă înseamnă „munți", se întind nemilos de la Dunăre la Dardanele, de la Istria la Instanbul, și acest termen se referă la măruntele țări Ungaria, Iugoslavia, Albania, Bulgaria, Grecia și o parte din Turcia, deși nici ungurii, nici grecii,(nici românii-n.m.), nu sunt foarte încântați de această includere în zonă. Este, sau era, o peninsulă veselă,plină de oameni vioi, care mănâncă piperat, beau tărie, poartă haine țipătoare, iubesc și omoară ușor și au un talent superb de a stârni războaie. Vesticii lipsiți de imaginație îi privesc cu o invidie ascunsă, ironizându-le monarhiile, zeflemisindu-le pretențiile și temându-se de teroriștii lor sălbatici. Karl Marx i-a numit,,gunoi etnic ". Eu, ca tânăr rebel de douăzeci de ani, îi adoram ".Al doilea motto:,,Urăsc cadavrele imperiilor, put îngrozitor "- Rebecca West(Mielul negru și șoimul cenușiu)-

2. ,,Fantomele Balcanilor" nu este o carte tipică de cercetare. Ea progresează de la un eseu despre vinovăția (sau inocența)în război a unui cleric croat până la o speculație despre căderea imperiilor. Experiența autorului diferă de la o țară la alta. În România a călătorit mult, a cunoscut tot felul de oameni, în timp ce în Bulgaria a cunoscut țara printr-o prietenie cu un ziarist local. În Grecia nu a călătorit prea mult, mai mult a trăit la țară, lângă Atena, timp de șapte ani. Stilurile variate ale cărții reflectă varietatea experiențelor trăite în Balcani. Regiuni ca Muntenegru în Iugoslavia și Maramureș în România nu sunt analizate, iar Bosnia și Albania sunt tratate mai puțin decât merită, fără îndoială. În pofida atrocităților comise împotriva populației musulmane, conflictul etnic din Bosnia este explicat cel mai bine ca o extensie a disputei sârbo-croate. Scrie despre Bosnia în capitolul despre Croația. Analiza referitoare la Albania este inclusă în capitolul „Vechea Serbie", pentru a încerca să explice firea sârbilor mai ales prin conflictul lor istoric cu albanezii musulmani. Odiseea balcanică ,spunea autorul, s-a concentrat în special asupra României și Greciei, iar cartea reflectă acest lucru. Balcanii sunt o peninsulă care a intrat într-o perioadă catastrofală, care nu se știe când și cum se va termina.El are speranța că această carte să explice cât de cât ,,acest butoi cu pulbere" al Europei. „La răsărit, spre Tartaria," Editura Polirom, este o cronică de călătorie și un reportaj politic. Motto-ul din Isaiah Berlin „Să cunoști răul în plinătatea lui nu înseamnă întotdeauna să și scapi de urmările acestuia;și totuși, mai bine să-l cunoști decât să rămâi neștiutor". Cartea lui Robert D.Kaplan cuprinde nu numai brâul Balcanilor și Turcia(zona Viena-Instanbul),continuat prin Siria și Liban, ci și teritoriile „Tartariei" de altă dată, drumul prin Iordania, Israel, Munții Caucaz sau Georgia, teatrul unor dure conflicte sociale, politice și de mediu, strevăzute limpede în tumultul acestui nou început de secol și mileniu, dincolo de imbatabilul argument al celor „70% din rezervele atestate de petrol și peste 40% din rezervele de gaze naturale". Kaplan își începe „calea estului " într-o discuție la marginea fostului Imperiu Habsburgic, care pune o evidentă pecete asupra celorlalte foste imperii, Bizantin ,Persan și Otoman .Întrucât a decis să călătorească singur, spre a fi cu adevărat ,,izolat cu forțele istoriei", subiectivitatea nu poate fi evitată-dar tocmai aceasta dă farmec lecturii. Cititorul român va acorda atenție trecerii prin București spre Sofia. Bulgaria e văzută prin definiții canettiene. Cea mai mare frică a bulgarilor era ca nu cumva să fie uitați, ca și în România, aici se urma un model oriental de dezvoltare. „Dar poate doar dintr-o asemenea lume, cu puterea, magia și tezaurul neprețuit al tradițiilor naționale, ar putea fi creată o societate mai bună ".Cât despre România, încă despărțită de Occident printr-o ,,mare prăpastie", ,,colț primitiv al Europei ,de o frumusețe tragică, loc unde cultura care mai rămăsese din Evul Mediu fusese îngenuncheată de pseudo-modernizarea comunismului. ..", populată de indivizi care începeau să răzbată prin prin magma mentalităților, prin,,fatalism, mită și înșelăciune", prin ,,cultura ca o ceapă", prin tiparele ortodoxiei-Kaplan o vede depășind impasul. Impresiile de la sfârșitul anului 1997-față de o vizită anterioară- sunt optimiste. Un dialog relevant îl are cu părintele Iustin Marchiș, a cărui excepțională remarcă îl ajută la analiza zonei: ,,Ortodoxia estică pune relația individului cu Dumnezeu mai presus de relația individului cu comunitatea". Parfumul istoric al numelui de Tartaria sugerează polemic, nostalgic poate, romantismul expedițiilor de altădată, având țintă misteriosul Est.În ,,La răsărit de Tartaria", Kaplan continuă explorarea spațiului atât de pitoresc, dar și de frământat asupra căruia se întindea odinioară puterea otomană, din pusta maghiară până în legendarul tinut al tătarilor. Ungaria, România, Bulgaria, Turcia, Siria, Liban, Iordania, Israel, Munții Caucaz sau Georgia se înșiră firesc în paginile sale ca tot atâtea etape de-a lungul unei călătorii ce străbare ținuturi exotice , pline de farmecul Orientului, dar și de zgomotul și furia unei istorii tumultoase ce nu și-a aflat matca. Harta Estului de azi nu e însă mai puțin misterioasă. Călătoria spre Est începe propriu-zis în România, acolo unde despărțirea de lumea occidentală este șocantă. Contrastele României revin mereu ca niște jaloane pentru celelalte experiențe ale Estului. Poate în nici o altă imagine succintă și articulată, nu și-au găsit loc atât de numeroase personalități ale României actuale,oameni politici, analiști, literați. Dacă ar fi doar pentru acest detaliu și nu pentru altele, de asemenea elocvente, și paginile despre România ar merita atenția oricăruia dintre noi. Două cărți care nu sunt tocmai de „călătorie",proiectează o altă lume, posibil mai bună, fără să se despartă de aceasta.

Kaplan este un scriitor șocant, cu o mare putere de evocare, iar Balcanii îi oferă toată bogăția lumii lui Garcia Marquez, unde fantasticul ține loc vieții de zi cu zi.

3. „În umbra Europei". Europa de azi nu mai este cea de ieri. Din multiple motive, cu nenumărate explicații.,,Robert D.Kaplan înțelege ca nimeni altul România contemporană „,ne spune istoricul Dennis Deletant pe coperta volumului,,În umbra Europei. Două războaie reci și trei decenii de călătorie prin România și dincolo de ea"(Editura Humanitas, 2016,traducere din engleză de Constantin Ardeleanu și Oana Celia Gheorghiu),semnat de cunoscutul analist politic Robert D.Kaplan. Cu multe puncte tari în prestigiosul său CV,cu multe cărți la activ și mai multe articole răspândite prin diverse publicații foarte prestigioase. Ce și-ar dori mai mult un comentator politic?Să consilieze demnitari de rang înalt și să umble prin lume. A avut parte și de așa ceva. Kaplan s-a perindat peste tot prin lume și a scris despre asta. Această carte este despre România și lumea din preajma ei .Iar dacă volumul se deschide sub auspiciile lui Pessoa și Nabokov-un dens ,, Prolog „ este o meditație profundă despre cărți, bibliotecă și bucuria de a citi, ceea ce ni-l face brusc simpatic pe uneori prea știutorul comentator politic american-,lectura devine o plăcere. Cu numeroasele ei trimiteri și incursiuni în trecut (Brătienii,Cioran, Mircea Eliade) sau în prezent , întâlniri și fructuoase dialoguri cu Traian Băsescu, Neagu Djuvara sau Mircea Geoană, dincolo de peripatetizările prin Cișmigiu, mănăstirile din Maramureș, Oltenia sau Moldova, un pasaj prin Basarabia lui Leancă și contactele cu etnicii germani din Transilvania. În fond, sunt 30 de ani de multiple experiențe românești. Impresiile despre Bârlad se conjugă cu cele „despre perioada comunistă care a dus suferința la un nivel fără precedent". Lucrările din care se citează sunt numeroase și de primă mână. Multe observații pertinente, strecurate cu nonșalanță pe te miri unde în text. Există un anume neastâmpăr de a bate lumea și de a tăifăsui al autorului,ceea ce îl ajută ca documrntația pentru carte să depășească locurile comune. În umbra...este deopotrivă un memorial de călătorie, eseu jurnalistic și analiză istorică-opera unui scriitor care,vreme de treizeci de ani, a căutat să înțeleagă destinul unei țări. Rezultatul este povestea unei frontiere geografice și ideologice a continentului nostru-punct de întâlnire între marile imperii-și o carte esențială pentru înțelegerea crizei prin care trec astăzi Rusia și Europa, o lucrare de referință despre România. Am învățat ceva nou la fiecare pagină. Lista ilustrațiilor este impresionantă. Cartea este un mix de impresii de călătorie și de analize de bibliotecă.

Kaplan este unul dintre cei mai de seamă doi-trei scriitori de călătorie ai momentului.

Pentru final, un răspuns la un interviu: ,,Amintirea bisericilor de lemn din Maramureș și a mănăstirilor pictate din Bucovina. Culorile limpezi, ireale ale acestor locuri sacre, binecuvântate vor fi cu mine pentru totdeauna."

PAVEL RATUNDEANU-FERGHETE

CĂ OM EȘTI

Dacă nu muncești și dacă nu iubești, cum tu, de alfel, din greu o faci, pentru Dumnezeu, o dovedești,
te străduiești și cu voință, te silești omenește s-areți cine ești,
că om cu adevărat ești, ce om ager, sincer, ești sub cer,
împovărat de bunătăți, în România și soarele și luna fiind ca într-un altar ca om să-ți îmulțești talanții,
nativ, slujind să-i sporești talanții îmbunătățind cu responsabilități,
c-așa cum pășești, gândești,
te miști, așa tu, te sfințești,
om ce ești, că om ești.

Simion PETRE, *Spirala lui TOSCRIS*- ipsos armat, 1972

ADINA ENĂCHESCU - SEVE APRINSE ÎN CUVÂNT

Zenovia ZAMFIR

Născută pe meleaguri vâlcene, considerată „poet, haijin, dramaturg, prozator, publicist, diplomat universitar în matematică (Sabin Bodea în dialog cu Adina Enăchescu, pag.50)", Adina Enăchescu a moștenit de la părinții săi, învățători Elena și Alexandru, dragostea pentru frumos, tradiție, artă și cultură. După absolvirea Facultăți de Matematică din cadrul Universității București, unde l-a avut ca profesor și mentor pe renumitul academician Gheorghe Moisil, s-a întors pe meleagurile natale. Cu pasiune și pricepere a îndrumat generați de elevi vâlceni spre tainele matematicii.

Debutează în anul 1997 cu volumul „Cântecele noastre", semnat împreună cu tatăl său Alexandru Enăchescu. Pornită pe drumul scrisului la o vârstă matură, doamna Adina a demonstrat în scurt timp talentul și energia creatoare. Pe doamna Adina Enăchescu am întâlnit-o cu ani în urmă. M-a impresionat prin sinceritate , bunătate și o dorință arzătoare de a scrie. „Adina Ena-chescu si poeziile sale sunt doua realitati care se completeze una pe alta''.

„...Este o poetă profesionistă...valoroasă în tot ceea ce scrie, în general, și în amănunt," spune domnul Marcel Crihană.

Membră a numeroase asociații și so-cietăți culturale din Vâlcea și din țară, participantă și câștigătoare a mai multor concursuri literare, domnia sa a demonstrat că niciodată nu este prea târziu să-ți urmezi visul.

Cu un avânt greu de stăvilit a publicat poezie, proză iar în ultima perioadă haiku. Cărțile sale s-au bucurat de aprecerile multor personalități .

„Adina Enăchescu introduce în literatura română o nouă specie literară - poezia în pilule, precum se poate vedea în următoarele două poeme: A*murg discret/ cânt Sonata în Verde/ frunze pe balcon. Flori de gheță/ pe geamul casei-*

/ unde-s marile ninsori? (*Poezie în forme fixe* , Dacia literară , iulie 2008)" (Acad.Constantin Ciopraga)

În anul 2011, domnul Doru Tismăneanu, spunea...„ Drumul Tainic al Poeziei – Destinul literar al Adinei Al. Enăchescu este paradoxal...Devotată trup și suflet profesiei, pe care a practicat-o cu pasiune câteva zeci de ani în orașul natal, Râmnicu Vâlcea, doamna Adina Enăchescu a amânat pe mai târziu exercițiul plin de frumusețe, dar marcat și de inerente greutăți, al scrisului. A așteptat vremi mai bune pentru litere, care iată, în cazul domniei sale, se pare , au venit." Domnul George Ursa, președintele Societății Scriitorilor Români, București, o prezintă astfel: „... doamna Adina Enăchescu s-a aruncat spre amurgul vieții în literatură cu un avânt greu de stăvilit. Nu-i lipsește talentul, este și un spirit liric, încrezătoare în sine și în menirea de a scrie versuri, proză..." . În revista ,'Viața de pretutindeni'', referitor la volumul „Din nou acasă", domnul Petruș Andrei,scria... poeta-matematician scrie o poezie armonioasă, de factură clasică, având un larg registru de inspirație. Opera Adinei Enăchescu a adăugat noi pagini la monografia coșbuciană a satului românesc, cel de la sfârșitul mileniului al doilea și începutul noului mileniu. Poezia sa elogiază iubirea față de Țară, față de credință, față de creația populară, față de întreg tezaurul material și spiritual al românilor. În lirica erotică, poeta este romantică, dragostea ei fiind „până la moarte și chiar dincolo de ea"...Grădina Adinei Enăchescu este multicoloră, în ea înălțându-se spre lumină numeroase flori…de stil: epitetul, comparația proaspătă, metafora subtilă''... Într-un interviu acordat jurnaliștilor vâlceni, doamna profesoară se mărturisea... „Mie de mică mi-a plăcut să scriu și să citesc. Tatăl meu era scriitor și jurnalist, iar prin anii 50 - 60 publica în ziarele centrale editoriale. Mă lua pe lângă el atunci când scria, iar eu încercam să îl imit. Din cauza viziunilor sale ce nu se încadrau în linia partidului de la conducere a avut mari probleme cu Securitatea, aproape un an fiind închis în beciurile miliției. Din această cauză nu am reușit să fac Filosofia, unde îți trebuia un dosar curat. La Matematică am intrat de nevoie".Premiile nu au întârziat să apară, scriitoarea fiind o „abonată", a concursurilor naționale și, mai nou, internaționale de versuri și eseu. „De haiku m-am apucat din întâmplare. Eram la un cenaclu în București când unii din colegii mei veniseră cu niște versuri ce mi se păreau ciudate, dar în același timp plăcute. M-am documentat și am decoperit această formă de poezie japoneză", spunea profesoara.

Îmi amintesc cu drag de perioda când mergeam împreună la ședințele și lansările de cartea ale colegilor scriitori din Vâlcea și din țară. Fie ploaie , fie vânt , dânsa ,, nu pregeta". Generoasă, binevoitoare , neobosită , plină de o energie molipsitoare, pentru doamna Adina Enăchescu uneori cuvintele sunt prea puține. „Țărâna sfântă a locului dintâi", „Florile gândului" , ,, Ecourile anotimpurilor'', „Miresme și greieri'' , ,, Esențe nipone'', ,,Simfonie în verde''....sunt doar câteva din titlurile cărților apărute sub semnătura doamnei Adina Enăchescu. Drum lin printre stele, Om bun, profesor renumit, poetă remarcabilă!

O SUTĂ DE LEI PE ZI

(Urmare din pag. 7)

Le-am echipat cu cazarmament nou, saltea, cearceafuri, pernă, fețe de pernă și câte două pături groase, de lână. Am râs puțin când Vic a făcut proba picioarelor lui lungi: ies prin grilajul de la capătul patului vreo 15-20 de centimetri... „Cred că voi dormi ca americanii, cu picioarle deasupra capului patului..." Maistrul de parchet ne-a strâns, a format echipele, a luat toate buletinele să completeze tabele și fișe, le-a explicat muncitorilor ce au de făcut, tata ne-a pregătit o masă bogată, cu mâncare adusă de acasă. L-am luat pe Vic și am mers la râu să ne spălăm, apa era limpede și rece, se lăsase și puțină răcoare, vântul bătea domol, iar brazii păreau că s-au adunat într-o horă de mână și, parcă, se aude un cântec doinit... Oamenii, strânși patru câte patru, în grupui, vorbeau șoptit, împărtășindu-și gânduri, speranțe... Nicio vorbă despre bătaia de la Brezoi.

Doru zâmbește... Tot nu vede niciun film în vacanța asta, așa că are ce povesti vărului său mai mic, Nicușor, care – atunci când aude că a venit acasă – este deja în curte, pregătit să asculte povești din cărți, din filme de orice fel... „acum îi voi povesti un film cu actori reali, cu oameni pe care îi știu, îi cunosc"... Târziu, în noapte, dintr-un colț al cabanei, o voce de bas parcă cânta cuvintele: „Băi, dar mi-am luat-o, nici țigara n-o pot pune pe buze, iar ciorba o sug cu paiul" – vocea lui Roman, apoi un hohot de râs, parcă eliberator... apoi liniște... Somn. Vise?!...

Dimineața, agitație ca într-un mușuroi. Nimeni nu încurcă pe nimeni. Tata, același ritual: dezbrăcat până la brâu, cu prosopul pe umeri și săpunul în mână. Vic – cu ochii pe mine... îi fac un semn discret și plec după tata, după mine vine și Vic care și-a aruncat pe pat puloverul. Răcoare, se cam strânge pielea pe tine. Tata, cu palmele căuș, pline cu apă, suflă în ele, bolborosește. Fața, gâtul și pieptul i se umplu de stropi, cară de zor apă cu palmele peste față, pe sub brațe, pe piept, pe gât, pe la ceafă... noi urmăm exemplul... „înviorare, tată, viață...", privește cerul, se închină: „Doamne, ajută!", apoi: „la armată. Bine, nu suntem la armată, aici poți să stai și mai mult la odihnă. Contează ce faci, cât faci, căci pentru asta ești plătit. Drumul ăsta are un preț, un deviz. Ia să vă spun eu vouă: prețul se împarte la numărul de muncitori înmulțit cu numărul de zile lucrate. Să zicem că lucrarea este evaluată la 1000 lei. Dacă o efectuează zece oameni într-o zi – le revine 100 de lei pe zi; dacă o fac în două zile, atunci le revin 50 lei pe zi, iar în rândul lor se pot face diferențieri. Banii sunt aceiași dar, să zicem, drujbistul a lucrat mai mult, mai greu și mai eficient, îi dăm 200 lei, iar dacă un muncitor a lucrat numai până la ora zece

APEL **ARGEȘENI! VÂLCENI! SIBIENI!**

AVEM TREI OBIECTIVE COMUNE ÎN ACEST PREZENT
PRIN CARE PUTEM TRANSFORMA VALEA OLTULUI ÎN RAI PE PĂMÂNT:

- CALE FERTATĂ DUBLĂ, ELECTRIFICATĂ, MARFĂ ȘI CĂLĂTORI, ÎNTRE: PITEȘTI- CURTEA DE ARGEȘ-RM. VÂLCEA-SIBIU
- RÂMNICU VÂLCEA-PUNCT NODAL DE MARFĂ PE CALEA FERATĂ
- SĂ FACEM AUTOSTRADĂ SPRE SIBIU ȘI PITEȘTI CU RAMIFICAȚII LA CĂLIMĂNEȘTI, OLĂNEȘTI, GOVORA, OCNELE MARI
- DN 7-CALE REGALĂ ÎNTRE EUROPA DE EST ȘI EUROPA CENTRALĂ ȘI DE VEST
- DECOLMATAREA SAU REAMENAJAREA LACURILOR DE PE OLT

REVISTĂ DE CULTURĂ TRIMESTRIALĂ
produsă de
Asociația ECOSTAR 21, Editura INTOL - PRESS, și SC TINCONT SRL

Editor șef: Petre CICHIRDAN
Director: Mircea VASII
Redactor șef: Bogdan CICHIRDAN
Director marketing: Ligia NICOLESCU
Secretar de redacție: Felix SIMA
Tehnoredactare: Ana-Maria LAZĂR
Colaborator, corector: Tina CICHIRDAN
Seniori editori: Veniamin MICLE, Constantin ZĂRNESCU, Mihai SPORIȘ, Ionuț ȚENE
Publicești (inlusiv autori foto): Marian PĂTRAȘCU, Simona Maria KIS, Tanța TĂNĂSESCU, Gheorghe PANTELIMON, Paulian BUICESCU, Emil MANZUR, Vasian MIRCESCU, Gheorghe SPORIȘ, Ligia NICOLESCU
Redacția: Calea lui Traian 169, bl. 5, sc. E, ap. 3
Tel./Fax: 0250.736615, 0350.401254, 0746.029824
E-mail: cichirdan@yahoo.com
Website: www.cichirdan.ro; www.culturaarsmundi.ro
ISSN: 2285 - 6919
ISSN-L: 2285 - 6919
Preț: 3 lei

NOTĂ: Întreaga responsabilitate a conținutului articolelor revine autorilor. Articolele, grafica, fotografiile nesemnate aparțin editorului. Revista apare sub incidența Legii 186/2003.

Tipărit la Prodcom Tg. Jiu și PDF în http://www.culturaarsmundi.ro, 20 decembrie 2021